

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

5. koprof

ESBJERG KOMMUNE SKOLEFORVALTNINGEN

SKOLEÅRET 1969—70

STATENS PÆDAGOGISKE STUDIER

ESBJERG KOMMUNE
SKOLEFORVALTNINGEN

Beretning

for skoleåret 1. august 1969—31. juli 1970

Ved skoledirektør
HERLUF RASMUSSEN

Indholdsfortegnelse.

Indledning:

Indledning	15
Mindeord om N. P. Andersen	17

Administration, ledelse og tilsyn:

Skolekommissionen	3
Skolenævnene	3
Skoleudvalget	12
Fritidskommissionen	7
Fritidsnævnet	7
Ungdomsskolenævnet	7
Voksenundervisningsnævnet ...	7
Skoleforvaltningen	12
Skolerne og skolelederne	8
Esbjerg kommunale gymnasium	10
Fagkonsulenter	14
Feriekolonier	13
Forældreforeninger	14
Fortsættelsesskolerne	14
Fælleslærerrådet	12
Lærerrådene	9
Observationsskolen i Rendsbjerg	13
Skolebespisningen	14
Skolelæger og skolesundheds- plejersker	9
Skoletandklinikkerne	9
Skolepsykologisk kontor	12
Skolevæsenets socialrådgivere ..	8
Ribe amts skolecentral	14
Sydvestjyllands fælles- kommunale samling	14

Elever:

Klassetal og børnetal	38
Skolesøgende og undervisnings- pligtige børn i Esbjerg	37

Lærerpersonalet:

Feriekursus	27
Instruktionskursus og foredrag	26
Jubilæer	26
Normering	26
Studierejser til venskabsbyer ...	29

Regnskabsoversigt:

Den gennemsnitlige udgift pr. barn og pr. indbygger	91
Elevunderstøttelser	39
Udgifter til skoler	89

Samarbejdende organer:

Esbjerg og omegns skolescene ..	79
Frifudtsbadene	88
Fortsættelsesskolerne m. v. ...	80
Privat fritidsvirksomhed	85
Sydjysk ungdomskostskole	89

Sundhed:

Elevforsømmelser	76
Feriekolonier	74
Frirrejser med statsbanerne ...	74
Hjælpeklasserne	65
Høreundervisningen	71
Rendsbjergghjenmet (observationsskole)	72
Skolebespisningen	72
Skoletandplejen	54
Skolesundhedsplejen	53
Specialundervisningen og det skolepsykologiske arbejde ...	57
Specialundervisningscentret ...	67
Taleundervisningen	70
Taberkuloseundersøgelserne ...	54

Undervisning:

Biologikonsulentens beretning .	41
Erhvervsvejledningen	49
Færdselslære	48
Grønlanderbørnene	44
Sang og musik	77
Skolebibliotekerne	42
Skolebotanisk have	50
Skoleidrætsstævnet	47
Vejledende prøver og statskon- trollerede prøver	40
Udsendelse af lejrskoleklasser ..	46
Udveksling med venskabsbyer ..	50

Undervisningslokaler:

Bygnings- og inventararbejder ..	22
Lokaleoversigt	21

Administration, ledelse og tilsyn

pr. 1. april 1970.

Skolekommissionen:

Overportør A. K. Nielsen, formand.	}	Forretningsudvalg
Ingeniør Rich. Gram, næstformand.		
Ingeniør Kr. Nielsen.		
Tømrer Johan Theil Nielsen.		
Trafikekspedient Henning Madsen.		
Overpostbud Sv. Aage Nielsen.		
Konsulent K. Toft Rasmussen.		
Sognepræst Frede C. Bøss.		
Fru Viola Jensen.		
Retsassessor, fru Else Flebo.		
Pastor B. Østergaard Petersen.		
Sekretær: Skoledirektøren.		

Skolenævn 1970-74

Bakkeskolen:

Byrådsvalgt: Tømrer Johan Theil Nielsen.
 Forældrevalgt:
 1. Seminarielektor Verner Bruhn.
 2. Fru Inger Jensen.
 3. Ingeniør Richard Gram, formand.
 4. Prokurist Tage Poulsen.

Boldesager skole:

Byrådsvalgt: Trafikekspedient Henning Madsen.
 Forældrevalgt:
 1. Retsassessor, fru Else Flebo.
 2. Reparationsmester Arthur Jensen.
 3. Kasserer Svend A. Jakobsen, formand.
 4. Fabrikant Arne Højvig.

Bryndum skole:

Byrådsvalgt: Overpostbud Sv. Aa. Nielsen.
 Forældrevalgt:
 1. Konsulent K. Toft Rasmussen, formand.
 2. Fru Mette Andersen.
 3. Gårdejer Niels P. Pedersen.
 4. Inspektør Erik Winther.

Danmarksgades skole:

Byrådsvalgt: Overportør A. K. Nielsen.

Førældrevalgt:

1. Fru Kirsten Jensen.
2. Sekretær Anne Marie Albjerg Nielsen, formand.
3. Pastor Fletcher Nyberg.
4. Kontorassistent Nitta Jørgensen.

Fourfeldtskolen:

Byrådsvalgt: Ingeniør Kr. Nielsen.

Førældrevalgt:

1. Res. kapellan B. Østergaard Petersen.
2. Fru Jylte Bjerre Madsen.
3. Driftsleder Jens J. M. Wium.
4. Civilingeniør M. Sonne Christensen, formand.

Gammelby skole:

Byrådsvalgt: Ingeniør Kr. Nielsen.

Førældrevalgt:

1. Fru Kirsten Poulsen.
2. Overtrafikass. Ernst Sørensen, formand.
3. Kontorist Kirsten Nielsen.
4. Repræsentant Arne Korsgård Hansen.

Gjesing skole:

Byrådsvalgt: Ingeniør Kr. Nielsen.

Førældrevalgt:

1. Afdelingssocialrådgiver Bent Dupont.
2. Fru Agnete Lind.
3. Elektriker Børge Mathiasen.
4. Retsassessor Svend Thomsen, formand.

Grådybskolen:

Byrådsvalgt: Tømrer Johan Theil Nielsen.

Førældrevalgt:

1. Fru Ellen M. Bøss.
2. Lokomotivfører Volmer Dorner, formand.
3. Overpostbud Erik Skov.
4. Sognepræst Frede C. Bøss.

Førældrevalgt (spec. klasser):

1. Ekspedient Kresten Nissen Terp.
2. Maskinarbejder Bent Nielsen.

Guldager skole:

Byrådsvalgt: Trafikekspedient Henning Madsen.

Førældrevalgt:

1. Fru Gerda Løklindt.
2. Trafikekspedient Arne M. Rasmussen, formand.

Hjerling skole:

Byrådsvalgt: Ingeniør Kr. Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Skoletandlæge Børge Kamstrup, formand.
2. Fru Maja Lauridsen.
3. Maskinmester Gunder K. Laursen.
4. Tæppehandler Finn Alsing.

Jerne skole:

Byrådsvalgt: Tømrer Johan Theil Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Fru Viola J. Jensen.
2. Overpakmester Mogens V. Frisdahl, formand.
3. Fru Benny Bech.
4. Maskinmester Ivar Fjord Nielsen.

Kokspang skole:

Byrådsvalgt: Overpostbud Sv. Aa. Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Fru Anna Drangsfeldt.
2. Gårdejer Peder Hansen, formand.

Præstegårdsskolen:

Byrådsvalgt: Overpostbud Sv. Aa. Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Malermester Holger Thordsen, formand.
2. Depotindehaver Flemming Davidsen.
3. Fru Kirsten V. Thomsen.
4. Fru Ria Andersen.

Rørkjær skole:

Byrådsvalgt: Overpostbud Sv. Aa. Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Bankassistent Henning Erlandsen, formand.
2. Kontorassistent Ragna Callesen.
3. Laborant Rigmor Thuesen.
4. Forvalter Aksel Kjær.

Sjelborg skole:

Byrådsvalgt: Tømrer Johan Theil Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Minkfarmer Robert Hansen, formand.
2. Gårdejer Frode Thomsen Jensen.

Skads skole:

Byrådsvalgt: Trafikekspedient Henning Madsen.

Forældrevalgt:

1. Fru Edith Bolding.

2. Hønseriejer Gotfred Kristensen.
3. Bankfuldmægtig Herluf Pedersen, formand.
4. Gårdejer Knud Sandholt.

Spangsbjergskolen:

- Byrådsvalgt: Ingeniør Kr. Nielsen.
 Forældrevalgt:
1. Fru Birgit I. Skjoldborg, formand.
 2. Kontorchef Knud Lemb.
 3. Bibliotekar Per Deskov.
 4. Civilingeniør Verner Tagmose.

Stormgades skole:

- Byrådsvalgt: Overportør A. K. Nielsen.
 Forældrevalgt:
1. Fru Lomholt.
 2. Ingeniør Eluf Stig.
 3. Faktor Børge Nielsen, formand.
 4. Fru Guldbæk Christensen.

Sædding skole:

- Byrådsvalgt: Overpostbud Sv. Aa. Nielsen.
 Forældrevalgt:
1. Fru Irma Elkjær, formand.
 2. Statsaut. revisor Niels-Erik Hansen.
 3. Fru Vibeke Wium.
 4. Fru Kirstine Hagde.

Tjæreborg skole:

- Byrådsvalgt: Trafikekspedient Henning Madsen.
 Forældrevalgt:
1. Gårdejer Niels Andersen, formand.
 2. Fru Birthe Olesen.
 3. Fru Karin Lorentzen.
 4. Driftsleder Høvert Frandsen.

Veldbæk skole:

- Byrådsvalgt: Tømrer Johan Theil Nielsen.
 Forældrevalgt:
1. Fru Ellen Elise Pedersen, formand.
 2. Fru Olga Sørensen.

Vester Nebel skole:

- Byrådsvalgt: Trafikekspedient Henning Madsen.
 Forældrevalgt:
1. Fru Anne Hansen.
 2. Gårdejer Gunnar Sørensen, formand.

Vestre skole:

Byrådsvalgt: Overportør A. K. Nielsen.

Forældrevalgt:

1. Trykker Kaj Jensen.
2. Driftsleder Edgar Hansen.
3. Offsettrykker Henning Hansen, formand.
4. Fru Betty Hansen.

Fritidskommissionen:

Overportør A. K. Nielsen, formand.
 Overlærer Asbjørn Jakobsen, næstformand.
 Tømrer Johan Theil Nielsen.
 Trafikekspedient Henning Madsen.
 Overpostbud Svend Åge Nielsen.
 Ingeniør Kr. Nielsen.
 Ingeniør Richard Gram.
 Arbejdsmand Kaj Hansen.
 Skræddermester Erik Andersen.
 Skoleinspektør Børge Nielsen.
 Skoleinspektør Ahlmann Nielsen.

Skoledirektøren er sekretær for kommissionen.

Ungdomsskolenævnet (fra 1/6 1970):

Arbejdsmand Kaj Hansen, formand.
 Trafikekspedient Henning Madsen, næstformand.
 Ingeniør Kr. Nielsen.
 Gas- og vandmester Erik Årøe.
 Lærer Svend Frøsig.

Sekretær for nævnet: skoledirektøren ved skoleinspektør
 H. Mogensen.

Voksenundervisningsnævnet:

Skoleinspektør Børge Nielsen, formand.
 Lærer C. Dalgaard Hansen, næstformand.
 Skoleinspektør Ahlmann Nielsen.
 Salgschef Jens J. M. Wium.
 Trafikkontrollør A. O. Bach.

Fritidsnævnet:

Overlærer Asbjørn Jakobsen, formand.
 Skræddermester Erik Andersen, næstformand.
 Lærer Kjeld Thidemann.
 Tømrermester Bent Bluhme.
 Kontorassistent Poul Erik Ottosen.

Sekretær for voksenundervisningsnævnet og fritidsnævnet er
 skoledirektøren.

De kommunale skoler:

Skolens navn	Skoleinspektører (Tr. kl. 12,15-13,15)	Viceskoleinspektører (Souschefer)
Allerup skole (1/4-70-31/7-70)	Fru Johanne Sørensen, tlf. 17 51 14	
Bakkeskolen (Bk.)	Henning Hjuler, tlf. 12 70 55, priv. 12 41 06	Holger Bækby
Boldesager skole (Bo.)	P. Kromann, tlf. 12 81 76, priv. 12 37 52	A. Valther Petersen
Bryndum skole (Br.)	Børge Nielsen, tlf. 16 72 09, priv. 16 72 17	Jørgen Slivsgård
Danmarksgades skole (D.) m. Anneksskolen	Carl Dirks, tlf. 12 08 87, priv. 12 61 21	Egon Skou
Fourfeldtskolen (Fo.) (fra 1/4-70)	H. Dengsøe Rasmussen, tlf. 15 10 88, priv. 12 70 42	Richard Møller
Gammelby skole (Gb.)	Sv. Eg Løkkegaard, tlf. 12 15 92, priv. 12 47 30	Knud Bækgaard
Gjesing skole (Gj.)	Børge E. Hansen, tlf. 12 14 96, priv. 12 38 47	Poul Erik Pedersen
Grådybskolen (Gr.) m. Grådybpavillonen	K. Bjørholm, tlf. 12 33 62, priv. 12 32 70 tlf. 12 95 14	Ejvin Lau
Guldager skole (Gu.)	K. Balle Kjeldsen (fl.), tlf. 16 71 70	
Hjerting skole (Hj.)	Chr. Pedersen, tlf. 16 51 09	
Jerne skole (J.)	Ahlmann Nielsen, tlf. 12 17 36, priv. 12 28 66	Gunnar Carlsen
Kokspang skole (Ko.) (fra 1/4-70)	G. Fredtoft Olesen (fl.), tlf. 26 91 01	
Opsneum skole (1/4-70-31/7-70)	Hans I. N. Nielsen, tlf. 17 00 96	
Præstegårdsskolen (Pr.)	H. L. Obling, tlf. 12 58 93, priv. 12 47 18	Ib Nielsen
Rørkjær skole (R.)	Magne Astrup, tlf. 12 21 63, priv. 12 95 36	Janne Holmberg
Sjelborg skole (Sj.)	Flemming Jensen (fl.), tlf. 16 56 34	
Skads skole (Sk.)	Chr. Bruun til 31/10-70, tlf. 16 01 67, priv. 16 00 03	

Lærerrådsformænd	Skolelæger og skolesundhedsplejersker	Skoletandlæger
Kr. Sand	Tage Østergaard, tlf. 12 17 66 Frk. Grethe Grinderslev	Centralklinikken Overlæge Poul Caspersen, tlf. 12 17 66
Henning Sørensen	Tage Østergaard Fru A. Stürup, tlf. 12 68 82	Børnetandlæge, fru Harriet Kjærsgaard, tlf. 12 36 99
Keld Vagner Jensen	Peter Søgaard Frk. Gerda Beider	
Leon Larsen	Peter Søgaard Frk. Warla Østbirk, tlf. 12 80 43	
O. Helligsøe	Fru E. Munk-Madsen Fru Marie Christensen	
Elvin Martinsen	Tage Østergaard, tlf. 12 28 79 Frk. Grethe Grinderslev	Børnetandlæge fru Ingeborg Hadrup, tlf. 12 94 48
A. Kirkeby	Peter Søgaard Frk. Gerda Beider	
Lindgård Knudsen	Peter Søgaard, tlf. 12 47 81 Frk. Anna Justesen	Børnetandlægerne fru Lidia Redlich og fru Rigmor Kildsgaard, tlf. 12 30 37
Jan Christensen	Fru E. Munk-Madsen Fru Marie Christensen	
Leif Øbo Sørensen	Fru E. Munk-Madsen Fru Marie Christensen	
B. Trøst	Tage Østergaard, tlf. 14 72 70 Fru A. Stürup	Børnetandlægerne frk. Merete Skov og frk. Ellen Margr. Madsen, tlf. 12 72 71
Ellen S. Østergård	Tage Østergaard, tlf. 12 96 43 Frk. Ellen Degn	Børnetandlægerne fru Lissi Caspersen og fru Ingrid Thau, tlf. 12 76 55
Åge H. Sørensen	Tage Østergaard, tlf. 13 06 21 Frk. Ellen Degn	Tlf. 12 34 59
Gudmund Poulsen	Fru E. Munk-Madsen Frk. Anna Justesen	

Fortsat

De kommunale skoler:

Skolens navn	Skoleinspektører (Tr. kl. 12,15-13,15)	Viceskoleinspektører (Souschefer)
Spangsbjergskolen (Sp.)	Henry Jakobsen, tlf. 12 58 92, priv. 12 24 25	H. Rode Petersen
Stormgades skole (St.)	N. Nøhr (fra 1/8-70), tlf. 12 02 89, priv. 12 50 61	Viggo Nielsen
Sædding skole (Sæ.) (fra 1/4-70)	J. V. Jessen, tlf. 12 61 83	H. P. Hansen
Tjæreborg skole (Tj.) (fra 1/4-70)	Sv. Aa. Mathiesen, tlf. 17 53 24, priv. 17 52 70	
Ve!dbæk skole (Vb.)	Axel Knudsen (fl.), tlf. 12 43 84	
Vester Nebel skole (V. N.)	Morten Harborg (fl.), tlf. 16 90 89, priv. 16 91 37	
Vestre skole (V.) m. Vesterhavspavillonen	Frk. Karen Marie Nielsen, tlf. 12 03 95, priv. 12 20 36 tlf. 12 39 13	Vilh. Christensen
Esbjerg kommunale Gymnasium (fra 1/8-70)	Rektor Poul Rasmussen, tlf. 15 23 91	
Fortsættelsesskolerne	Henry Mogensen, tlf. 12 47 37, priv. 12 46 40	H. Loof Nielsen

Lærerrådsformænd	Skolelæger og skolesundhedsplejersker	Skoletandlæger
G. Aagaard Sørensen	Peter Søegaard, tlf. 12 72 75 Frk. Warla Østbirk	Børnetandlæge fru Tove Mikkelsen, tlf. 12 72 76
Erik Hansen	Peter Søegaard, tlf. 12 35 89 Frk. Beate Hansen	Børnetandlægerne Jørgen Thomsen og fru Lone Winding, tlf. 12 38 79
Erik Sørensen	Fru E. Munk-Madsen, tlf. 12 61 86 Fru Marie Christensen	Klinikchef Børge Kanstrup, tlf. 12 61 86
Lis Dueholm	Fru E. Munk-Madsen	
	Peter Søegaard Frk. Warla Østbirk	
A. M. Michaelsen	Fru E. Munk-Madsen	
Evan Eiskjær	Peter Søegaard Frk. Beate Hansen, tlf. 12 35 95	
Knud Andersen		
J. P. Hansen		

Udvekslingsholdene fra Eskilstuna, Jyväskylä, Stavanger og Esbjerg.

Skoleudvalget:

Civilingeniør Willy Ottosen, formand.
 Overportør A. K. Nielsen, næstformand.
 Trafikekspedient Henning Madsen.
 Ingeniør Kr. Nielsen.
 Bogtrykker P. Rosendahl.
 Sekretær: Skoledirektøren.

Fælleslærerrådet:

Formand: Viceskoleinspektør E. Lau, Grådyskolen.

Skoleforvaltningen:

Esbjerg rådhus, Torvegade 74, 1. sal.

Tlf. (05) 13 21 22, lokal 279, kontortid kl. 9-15, torsdag tillige kl. 16-18.

Vikaranvisning fra kl. 7,30, tlf. (05) 13 20 39.

Skoledirektør Herluf Rasmussen. Træffes som regel kl. 14-15,

tlf. lokal 286, priv. 12 13 75

Viceskoledirektør Peter Vedde. Træffes som regel kl. 14-15,

tlf. lokal 281, priv. 12 51 11

Ekspeditionssekretær M. Skov Nielsen » » 282, priv. 12 37 26

Fuldmægtig, frk. Dagmar Jensen » » 283

Overassistent, frk. K. M. Petersen » » 445

Overassistent Chr. Esbensen » » 285

Overassistent, fru Inger Sillasen » » 284

Kommuneassistent, fru Elin Rasmussen » » 284

Kommuneassistent, fru Mona Jepsen » » 286

Kommuneassistent Ole Glæsner » » 279

Kommuneassistent Kurt Mærsk » » 282

Kontorist, fru Maria Ditlevsen » » 281

Kontorist, fru Elly B. Larsen » » 279

Kontorelev Henning Østergaard » » 279

Skolepsykologisk kontor:

Kronprinsensgade 33.

Tlf. (05) 12 68 44.

Ledende konsulent for specialundervisningen: Harald Rasmussen.

Konsulent for specialundervisningen: Charles Jakobsen.

Konsulent for specialundervisningen: Gorm Hadrup.

Konsulent for specialundervisningen: Rita Lauridsen.

Talekonsulent: Henning Maigård (kst. til 1/12 1970).

Talekonsulent: Ebbe Ågård (fra 1/12 1970).

Hørekonsulent: Oluf Schultz.

Pædagogisk leder af hjælpeklasserne: Lars Søndergård Hansen.

Pædagogisk leder af Specialundervisningscentret: Henning Maigård
 (fra 1/8 1970).

Socialrådgiver: Asta Nielsen.

Det nye rådhus i Esbjerg.

Kontormedhjælp:

Kommuneassistent Birgit Juhl Jensen.
 Kontorassistent Helen Nielsen.
 Kontorassistent Inge Funch Svendsen.
 Kontorassistent Eva Schmidt (fra 1/8 1970).

Observationsskolen i Rendbjerg pr. Egersund:

Forstander: Hans Novrup, tlf. Gråsten (04) 65 17 56.

Skolevæsenets socialrådgivere:

Danmarksgade 34, tlf. (05) 12 84 99 (fra 26/10 1970).

Fru Irene Christiansen.
 Fru Asta Nielsen.

Feriekolonier og lejrskolehjem:

Åben i tiden 1. maj til 30. september.

Sønderho, 6734 Sønderho, tlf. (05) 16 40 16.
 Rendbjerg, 6320 Egersund, tlf. (04) 65 16 34.
 Stenderup Hage, 6092 Varmark, tlf. (05) 57 11 29.

Fagkonsulenter:

Biologikonsulent Olav Poulsen, Rørkjær skole.
 Erhvervsorienteringskonsulent Bent Otto Jensen, Teglværksgade 1,
 tlf. (05) 12 13 55, lokal 3.
 Sang- og musikkonsulent Viggo Birch, Stormgades skole, tlf. (05) 12 44 60.
 Skolebiblioteksinspektør M. Kruse Hansen, Teglværksgade 1,
 tlf. (05) 13 08 36.
 Småbørnskonsulent Synnøve Lien (fra 1/12 1970), Teglværksgade 1,
 tlf. (05) 12 13 55, lokal 6.

Fortsættelsesskolerne:

Kontor: Ungdomsskolen, Østergade 3, tlf. (05) 12 47 37.

Skoleinspektør Henry Mogensen. Træffetid 12,15–13,15, undtagen lørdag.
 Tlf. privat (05) 12 46 40.
 Viceinspektør H. Løof Nielsen.

Esbjerg ungdomsskolenævn:

Formand: Arbejdsmand Kaj Hansen.
 Sekretær: Skoledirektøren ved skoleinspektør H. Mogensen.

Skolebespisningen:

Skolebespisningskøkkenet, Skoleparken 2, tlf. (05) 12 43 78.
 Hovmester Erik Olsen.

Forældreforeninger:

Formænd.

Boldesager skole	Retsassessor, fru Else Flebo.
Gammelby skole	Fru Kirsten Poulsen.
Gjesing skole	Forretningsfører Per Krog.
Hjerting skole	Ingeniør Herluf Fisker.
Jerne skole	Prokurist Kurt Jensen.
Præstegårdsskolen	Depotindehaver Flemming Davidsen.
Rørkjær skole	Repræsentant Erik Hansen.
Spangbjergskolen	Revisor Ib Bruun.
Stormgades skole	Billetkasserer O. A. Bach.
Sædding skole	Fru Elly Collin Hansen.
Vestre skole	Trykker Kaj Jensen.

Ribe amts skolecentral:

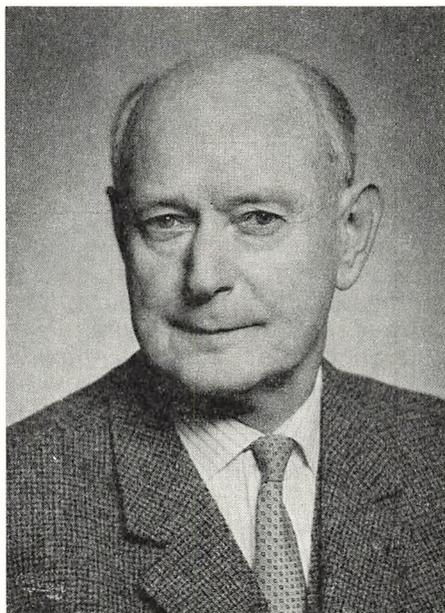
Teglværksgade 1.

Leder: Lærer Ib Ansgar Jensen, tlf. (05) 12 13 55.

Sydvestjyllands fælleskommunale samling:

Teglværksgade 1.

Leder: Lærer Hans Jørgen Laustsen, tlf. (05) 12 13 55.

Skoledirektør N. P. Andersen

Da beretningen skrives et stykke tid ind i det nye skoleår, kan det ikke forbigås, at vi i slutningen af 1970 mistede fhv. skoledirektør *N. P. Andersen*, der fra 1948 til 1968 var skoledirektør i Esbjerg. *N. P. Andersen* døde den 18. november 1970, og vi kan ikke minde ham bedre end ved at gengive borgmester Henning Rasmussens ord i byrådsmødet den 23. nov.

- I onsdags døde *N. P. Andersen*. Han blev begravet i dybeste stilhed efter eget og familiens ønske - et ønske som byrådet ganske naturligt måtte respektere.

N. P. Andersen tjente den danske folkeskole i næsten halvtreds år som aktiv skolemand - heraf de sidste tyve som leder af Esbjerg kommunes skolevæsen, som hovedansvarlig for næsten titusinde børns skolegang, som lærernes øverste chef og som byrådets højre hånd i alle skolespørgsmål.

- En arbejdsbyrde, der ville have været mere end stor nok for de fleste, specielt når så meget nyt skulle skabes. *N. P. Andersen* havde imidlertid kræfter langt herudover. Hans indsats rakte langt længere. Han blev på mange områder benyttet af undervisningsministeriet som ekspert og rådgiver. Han holdt utallige foredrag om skoler og børn, skrev artikler og kronikker og forsømte aldrig en lejlighed til en debat.

Han havde også styrke til at virke som formand for skolebiblioteksforeningen, for Danmarkssamfundet, for Esbjerg-Fanø turistforening og for

en meget aktiv teaterkreds. Vi glemmer heller ikke hans indsats, da Esbjerg seminarium blev startet – i den første tid med ham som leder, eller da han skabte børnehaveseminariet, hvis formand han var til i onsdags. Vi husker også hans slid for at skabe forståelse og interesse for »Vestervandsdrene«s virke, hans stærke argumentation for skolecentralens oprettelse, for specialundervisningen og mange andre nye, gode initiativer for Esbjergs skolevæsen.

Det var derfor fuldt fortjent, da N. P. Andersen, for de store tjenester han gjorde Esbjerg by og dens borgere, i fjor af et enigt byråd tildeltes Esbjerg bys ærespris – en fortjent hæder, som glædede ham meget.

N. P. Andersen havde næsten ufattelige kræfter gemt i et sygdoms-plaget legeme. Han nægtede at tale om sygdom, nævnte det aldrig med et ord. Han kendte ikke ordet umuligt, når en opgave skulle løses – den kunne tage tid, være vanskelig, men næsten aldrig uløselig.

N. P. Andersen var Esbjerg by en god mand, han var sine venner en god ven, børnene en forstående forkæmper og den folkeskole, han virkede i, en aldrig svigtende tjener af de bedste, den nogen sinde har haft.

Hans familie – hans hustru især – savner ham nu, som vi alle gør det. Vi sender dem og ham en sidste hilsen fra et byråd, der har så meget at takke ham for.

Indledning

(ved skoledirektøren).

Også denne årsberetning er vidnesbyrd om en stadig stigende aktivitet og øget fremgang for skolevæsenet. Som sædvanlig skal dog her kun peges på en del af de områder, myndighederne og forvaltningen har beskæftiget sig med i det forløbne år, og som har medvirket til udviklingen af skolevæsenet.

Der har i beretningsåret, dvs. skoleåret 1969/70, været afholdt 16 skolekommissionsmøder og 5 møder i skolekommissionens forretningsudvalg. Skolekommissionsmøderne omfattede 169 dagsordenpunkter og forretningsudvalgs-møderne 8 dagsordenpunkter. Skoleudvalget har afholdt 20 møder med i alt 414 dagsordenpunkter. For at styrke kommunikationen mellem medarbejderne og skoleforvaltningen er der afholdt 17 skoleledermøder og nogle møder med lærerrådsformændene. Denne virksomhed vil i den kommende tid blive udvidet med møder med skolenævn-formændene. Siden 1. april 1970, da den nye styrelseslov trådte i kraft, har der i øvrigt været afholdt følgende møder:

Fritidskommissionen	2
Ungdomsskolenævnet	2
Voksenundervisningsnævnet	2
Fritidsnævnet	4
Ungdomsskolenævnet	5

Den ny styrelseslov, skoleloven og ikke mindst kommunesammenlægningerne har præget hele årets arbejde på afgørende vis, og det må ses som en naturlig konsekvens heraf, at Esbjerg kommune etablerede en central skoleforvaltning, omfattende ikke blot skolevæsenet, men også ungdomsskolen, fritidsvirksomhed m. v. For personalet på skoledirektørens kontor, der siden 1. juli 1953 har haft til huse i Kongensgade 34, var det naturligvis en omvæltning, især da man også pr. 1. april 1970 skulle flytte til det nye rådhus. Der er imidlertid for mig ingen tvivl om, at den centrale skoleforvaltning i høj grad har været medvirkende til, at vi for de nævnte områders vedkommende er sluppet så forholdsvis nemt igennem alle vanskeligheder af administrativ art. Der er grund til at være byrådet taknemmelig for det fremsyn, man også på dette område har vist.

På grund af skolevæsenets størrelse er det nødvendigt, at der for forskellige fagområder findes konsulentbistand. Skolevæsenet råder nu over konsulenter for følgende områder:

Biologiundervisningen, erhvervsorienteringen, småbørnsundervisningen, centerklasserne, musikundervisningen, hjælpeklasserne, hvortil

kommer skolebiblioteksinspektøren og konsulenterne for specialundervisningen.

Vi har fået vor skoleplan tilbage fra ministeriet og amtsrådet; men vi har allerede forslag til mange ændringer deri, bl. a. på grund af sammenlægningerne. Også undervisningsplanen er til behandling. Den har allerede fået en del tilføjelser, bl. a. i anledning af ændringen af § 21 i skoleloven. Glædeligvis er der på skolerne stor interesse for samlæsningen, og en enkelt skole (Bryndum) har fået godkendt en udvidelse af beføjelserne.

Af væsentlige nydannelser kan bl. a. nævnes observationsklinikkerne og observationsholdene, hvor vi kan anbringe elever for henholdsvis langvarig og kortvarig observation på grund af f. eks. emotionelle og sociale handicaps.

Med bekendtgørelsen af 1. august 1969 om nedsættelse af lærernes pligtige timetal ved deltagelse i videre uddannelse fik vi en længe tiltrængt mulighed for at give lærerne tilstrækkelig tid til at udføre deres kursusarbejde, og jeg kan med tilfredshed notere, at myndighederne i Esbjerg har anvendt denne bekendtgørelse på bedst mulige måde.

Afskaffelsen af årsprøverne er også et skridt i den rigtige retning. Man burde nok fortsætte med afskaffelse af meddelelsesbøgerne til hjemmene samtidig med, at man arbejdede hen imod endnu større kontakt med forældre kredsen.

Som endnu et vigtigt skridt på vejen til at gøre Esbjerg til et af landets førende uddannelsescentre startede efter sommerferien 1970 Esbjerg kommunale Gymnasium i lokaler på Fourfeldtskolen. Der havde tidligere været tanker fremme om, at Bakkeskolen skulle huse gymnasiet i de første år, indtil dets egne bygninger pr. 1. august 1972 kunne tages i brug. Imidlertid har det vist sig, at børnetallet på Bakkeskolen vokser stærkt, og da skolen i øvrigt er blevet fast øvelsesskole for seminarier, ville det ikke være rimeligt at belaste den også med gymnasiet. Heldigvis kunne Fourfeldtskolen give husly i et par år uden selv at blive overbelastet.

Selv om Esbjerg ikke har ligget på den lade side i spørgsmål om skolebyggerier, har det alligevel voldt vanskeligheder at få placeret børnehaveklassebørnene på tilfredsstillende måde. I dette spørgsmål spiller bl. a. pladsforhold og farlige skoleveje en rolle. Esbjerg kunne som en del andre kommuner forholdsvis let komme uden om problemet, hvis man undlod at oprette børnehaveklasser, når der ikke var plads til dem. Det ville imidlertid i mine øjne være en dårlig løsning – selv om den ville være fuldt lovlig – når man tager i betragtning, at Esbjerg har haft sådanne klasser i mere end 50 år. Man har derfor valgt at oprette klasser i overensstemmelse med det antal elever, der var tilmeldt, men har til gengæld måttet se i øjnene, at placeringen ikke altid har været den bedste, når også trafikikkerheden tages i betragtning. De projekterede og planlagte skolebyggerier vil dog i nær fremtid råde bod på en del af miseren.

Som et lille vink om, hvad fremtiden kan bringe, har man på Jerne skole etableret en forsøgsundervisning i datalogi (EDB), og der er nedsat et udvalg til overvejelse af, hvad skolevæsenet i øvrigt bør foretage sig i denne sag.

Rendbjergkolonien, der ligger på et af de skønneste steder i landet ved

Flensborg fjord, har i en årrække med god grund været kritiseret. Bygningerne er gamle og langtfra tidssvarende. Skolekommissionen er gået ind for, at kolonien snarest skal nedlægges, og at der bør bygges en ny på samme grund. Det vil i øvrigt nok vise sig nødvendigt for skolevæsenet at skaffe sig endnu én eller to kolonier til brug for f. eks. lejrskoleophold og kursusvirksomhed, og myndighederne har i løbet af året flere gange prøvet at finde nye steder. Forhåbentlig lykkes det i 1971.

I sit møde den 15. august 1969 indstillede skoleudvalget til byrådet, at Østre skole skulle nedlægges og overgå til brug for ungdomsskolen og i videst muligt omfang til aktiviteter i øvrigt under lov om fritidsundervisning og i en overgangsperiode desuden for folkeskolen. Man har desuden søgt og fået bevilget godt 700.000 kr. til udgifter ved indretning af Østre skole til brug for ungdomsskolen.

Skoleudvalget er indstillet på, at centret for svært handicappede skal udbygges og forbedres, og man har indledt et samarbejde med amtsrådet herom.

På grund af kommunesammenlægningerne har det været nødvendigt at foretage en ny undersøgelse af behovet for skolebyggeri i Esbjerg. Dette arbejde ventes færdigt meget snart og vil bl. a. kunne danne grundlag for den planlægning, som også amtsrådet bliver involveret i. Skoleundersøgelsen vil muligvis også kunne danne grundlag for justering af de investeringsplaner, skoleudvalget har arbejdet med.

Af andre spørgsmål, der har været taget op til behandling, skal nævnes skolernes kontormedhjælp, indretning af legepladserne og spørgsmålet om ændring af reglerne for lejrskolerejser, ekskursioner m. v. Kontormedhjælp på skolerne bliver af større og større betydning, og selv om Esbjerg nok vil få en af landets bedste ordninger, er der for mig ingen tvivl om, at vi langt fra er færdige med den sag.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på de mange byggerier, der står på programmet for Esbjerg skolevæsen i de kommende år, men blot nævne, at man efter en arkitektkonkurrence er i fuld gang med projekteringen af Kvaglundskolen, der, hvis man ønsker det, kan indrettes som landets første »open-plan« skole. Man har andre steder i landet lavet åben-plan skoler for f. eks. småbørnene, men for Kvaglundskolens vedkommende er det altså muligt at tilrettelægge hele skolen efter åben-plan princippet.

Også fritidsundervisningen bør vel nævnes. Da den nye lov fremkom, viste det sig, at der ikke var mulighed for at lønne vore lærere så højt, som de var vant til i Esbjerg kommune. Der blev fra forvaltningen såvel som fra myndighedernes side gjort meget for at opnå en dispensation fra ministeriet, men det viste sig umuligt. Selv om arbejdet ud over landet fortsætter med de lønninger, som loven anviser, valgte Esbjerg-lærerne at boykotte denne virksomhed. Man ville ikke gå så meget ned i løn, da man betragter det, der foregår under fritidsvirksomheden, som undervisning og ikke som fritidsbeskæftigelse, hvilket loven imidlertid ikke tager fuld højde for. Skolekommissionen har til undervisningsministeriet indsendt forslag om, at visse fag optages på undervisningsplanen som frivillig supplerende undervisning; men der er tilsyneladende ikke store muligheder for, at ministeriet vil vise sig imødekommende, selv om man for gymnasieskolen har en bedre ordning. Forhåbentlig kan man snart komme til en ordning, hvor lærerne f. eks. påtager sig fritidsvirksom-

heden på lovens betingelser i det omfang, ministeriet ikke har villet optage den på undervisningsplanen.

Efter indbydelse fra kommunalbestyrelsen i Sukkertoppen, Grønland, var borgmesteren og skoledirektøren på ca. 10 dages besøg i Sukkertoppen. Jeg skal ikke her berette videre derom, blot udtrykke min dybeste taknemmelighed over, at jeg fik lejlighed til at deltage i denne rejse. Den blev intel mindre end en oplevelse for livet.

Som sædvanlig føler jeg trang til at udtrykke min store glæde og hjerteligste tak for godt samarbejde til alle medarbejdere i og uden for skolen, til de andre kommunale administrationer som skolevæsenet har kontakt med, til pressen og ikke mindst til vore myndigheder, der i fuldt mål har vist skolen stor interesse og ydet den uvurderlig støtte.

Skolenævnvalg.

Lokaleoversigt.

Pr. 31. juli 1970.

Skole	Norm. klasseværelse	» (over 30 m ²)		Læseholdst. (un. 18 m ²)	Gymnastik B: Boldspilhal S: Svømmesal	Skolekøkken	Træsøjld	Metalsl. + Værkstedsun.	Naturlære	Biologi	Geografi	Håndarbejde	Formning	Sang	Læsestue (udlån særsk.)	» (komb. m. udlån)	Filmrum	Børnehave	Hobby	Keramik	Ialt			Andre lokaler og bemærkninger
		3/4	»																		Norm. klassev. m. v.	Fagllokaler	Undervisningslok.	
		1/2	»																					
Bakkeskolen	36*)	9	3	2	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	48	20	68	*) Heraf 1 sproglab. og 5 m. birum
Boldesager	27	5	2	3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1			34	18	52	
Bryndum	15	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1			18	11	29	
Danmarksgade ..	16	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			19	12	31	
Anneksskolen	4	3		1																	7	1	8	
Fourfeldtskolen	30	5		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2				35	12	47	
Gammelby	29	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2			1	33	18	51	1 bogb. i kældere
Gjesing	16*)			2	1	1	1	1	1						1	1	1	1	1		16	13	34	
Anneks	4																				4	1	5	
Grådybskolen ..	30*)	2	4	3	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1		36	19	58	*) Heraf 2 m. grupperum
Grådybpav. ..	2																				2	1	3	
Guldager skole ..	3	2		1													1				5	3	8	
Hjerting skole ..	15*)			1	1	1			1			1	1**)		1		1				15	8	23	*) 2 midlert. i sal **) i kældere
Jerne	28*)	4	1	2	1**)	1**)	1	1	2**)	1**)	1**)	1**)	1**)	1	1	1	2	1	1	1	35	20	55	*) Heraf 9 m. grupperum **) Sammen m. Esbjerg sem
Kokspang skole	2			1	1*)	1*)															2	3	5	*) anvendes ikke
Præstegårdssk. ..	33	1	3	2	2	1	1	2	1		2	1	1	1	1	1	2	1	1		37	20	57	
Centeruv.	6	1																			7		7	
Rørkjær	28	1	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2				34	16	50	
Sjølborg skole ..	2			1									1								2	2	4	
Skads skole	6	1		1	1	1		1					1								7	6	17	
Anneks	2	1															1				3	1	4	
Spangsbjergsk. ..	32*)	5	3	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2				41	17	58	*) Heraf 13 m. grupperum
Stormgade	26	2	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1				32	14	46	
Sædding skole ..	38	2	6	3	1	1	1	1	1	1	1*)	1	2	1	1	1	3	1			46	18	14	*) også filmlok.
Tjæreborg skole	16			1	1	1			1			1*)		1*)		1	2*)				16	9	25	*) foreløbigt inde i normalkl.
Veldbæk skole ..	2			1		1									1						2	3	5	
Vester Nebel	6			1									1		1		1				6	4	12	
Ølufvad				1	1																2	2	4	
Vestre	13		1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1					14	12	32	
Vesterhavspav.	4												1				1				4	2	6	
	465	36	38	21	41	26	21	15	21	15	9	24	20	14	7	14	14	34	7	4	560	286	846	

Bygnings- og inventararbejder.

(Udover den almindelige vedligeholdelse).

(Stadsbygmesterens arkitektafdeling).

Allerup skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Nu nedlagt, agtes solgt.

Bakkeskolen:

Skolen er fuldt udbygget – dog er samlingsalen endnu ikke taget i brug.

Boldesager skole:

Akustisk regulering i biologi. Ombygning ved naturlære vedtaget. Skabe og opslagstavler på bagvæg i 2 kl., fornyelse af stole og borde i 2 kl. samt diverse reolopsætninger m. v.

Bryndum skole:

Er stadig under udbygning. Ombygning af fløj mod Bryndumvej afsluttet. Nålefilt på gulve i 2 lokaler og tæppebelægning i gl. skolegård. Materialer til legeredskaber i gård, bænke mod Bryndumvej, skabslåsesystem m. m.

Danmarksgades skole med Anneksskolen:

Sidst omtalte nybygning stadig under opførelse – skolegangen gennemføres på i alt 4 adresser. I forbindelse med de givne bevillinger til tagsikring gennemføres sikring og profilændring af vestfløj, i forbindelse hermed ilægges vestvendte ovenlys i biologi og skolekøkken. I samme område opsættes akustisk beklædning på lofterne. I første opgang i vestfløjen lægges nålefilt på trappen og reposerne, ligesom 3 klasser får gulvbelægning med nålefilt. El-armatur fornyelse fortsat i 5 klasser, klassemøbleringen suppleret med et klassesæt, 3 katedre, 4 skabe og 90 stole.

Fourfeldtskolen:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Ny 3-sporet skole, hvoraf salsområdet endnu ikke er færdigt.

Esbjerg kommunale gymnasium agtes etableret på skolen til august 1970 for de kommende 2 år.

Gammelby skole:

Tilbygning for træ- og metalsløjde påbegyndt. Ca. 35 m hegn mod nabo (vest) ved Darumvej og akustisk regulering i 3 lokaler. Nye el-armaturer i pige-gymnastiksal samt diverse inventar-suppleringer.

Gjesing skole med annek:

Er stadig under udbygning. Voldgiftssag om facadeelementer uafsluttet.

Grådybskolen med Grådyb-pavillonen:

Inspektørboligen ombygget til egentlig skoleformål. 2 grupperum i øst-fløj ændret til selvstændige lokaler. Lyddæmpning i den sidste klasse i pavillonen. Tavlelys i 3 klasser og nye el-armaturer i 2 gymnastiksale, fornyelse af stole i lærerværelse og af 12 høvlebænke m. v.

Guldager skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Et-sporet, 7 kl. skole. Skitse-projekt til udbygning foreligger fra Guldager kommunes tid. Midlertidig børnehaveklasse etableret i Guldager kommunes gamle socialkontor.

Hjerting skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. 2-sporet, 7 kl. skole. Skitse-projekt til udbygning foreligger fra Guldager kommunes tid. Etablering af 2 lokaler ved deling af tidligere sal, sammenlægning af 2 mindre rum til et lokale samt etablering af lille kontor m. v.

Jerne skole:

Ændring af laboratorie til hygiejnerum m. v. i tandklinik. Altan ved pedellejlighed vedtaget. Ændret belysning i gymnastiksal 1 – diverse møbler til lærerophold i fagklassefløj samt nyt demonstrationsbord i naturlære.

Kokspang skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. 3 kl. for 1.-5. klassestrin.

Præstegårdsskolen:

Ramper etableret ved 2 trapper i fagklassefløj af hensyn til kørestols-elever og rengøringsmaskiner. Belysning langs adgangssti fra nord. Cykelparkering her vedtaget. Tavlebelysning i resterende klasseværelser, hylde på bagvæg i en del klasser samt diverse suppleringer.

Rørkjær skole:

2 halve klasser sammenlagt til ét lokale, gulvbelægning i formning og lydregulering ved nålefilt på gulve i 2 lokaler. Systemlåse i normalklasse-skabe, nye el-armaturer og tavlelys i 4 lokaler, 3 sæt nk-møbler, nye borde og stole i biologi samt diverse suppleringer.

Sjelborg skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. 2 kl. for 1.-5. klassetrin.

Skads skole med annekst:

Nyt gulv i biblioteksløkkale, udskiftning af tagbeklædning på klassefløj samt nyt hovedvandstik. Installation af keramikovn m. v. Udbygning under forberedelse. Inspektørbolig fraflyttes.

Sneum skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Nu nedlagt som skole - anvendes i ungdomsarbejdet.

Spangsbjergskolen:

Grupperum inddraget til forældresamtalerum, tidligere depot ændret til undervisningslokale, udluftning fra sikringsrum ændret og opretning af alle grønne gårde m. v. vedtaget. Forbedret belysning i flere lokaler, tavlelys i 3 lokaler, mørklægning i naturlære samt inventar-supplering i kl. 9 a og 9 m. m.

Stormgades skole:

Nålefilt på gulve i 2 mindre lokaler og i lægeværelse, gangloft sænket i stueetagen, stuer i pedelbolig sammenlagt, fornyelse med højere hegn ved sportsplads mod Stormgade samt visse suppleringer f. eks. ved sceneudstyret.

Sædding skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Fuldt udbygget 4-sporet skole. Projekt til svømmesal foreligger fra Guldager kommunes tid. Tilbygning af samlingsaal stort set afsluttet før sammenlægningen. Etablering af børnehaveklasse i tidligere lærerindelejlighed i fløj mod Tarphagevej.

Tjæreborg skole:

Sammenlagt med Esbjerg den 1. april 1970. Delvis 3-sporet skole, 1.-7. klassetrin. Under udbygning med 10 normalklasselokaler. Et normalklasselokale ombygget og udstyret til lærerværelse m. v., hvorved tidligere kombineret lokale frigjordes til rent kontorformål.

Veldbæk skole:

Intel særligt.

Vester Nebel skole med Ølufvad gl. skole:

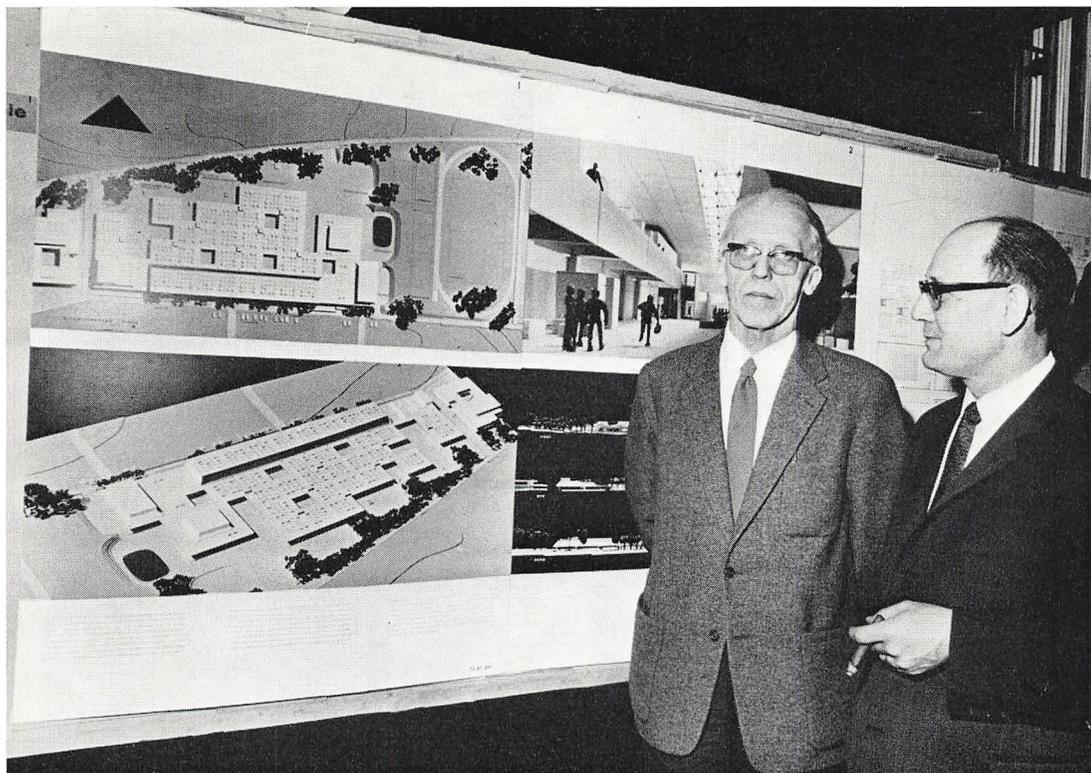
Den fraflyttede inspektørbolig indrettet til lærerværelse, skolelederkontor m. v.

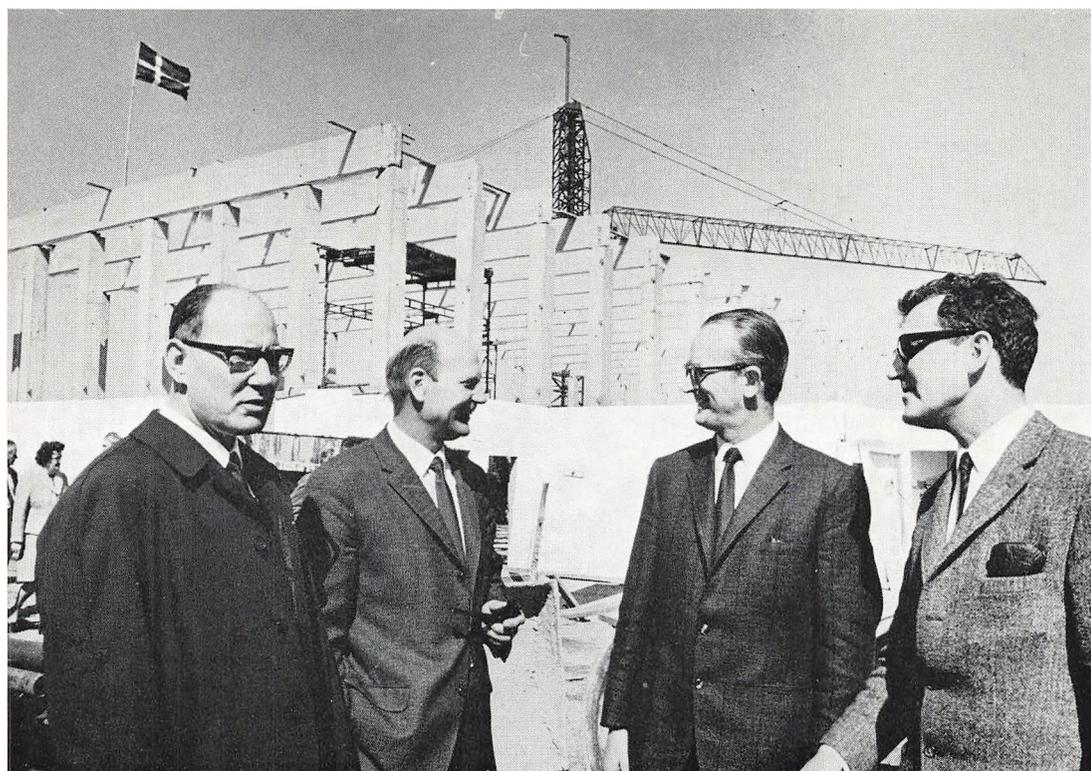
Legehusene ved Præstegårdsskolen.

Fra Præstegårdsskolens indvielse.

Vinderprojektet vedr. Kvaglundskolen.

Rejsegilde på Fourfeldtskolen.

Vestre skole med Vesterhavsgades skole:

Nøddudgang etableret fra metalsløjde og til pedelaltan. Nålefilt på gulve i 2 lokaler, øget belysning i træsløjde og pigegymnastiksal m. v.

Østre skole:

Nedlagt som folkeskole med skoleårets udgang – istandsat og ombygget til fremtidig brug for ungdoms- og aftenskolen.

Esbjerg Seminarium:

Nålefilt i 5 lokaler – ellers intet særligt.

Skoleforvaltningens kontor:

Flyttet fra Kongensgade 34 til det nye rådhus, Torvegade 74, den 31. marts 1970.

Skolepsykologisk kontor:

Planlægges flyttet til Danmarksgade 34–36. Sker formentlig i 1971.

Feriekolonien Sønderho:

Loft i køkken beklædt, håndvaske opsat udvendig samt udførelse af skuffer og udtræk ved alle senge.

Feriekolonien Rendbjerg:

Intet særligt – kystsikring udsat med henblik på gennemførelse samtidig med Sydslesvig skoleforenings sikringsarbejder.

Feriekolonien Stenderup Hage:

Etablering af telefonbrusere 3 steder m. v. samt vedtagelse af belægning ved flagstang og på gårdsplads.

Rendbjergghjemmet med lærerbotig:

En række inventarforbedringer gennemført: Nye sengebrikse, skabe, borde og stole på elevværelser, nye møbler i klasse, delvis fornyelse i lærerværelse, ny gruppe i forhal, nye borde og stole i spisestue m. v. Nålefilt på gulve i spise- og opholdsstue.

Tagsikringsarbejder:

Udover det under Danmarksgades skole omtalte er sikring gennemført på Gjesing skole og – i forbindelse med ombygningen – på Bryndum. Der resterer enkelte sikringsarbejder ved Bryndum skole, Vester Nebel skole og Forum skole (anvendes nu kun i fritidsarbejdet).

Lærerpersonalet

De pr. 1. september 1969 normerede stillinger fordeler sig således:

Skoledirektør	1
Viceskoledirektør	1
Skoleinspektører	15
Viceskoleinspektører	24
Ledende skolepsykolog	1
Skolebiblioteksinspektør	1
Skoleinspektør ved ungdomsskolen	1
Sang- og musikkonsulent	1
Konsulenter for specialundervisningen	7
Hørekonsulent	1
Talekonsulent	1
Lærere ved ungdomsskolen	2
Lærere/overlærere	566
Småbørnslærerinder	3
Førstelærere	2
Timelærere (inkl. bhv.lær.)	46

Jubilæer

40 år.

1/4 1970: Overlærer Jens Lambertsen, Gammelby skole.

25 år.

1/8 1969: Overlærer Niels Oluf Christensen, Danmarksgades skole.

1/8 1969: Skoleinspektør Børge E. Hansen, Gjesing skole.

15/10 1969: Overlærer Hans Lomholt, Danmarksgades skole.

1/11 1969: Overlærer Karl J. Schlein Andersen, Bakkeskolen.

1/11 1969: Overlærer Grethe Thomsen, Bøldesager skole.

1/4 1970: Skoleinspektør Karl Bjørholm, Grådybskolen.

1/4 1970: Overlærer Knud Selmer, Danmarksgades skole.

1/4 1970: Overlærer Sigrild Randløv Kristiansen, Danmarksgades skole.

25 år i folkeskolen.

1/8 1969: Skolepsykolog Charles Jakobsen.

Instruktionskursus og foredrag i skoleåret.

(Esbjerg Lærerforening. Lærer K. O. Schmidt).

s 11/8 -69: Skolepsykolog Børge Bech, Brædstrup: Dansk i 1. klasse.

s 12/8 -69: Overlærer Holger Moth, Århus: Regning i 1. klasse.

s 27/9-7/10 69: Udstilling af undervisningsmaterialer.

- 6/11-69: Lærer Ib Ansgar Jensen, Esbjerg: Præsentation af skolecentralen.
- 13/11-69: Overlærer H. Frank-Hansen, København: Arbejdet i lærerråd og fælleslærerråd.
- 21/11-69: Seminarieadjunkt Thorkild Nielsen, Nr. Nissum: Nyere undervisnings- og prøveformer i biologi.
- 25/11-69: Forsøgsrektor Jesper Florander, Gladsaxe: Årsprøvernes afskaffelse – forsøgsrektors arbejde.
- 8/12-69: Anne Marie Kornerup: Vævekunst – håndarbejdsformning.
- 12/2 -70: Lærer Ib Ansgar Jensen og lærer Henry Vejlgård, Esbjerg: Foto i orienteringsundervisningen.
- b 25/2 -70: Faginspektør Bjarne Egholm, København: Botanik i vindueskarmen.
- 10/3 -70: Lærer M. Andersen, Lyngby: Samlæsning i 8.-10. skoleår.
- sp 16/4 -70: Heinrich Nielsen: Tysksystemet »Wir fangen an« – »Wir schliessen ab«.
- 27/4 -70: Lærer Leif Geertsen, Esbjerg: Orienteringsundervisningen i 3.-5. klasse.
- h 12/5 -70: Lærer Allis Schnedler, Ribe: De nye læseplaner i håndarbejde (særlig 4. klasse).
- 21/5 -70: Malermester Arne Broch, Esbjerg: Kunstpavillonens samling og dens baggrund.
- s 26/5 -70: Forstander Rigmor Fenger, Vejle: Arbejdet i 1. klasse.
- s = i samarbejde med skoleforvaltningen.
 b = » » » biologilærerforeningen.
 sp = » » » sproglærerforeningen.
 h = » » » håndgerningslærerforeningen.

*Fortegnelse over
læreres dellagelse i feriekursus i sommeren 1970.*

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
1.	Andersen, Erling	Motorlærerkursus i Askov	22/6- 4/7
2.	Andersen, Hans H.	Dansk Historielærerforenings sommerkursus	29/6- 3/7
3.	Andreasen, Ejner	Dansk gymnastiklærerforenings kursus	2/8- 8/8
4.	Banke, Kell	Motorik 70 på Hindsgavl	28/6- 4/7
5.	Bjerregård, Else	Gymnastik på Krogerup højsk.	21/6-27/6
6.	Bjørn, Palle	Trædrejning, Askov	20/7- 1/8
7.	Brinch, Helly	Dansk gymnastiklærerforenings kursus i Sønderborg	2/8- 8/8
8.	Broch, Jørgen	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
9.	Bækgaard, Grethe	Sprogkursus i engelsk i Dublin, Irland	6/7-25/7
10.	Bøgedal, Arne	Nordisk formningskursus, Tjørn folkehøjskole, Sverige	28/6- 3/7
11.	Egidiussen, Ole	Gjellerup sommerkursus 1970 ..	2/8- 8/8
12.	Eskildsen, Axel	5 musikdage på Rødding højskole	27/7-31/7

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
13.	Fog, Carl Erik	Statens kursus for formningslærere	6/7-30/7
14.	Friborg, Keld	Keramikkursus i København	27/7- 7/8
15.	Geertsen, Ulla	Dansk historieforenings sommerkursus	29/6- 3/7
16.	Hansen, Elisabeth Winther	Håndarbejds kursus	22/6-11/7
17.	Hansen, Grete Graver	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
18.	Hansen, Hemming Marlin	Kursus i litteraturundervisning i England	2/7-30/7
19.	Hansen, Ketty	Gjellerup sommerkursus	2/8- 8/8
20.	Hansen, Nanna Kruse	Sommerferiekursus i Brande: Båndvævning	28/6- 3/7
21.	Jensen, Harry Lender	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
22.	Jensen, Kirsten Lender	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
23.	Jensen, Lillian Borup	Håndarbejds kursus	22/6-11/7
24.	Jespersen, Grete	Religionslærerforeningens kursus på Herning højskole	20/6-24/6
25.	Jørgensen, Bente	Gymnastik på Loughborough College of Education, England	19/7-29/7
26.	Clemmensen, Arne	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
27.	Christensen, Ellen	Gjellerup sommerkursus	2/8- 8/8
28.	Christensen, H. Guldager	Statens sommerkursus for formningslærere, København	6/7- 1/8
29.	Krogh, Gudrun	Skotsk-dansk sommerstævne	8/7-24/7
30.	Kryger, Inge	Teachers refresher course, Oxford	27/6-18/7
31.	Larsen, Marie E.	5 musikdage på Rødding højsk.	27/7-31/7
32.	Lauridsen, Steen	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
33.	Monrad, Johannes	Europa Cantat 4, Graz	30/7- 9/8
34.	Møller, Nina Nørgård	Loughborough summer school for educational gymnastics	18/7-29/7
35.	Nielsen, Asta Edith	Begynderkursus i vævning på Danmarks lærerhøjskole, Kbh.	22/6- 4/7
36.	Olsen, John	Elektronik på Danmarks lærer- højskole i København	22/6- 3/7
37.	Pedersen, Kirsten Højer	Gjellerup sommerkursus	2/8- 8/8
38.	Riis, Frederik	The swan school of english, Oxford, England	27/6-19/7
39.	Sand, Kristian	Europa Cantat 4, Graz	29/7- 9/8
40.	Sand, Lisbeth	Teachers refresher course, summer 1970	27/6-18/7
41.	Schnell, H.	Religionslærerforeningens kursus i Herning	20/6-24/6
42.	Timmermann, Robert	Keramikkursus	27/7- 7/8
43.	Varming, Annie	Motorikkursus på Hindsgavl	28/6- 4/7
44.	Vig, Mary Nørgård	Religionslærerforeningens kursus i Herning	20/6-24/6

Studierejser til venskabsbyer.

Studierejse til Eskilstuna.

(Overlærer K. Askjær).

Skoleåret 1969/70 blev for mig bemærkelsesværdigt, idet jeg for første gang fik lejlighed til at overvære undervisningen i svenske skoler og til at se nærmere på det svenske skolesystem. For dette bringer jeg først og fremmest en tak til de bevilgende myndigheder i Esbjerg, som tildelte mig rejsen, men også en tak til skoledirektionen i Eskilstuna, til rektor Arne Hellberg og til skolernes rektorer, studierektorer og lærere, som på hver sit område var med til at få turen til at blive en oplevelse.

PROGRAM

vid besök av overlærer Knud Askjaer från Esbjerg.

Måndag 16/3 kl. 10 Skoldirektionen (kaffe).
 kl. 11 Årbyskolan (rektor Hans Lindberg).
 kl. 12,15 Matematik (Deltaprojektet).

Tisdag 17/3 kl. 8,30 Årbyskolan.

Onsdag 18/3 kl. 8,30 Djurgårdsskolan (rektor Arne Rogbeck).

Torsdag 19/3 kl. 8,30 Stålforssskolan (rektor Ingemar Söderberg),
 (studierektor Bertil Levihn).

Fredag 20/3 kl. 8,30 Stålforssskolan.

sign. Arne Hellberg.

Med ovenstående program i lommen gik turen til Eskilstuna, og med forventning spurgte man sig selv: »Hvad indebærer programmets skematiske oversigt?« For mig viste det sig at indebære møde med hjælpsomme og imødekommende kolleger, mange oplevelser og nye impulser. Det kunne være rimeligt at nævne og omtale alle tingene, men dertil er pladsen for begrænset, og det skrevne kunne sikkert ikke afspejle alt. Jeg vil derfor holde mig til at omtale et par af tingene, som især gav stof til eftertanke og til overvejelse med henblik på udnyttelse, måske i Esbjerg!

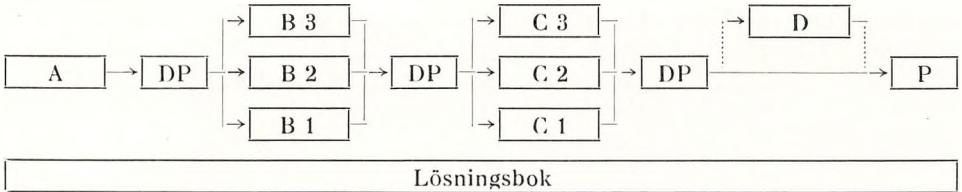
Det første må blive Deltaprojektet, som viste sig at være et kombineret radio- og TV-kursus for lærere i den nye matematik. Af ovenstående program fremgår, at lærerne fulgte dette kursus fra kl. 12,15, og det varede til ca. kl. 14, det vil sige, at lærerne havde den fornødne frihed i skoletiden til at deltage i kursus. Skolens elever havde fri den pågældende eftermiddag, idet alle lærere på skolen deltog i et eller andet kursus denne dag.

På Djurgårdsskolan mødte jeg det andet, som jeg nærmere vil omtale, nemlig IMU (*Individualiserad Matematik Undervisning*). IMU-systemet har sit udgangspunkt i de forsøgstekster, som er udgivet af Nordiska kommittén för modernisering av matematikundervisningen. Systemet er i første omgang udarbejdet til 7.-9. skoleår og prøvedes i skoleåret 1969/70 på 111 skoler fordelt over hele Sverige. På Djurgårdsskolan var der 2 klasser, som anvendte systemet. De to klasser havde hver 4 timer ugentlig i matematik/regning. I disse 4 timer, som var placeret samtidig på klassernes skema, havde de to lærere en kontordame til rådighed til at udlevere materiel, rette prøver, føre statistik, overvåge diagnostiske prøver og lignende. Lærerne fik på den måde den fulde tid til rådighed til

at hjælpe den enkelte elev med specielle problemer, give gruppeundervisning til elever, som har samme problem, fra den ene eller begge klasser, diskutere den diagnostiske prøve med den enkelte elev, anvise evt. repetitionsafsnit og yde anden form for støtte.

Selve IMU-materialet er opdelt i et stort antal arbejdshæfter, som hver indeholder 50–150 sider, der giver lærerens sædvanlige gennemgang, giver eksempler på opgavernes løsninger og giver opgaver til selvstændig løsning. I hvert hæfte findes også prøver, som kaldes »Prøva dig selv«, disse prøver skal vise eleven, om han kan de foregående sider, eller om det er nødvendigt med en repetition. Hele systemet til 7.–9. skoleår omfatter 9 dele (moduler), som igen er opdelt i 6–8 arbejdshæfter (komponenter).

Et modul:

A-komponenten skal alle elever igennem, derefter en diagnostisk prøve. På grundlag af denne og elevens arbejdspræstationer hjælper læreren nu eleven med at vælge den af B-komponenterne, som måtte være bedst egnet til elevens forudsætninger. B 1 er den letteste og B 3 den sværeste af komponenterne, men indeholder i øvrigt samme stof. På tilsvarende vis arbejder den enkelte elev sig uafhængig af de andre elever igennem en moduls komponenter. D-komponenten indeholder stof til repetition, til gruppeundervisning og til mere valgfrie emner. Til hele IMU-systemet knytter sig også andre materialer i form af kasettebånd med repetitionsafsnit, som knytter sig til arbejdshæfterne, kasser med ca. 100 rumlige legemer til rumgeometri, kasse til arbejdet med sandsynlighedsregning, en lærervejledning til hver modul, et metodikhæfte til hele systemet, en ordliste til hele systemet, transparenter til overheadprojektor og informationshæfter til bl. a. forældre. Hele systemet virkede særdeles godt, og for mig er der ingen tvivl om, at noget tilsvarende måtte være ønskeligt at få indført i danske skoler.

I kortere form vil jeg til sidst omtale nogle ting, som kunne gøre en dansk lærer misundelig, nemlig skolernes AV-udstyr, deletimer til elevøvelser i naturlære og biologi og elevernes opholdsrum. AV-apparatet på en skole bestod bl. a. af TV (flere på én skole), overheadprojektor (i ca. hvert andet lokale), projektionsapparat (i hvert lokale), båndoptager (i ca. hvert andet lokale), pladespiller (i ca. hvert tredje lokale) og filmforeviser (flere på hver skole), dertil kom en særdeles veludstyret skolecentral, som kunne levere materialerne til apparaturet. Deletimerne i naturlære og biologi blev, som omtalt, anvendt til elevøvelserne i de pågældende fag, således at læreren kun havde den halve klasse til elevøvelsetimerne. Hvis klassen havde 2 timer ugentlig, så havde læreren 3 timer ugentlig på skemaet. Det gav unægtelig en meget heldig form for elevøvelser, idet læreren nu virkelig havde tid til at hjælpe den enkelte

elev, og der var apparatur til den enkelte elev. Eleverne havde ved alle skoler opholdsrum (med elevrådslokale), således at de kunne opholde sig inde i frikvartererne. Disse opholdsrum var bl. a. forsynet med bænke og et mindre skab til hver elev.

Lad med ovennævnte min beskrivelse af opholdet i Eskilstuna være bragt til ende, men lad også min trang til at sige, at her var der ting at lære og eftergøre i danske skoler, komme til orde endnu en gang!

Studierejse til Jyväskylä.

(Lærer Gösta Reissmann og talelærer Grethe Bækgaard).

Vi var blevet enige om at aflægge besøget i ugen den 9.-15. november 1969. Efter undersøgelse af rejsemuligheder fandt vi det mest formålstjenligt at benytte fly hele vejen. Efter start fra Billund lufthavn med SAS skiftede vi i Kastrup til »Finnair«s meget komfortable fly. I Helsingfors lufthavn havde vi et par timers ophold, og her benyttede vi lejligheden til at tage ind og kigge på byen. Her fik vi også det første kendskab til det finske vejr lig efter årstiden – det øsregnede. Regnen fulgte os forøvrigt under det meste af opholdet i Jyväskylä.

Ved ankomst til bestemmelsesstedet kl. 20 blev vi ved lufthavnsbussen modtaget af talepædagog fru Ritva Rauhala samt hendes mand, som kørte os til hotel »Hospits«. Vi fik nu de første informationer om det program, man havde lagt for vort besøg. Foreløbig skulle vi møde næste formiddag hos Jyväskyläs skoledirektør på »Keskus Centralskolan«. Programmet var – grundet forskellige faginteresser – lagt noget forskelligt for os.

På denne skole blev vi konfronteret med de første sprogvanskeligheder, idet man i denne del af Finland er overvejende finstaltende – svensk høres næsten ikke – så vores kontaktsprog blev engelsk. På lærerværelserne vanskeliggjorde det kontakten med nogle af kollegerne. På skolen traf vi fru Aune Sippa, som på fortræffelig måde havde arrangeret en del af vort ophold, og som taler »interskandinaviska«. Hun hjalp også med sprogformidlingen.

G. Reissmanns beretning:

Jeg havde i forvejen ytret ønske om evt. at følge sprogundervisning, herunder især begynderundervisning i engelsk, samt metalfag. Med den aldrig svigtende finske velvilje var der også blevet taget fuldt hensyn til disse ønsker, idet jeg allerede fra den første dag fik lejlighed til på forskellige skoler at få indblik i, hvorledes man i Jyväskylä greb tingene an. Bl. a. var det imponerende at se den energi og iver, der både fra lærers og elevs side blev lagt for dagen i begynderengelsk i en specialklasse med 5 spastikere, hvor man – til trods for elevernes handicap – havde opnået fine resultater.

I denne tid, hvor bølgerne går højt herhjemme i diskussionen om, hvorvidt vor læringeuddannelse er tidssvarende, eller om mesterlæreren skal erstattes af noget andet, var det ulyse interessant for mig at få indblik i, hvorledes man griber tingene an i Finland. Skolestyrelsen havde nemlig arrangeret et besøg på den såkaldte »Yrkesskola«, hvilket vel nærmest på dansk kan kaldes fagskole, dog således, at der under samme tag fandt 17

forskellige uddannelser sted, lige fra bygge- og anlægsgene over dame-skræddere og -frisører til lægesekretærer. At uddannelsen absolut ikke kun var teoretisk fremgik bl. a. af, at man i en meget stor hal var ved at opføre et komplet parcelhus samt af, at der til skolen var knyttet et i byen meget velanskrevet autoværksted med tilhørende servicestation og cafeteria, alt sammen drevet af skolens elever.

G. Bækgaards beretning:

I forvejen havde jeg kontakten talepædagog fru Eeva Sonninen, som jeg kendte fra hendes tidligere besøg her i byen i begyndelsen af skoleåret. Jeg havde ønsket at følge specialundervisning – herunder især tale- og tunghøreundervisning. Jeg så undervisning i læseklasse, og hvordan lærerinden benyttede en del selvlavet materiale. Undervisningen her formede sig nærmest som på vore læsehold, idet eleverne skiftede hver time og ellers opholdt sig i alm. klasser.

Jyväskylä har 3 talepædagoger på skolerne, og jeg fulgte taleundervisning dels hos fru Rauhala og dels hos fru Sonninen. Sidstnævnte havde ambulans taleundervisning på 3 af byens skoler. På en af byens nye skoler var der indrettet klasseværelser til spastisk lammede børn. Ellers bestod taleundervisningen deri, at hver enkelt elev blev undervist ca. 1 kvarter ad gangen – så vidt muligt 1 gang om ugen. Fru Rauhala var uddannet fra fakultetet for specialundervisning ved Jyväskylä Universitet, og jeg overværede, at hun havde praktikanter derfra. Det var interessant her at stifte bekendtskab med de for os vanskelige og fremmedartede lyde i det finske sprog.

Fru Sonninen's mand, dr. Aatto Sonninen, er overlæge og har en klinik for øre-, næse- og halslidelser på Centralsygehuset i Jyväskylä. Jeg fik forevist klinikken og fortalt om dens virke og ligeledes om afd. af klinikken, hvor der blev givet taleundervisning, og hvor der bl. a. også var tilknyttet psykologer. Hertil blev der henvist patienter både fra praktiserende læger og skolerne. En dag var jeg med dr. Sonninen på et sanatorium uden for byen, hvor han har en afdeling for børn med multihandicaps – fortrinsvis psykotiske børn. Her var børn, som overhovedet intet sprog havde. Her overværede jeg bl. a. den daglige konference med personalet om børnene. Dette foregik for mit vedkommende ved hjælp af engelsk tolk. Dette var meget interessant. Dr. Sonninen havde forinden fortalt mig om behandlingen af nogle tilfælde blandt børnene.

Sammen med hr. og fru Sonninen var jeg en eftermiddag på en ny institution for åndssvage børn 50 km fra Jyväskylä. Dr. Sonninen havde det lægelige tilsyn med børnene. Jeg fulgte dels undersøgelsen af børnene, og dels fik jeg forevist institutionen. Mange af børnene havde tale- og hørevanskeligheder. Rammerne om undervisningen var opbygget efter moderne pædagogiske principper, her var flere gode ting at tage med hjem. Børnenes opholdsrum og private værelser var venlige og lyse.

I Jyväskylä var jeg desuden på besøg i 2 børnehaver. I den ene var der normeret plads til svært tunghøre børn og i den anden til spastisk lammede børn. Der var en talepædagog tilknyttet begge steder nogle timer egentlig. Her fik jeg også mange gode impulser med hensyn til dels undervisningsmetoder og dels materiel. Man var i færd med at flytte byens

døveskole for debile og imbecile børn til en ny skole, så det lykkedes ikke for mig at aflægge besøg dér.

En eftermiddag var vi begge med fru Mäki, som er lektor i logopædi ved fakultetet for specialundervisning ved Jyväskylä Universitet, på rundvisning på universitetet. Især beså vi med stor interesse seminariets afd. Vi fulgte undervisning på den tilknyttede øvelsesskole.

Fru Mäki kørte os på rådhuset, hvor vi blev præsenteret for kancellisekretær Risto Rehvi, som i øvrigt var en udmærket guide under en senere sight-seeing tur i byens omegn. Her så vi bl. a. et nyt storhotel, som var under opførelse midt i den skønne natur, byens sauna samt skihopbakken med en pragtfuld udsigt. Man kan ikke undgå at nævne den dominans, som den i byen fødte arkitekt, den berømte Alvor Aalto, har udøvet på flere bygningsværker, herunder de nye universitetsbygninger.

Efter rundturen var vi med fru Mäki på universitetet, hvor hun skulle give forelæsning for vordende talepædagoger. Vi blev inviteret med, og fra tilhørers rolle så vi os pludselig overflyttet til at skulle udføre forelæserens aktive, idet fru Mäki uden varsel bad os fortælle de studerende om danske skoleforhold og problemer hermed. Dette foregik på »interskandinaviske«. Dette var en af turens store oplevelser. På fakultetet så vi det interne TV-anlæg i funktion.

Tiden fløj af sted, idet hele dagen var optaget af div. skolebesøg, og om aftenen fornægtede den finske gæstfrihed sig ikke. Det være sig både når det drejede sig om skolestyrelsens officielle arrangement samt også, når der under private former blev gjort alt, for at vi skulle føle os velkomne. Vi undgik skam heller ikke den traditionelle tur i sauna. Vi kunne jo desværre ikke blive deroppe længere end 1 uge, så med en vemodig følelse og stopfyldte af indtryk tog vi afsked med vore nye venner og forlod byen i Finlands skønne indre.

Vi vil gerne til slut takke de myndigheder, som gjorde turen mulig for os, således at vi kunne få lejlighed til at erfare, hvordan forholdene var deroppe mod nord samt modtage nye impulser til vort eget daglige arbejde.

Studiebesøg i Stavanger.

(Lærer John Buhl).

I ugen 23.-28. februar 1970 var jeg på studiebesøg i Stavanger. Da jeg på forhånd havde ytret ønske om at se på undervisningen i folkeskolens ældste klasser, havde man arrangeret det således, at jeg kom på besøg på to af Stavangers ungdomsskoler, hvor undervisningen af 7.-9. klasserne foregår. Her er der altså forskel på danske og norske forhold, idet alle elever skifter skole efter 6. klasse. Klassen flyttes samlet til ungdomsskolen, hvor eleverne går til og med 9. evt. 10. klasse.

Hinna skole, som jeg bl. a. besøgte, var netop taget i brug og var præget af en speciel planløsning, idet skolen var bygget firelænget i to etager og med alle faglokaler vendende mod den åbne »gård«. Der var to fysiklokaler, to skolekøkkener, to sløjdsale, to biologilokaler, og overalt var der luftkonditionering. Endvidere havde elevrådet sit eget mødelokale.

Skoleinspektør M. Dugstad orienterede om undervisningsforholdene på ungdomsskolen og fortalte bl. a., at til og med 7. klasse er alle fag obligatoriske både for drenge og piger – timetallet er 36.

I 8. klasse er der 31 timer med obligatoriske fag og 5 timer med valgfrie fag, men i de obligatoriske fag: norsk, regning og engelsk er der valgmulighed mellem tre kursusplaner: plan 1, den enkleste, plan 2, der sætter større krav, og plan 3, der svarer til realklasseniveau herhjemme. En elev kan læse plan 3 i et fag og plan 1 i et andet, og det er muligt inden 1. januar i afgangsåret at skifte kursusplaner.

Valg af kursusplan træffes af forældrene efter indstilling fra skolen, men forældrene har den endelige bestemmelse over, hvilken plan deres barn skal følge.

Disse forskellige kursusplaner, der læses af forskellige lærere, giver selvsagt et stort planlægningsarbejde, og det var en fin lærerplan, hvis der i en uge kun var fire mellemtimer.

Undervisningsformen var meget lig den danske, men det var min opfattelse, at der blev brugt megen tid med prøver, hvilket vel skyldes muligheden for at ændre den enkelte elevs kursusplan.

Hovedindtrykket efter besøget i Stavanger var venlighed og åbenhed både hos lærere, inspektører, skoledirektør og hos fru og herr Brandal, der gæstfrit indbød mig.

De impulser, man har modtaget, er ganske givet af stor betydning for forholdet til ens arbejde, og jeg vil derfor takke de bevilgende myndigheder, der gør det muligt at foretage sådanne ture. Desuden vil jeg viderebringe skoledirektør Ree Pedersens ord: »Hils i Esbjerg!«

Studierejse til Stavanger.

(Lærer Egon Kristensen).

Vinter, sne og en uhyggelig storm havde raset over Danmark såvel som Norge, da jeg først i marts 1970 påbegyndte den lange rejse til vor venskabsby Stavanger. Jeg havde valgt at benytte tog og skib til rejsen, og det har jeg aldrig fortrudt, idet jeg oplevede Norge i vinterdragt. Efter en lang og eventyrlig rejse nåede jeg omsider Stavanger. Må jeg straks indskyde, at jeg under hele opholdet boede på Rex hospits – et vidunderligt sted i Stavangers centrum. Dejligt værelse, rolige og behagelige værtsfolk. Jeg havde ønsket at måtte se, hvorledes man i Norge og i særdeleshed i Stavanger undersøgte og behandlede adfærdsvanskelige og læse-retarderede børn, og jeg skal sandelig love for, at jeg fik mine ønsker opfyldt. Der var lagt et udførligt program for mig med besøg på alle de skoler i Stavanger, hvor man arbejdede med disse elever. Lad mig nævne et par stykker af disse skoler og især den skole, der gjorde mest indtryk på mig, nemlig Auglend børneskole. Her på denne skole havde man foruden læse- og adfærdsvanskelige elever også svært tunghøre børn. Et besøg i denne klasse var den største oplevelse. Børnene, der for fleres vedkommende kom langvejs fra, var trods deres store handicap, lykkelige og glade. Fra denne klasse, der helt og holdent undervistes ved hjælp af fingersprog samt høreapparater, var det meget svært at løsrive sig, og jeg har da også siden hørt fra klassen, og det er lykkedes os at få en brevveksling vore skoler imellem i gang. Samme skole havde endvidere en klasse for adfærdsvanskelige børn, som også var interessant at følge. På denne klasse, der havde ti elever fra forskellige årgange, var der konstant to lærere. En herlig klasse. Mens den ene lærer f. eks. arbejdede med de

halve af eleverne i norsk, mundtlig eller skriftlig, så var den anden lærer i et tilstødende lokale i gang med motorlære, søfartslære eller andet manuelt arbejde. Her fik gutterne lov til at udfolde sig, og det var interessant at se, så stor en tillid, der var mellem lærer og elev.

Et andet interessant besøg var på Ramgvik ungdomskostskole for adfærdsvanskelige drenge i alderen 13–17 år. Her boede drengene fast og var opdelt i familier med selvjustits. Alle drengene havde på en eller anden måde været i konflikt med myndighederne, og man havde så fået dem anbragt på denne skole. En tidligere skibsreder-villa, der lå smukt ned til havet, var deres hjem. I små klasser forsøgte man nu i en rolig atmosfære at føre disse drenge tilbage til samfundet igen. Ofte med et godt resultat, desværre også med et negativt resultat. Den daglige undervisning blev varetaget af lærere fra Stavanger, og efter skoletid fortsattes undervisningen i mere frie former af såkaldte fritidslærere. Disse hjalp med lektielæsning, motorlære, sportsaktivitet samt søfartskundskab. Drengene var i aktivitet fra morgen til aften, og for de flestes vedkommende så de tilfredse ud. De fleste af drengene kom fra stavangeregnet, men enkelte kom længere borte fra.

Til slut må jeg nævne Bakkebø, et hjem for ca. 300 evnesvage børn og unge. Bakkebø ligger ca. 80 km fra Stavanger, og her var en hel dag afsat til denne tur. Vi blev modtagne med åbne arme af lederen af hjemmet, fru Teist, der trods personlige sorger og sygdom varmt og kærligt fortalte om det arbejde, hun og hendes mand havde viet hele deres liv. Vi var på tur rundt i hele området, og hvor var det vidunderligt at se disse åndeligt syge mennesker så glade. De var alle beskæftiget på en eller anden måde: Skolearbejde – billedskærearbejde, maleri, gartneri osv., overalt hvor vi kom frem, blev vi mødt af tillidsfulde og glade men dog syge mennesker. Dette besøg står stærkest i min erindring om en vidunderlig tur til Norge.

Jeg fik, må jeg sige, mine ønsker opfyldt om at se, hvorledes man i Norge arbejder med læseretardedede og adfærdsvanskelige elever. Selv min fritid tog man sig af. Jeg var med herr skoleinspektør A. Jørgensen i teater. Jeg var til koncert, på privatbesøg, ja kort sagt – jeg blev forkælet af alle de norske kolleger, jeg mødte.

Til slut vil jeg takke de myndigheder her i byen, der gjorde denne tur mulig for mig. Meget har jeg set, og meget har jeg lært på denne tur. Tak til herr skoleinspektør A. Jørgensen samt herr Jack W. Jenssen i Stavanger, der i hele perioden sørgede for mig og gav mig et godt indblik i norsk skoleliv.

Skolebibliotekerne er flyttet til Teglværksgade.

Fra Østre skoles afslutning.

Undervisning.

Vejledende prøver for alle elever i 7. klasse blev afholdt i slutningen af november og februar.

Prøverne omfattede diktat, billedstil, 2 læseprøver og 2 sæt problemregningsopgaver. Det anvendte prøvemateriale er udarbejdet på grundlag af en forudgående »prøvekørsel« ved andre skolevæsenet.

Før samtlige prøver – med undtagelse af billedstil – udarbejdedes en standardisering.

Til billedstil udarbejdes til hver skole en »modelsamling« med 11 typiske besvarelser, omfattende fem forskellige niveauer.

Optagelsesprøven til 1. realklasse blev afholdt den 2. og 3. april. Prøven omfattede orddiktat, læseprøve, fristil, problemregning og mundtlig engelsk.

Til prøven var tilmeldt 70 elever, heraf var 59 betegnet som »måske egnede« og 11 som »ikke egnede«. 67 elever deltog i prøven. Af disse bestod 8 elever.

2-årigt realkursus. Siden 1962 har der i tilknytning til skolevæsenet været etableret et 2-årigt realkursus. Undervisningen, der har været placeret på Danmarksgades skole, dels som eftermiddagsundervisning (kl. 14,20–19,50), dels som aftenundervisning (kl. 16,30–22,00) har omfattet 30 egentlige lektioner, fordelt på ugens fem første hverdage.

I skoleåret 1969/70 var der 50 elever i to 1. kursusklasser og 38 elever i to 2. kursusklasser.

Statskontrolleret prøve efter 9. klasse 1970.

Skole	Antal klasser	Samlet elevtal:			Heraf til prøve
		Drenge	Piger	I alt	
Boldesager	2	13	20	33	32
Bryndum	2	21	12	33	32
Danmarksgade	2	18	15	33	33
Gammelby	2	11	18	29	29
Gjesing	2	10	14	24	24
Grådyb	3	27	16	43	42
Jerne	2	19	19	38	38
Præstegård	2	15	9	24	24
Rørkjær	2	18	23	41	41
Spangsbjerg	2	13	18	31	31
Stormgade	2	15	24	39	38
Sædding	3	26	27	53	53
Vestre	2	16	17	33	31
Østre	2	19	17	36	36
I alt ...	30	241	249	490	484

Elever.

Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

1. september 1969 (folketal ^{31/12-69} : 62.568)	Fra Esbjerg kommune									Fra andre kommuner		I alt
	Under undervisningspligtig alder			I undervisningspligtig alder			Over undervisningspligtig alder			Drg.	Piger	
	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt			
1. Kommunens skoler:												
1. Bakkeskolen	82	68	150	283	231	514	1	1	4	1	670	
2. Boldesager	30	57	87	298	293	591	124	133	257	8	1	944
3. Bryndum	14	16	30	118	115	233	27	31	58	36	44	401
4. Danmarksgade	32	32	64	135	137	272	115	137	252	39	25	652
5. Gammelby	81	59	140	291	279	570	119	125	244	1		955
6. Gjesing	75	57	132	231	220	451	56	61	117		1	701
7. Grådyb	60	48	108	333	293	626	108	114	222	19	4	979
8. Jerne	44	40	84	280	272	552	119	129	248			884
9. Præstegård	87	72	159	318	317	635	45	35	80	13	7	894
10. Rørkjær	73	64	137	333	308	641	92	102	194	1		973
11. Skads	22	9	31	100	85	185	1		1	1	1	219
12. Spangsbjerg	86	57	143	394	363	757	96	106	202	1	1	1103
13. Stormgade	31	30	61	180	205	385	99	99	198	5	4	653
14. Vester Nebel	4	5	9	55	46	101						110
15. Vestre	30	32	62	113	115	228	69	59	128	11	6	435
16. Østre				81	65	146	43	43	86	19	29	280
17. Rendbjergvejshjemmet				5	2	7						7
18. Veldbæk	1		1	14	11	25						26
Tilsammen ...	752	646	1398	3562	3357	6919	1114	1174	2288	157	124	10886
2. Esbjerg statsskole												
1. Gymnasiet m. realafd. ...				1	0	1	205	181	386	76	79	542
2. H. F.-elever							27	32	59	18	13	90
3. Private skoler:												
1. Esbjerg realskole	4	9	13	42	35	77	22	19	41	47	42	220
2. Sct. Nicolai skole	7	9	16	17	17	34				7	3	60
Tilsammen ...	11	18	29	59	52	111	22	19	41	54	45	280
Samlet elevtal ...	763	664	1427	3622	3409	7031	1368	1406	2774	305	261	11798
4.												
1. Underviste i hjemmet ...												
2. Uden undervisning på grund af vedvarende sygdom				8	7	15	11	9	20	22	19	76
3. På åndssvageanstalt eller eksternt skole												
4. På blinde- eller døveinstituttet							1	2	3			3
5. I andre kommuners skoler												
6. Endnu ikke tilmeldte ...												
Tilsammen ...				8	7	15	12	11	23	22	19	79
Antal undervisningspligtige børn i Esbjerg				3630	3416	7046						

De undervisningspligtige børn i Esbjerg udgjorde 11,26 pct. af byens indbyggerantal. Samtlige elever i kommunens skoler udgjorde 17,40 pct. af byens indbyggerantal.

Statskontrolleret prøve efter 10. klasse 1970.

Skole	Antal klasser	Samlet elevtal:			Heraf til prøve
		Drenge	Piger	I alt	
Boldesager	2	13	13	26	26
Bryndum	1	6	6	12	12
Gammelby	1	3	8	11	11
Grådyb	2	9	20	29	29
Jerne	1	10	10	20	20
Rørkjær	1	11	7	18	17
Spangsbjerg	1	7	13	20	20
Stormgade	1	10	9	19	19
Sædding	2	16	24	40	40
Vestre	2	8	8	16	16
Østre	2	7	20	27	27
I alt ...	16	100	138	238	237

Realeksamen 1970.

Skole	Klasse	Indstillet til eksamen:			Heraf bestod
		Drenge	Piger	I alt	
Boldesager	2	19	14	33	33
Bryndum	1	4	9	13	13
Danmarksgade	2	18	20	38	38
Gammelby	2	18	14	32	32
Gjesing	1	6	9	15	15
Grådyb	2	14	21	35	35
Jerne	2	9	30	39	39
Rørkjær	2	9	23	32	32
Spangsbjerg	2	15	18	33	33
Stormgade	2	20	21	41	41
Sædding	2	13	24	37	37
Vestre	1	7	10	17	17
Østre	2	19	22	41	40
I alt ...	23	171	235	406	405

Biologi.

(Biologikonsulent Olav Poulsen).

Arbejdet har i det forløbne år omfattet:

Vejledning for opbygning af biologisamlinger på Bakkeskolen og Fourfeldtskolen og nyanskaffelser på flere af de ældre skoler.

Udarbejdelse af fortegnelse over de forskellige ekskursionsområder med angivelse af de forskellige områders biologiske muligheder samt eksempler på arbejdsopgaver.

Tilrettelæggelse af instruktionskursus med Thorkild Nielsen, Nr. Nisum Seminarium, om nyere undervisnings- og prøveformer i biologi, og faginspektør Bjarne Egholm, Skolebotanisk Have i København, om botanik i vindueskarmen.

Besøg på skoleudstillingen i Kalundborg for at blive orienteret om det nye inden for faget med efterfølgende besøg på Biologisk Studiesamling og Skolebotanisk Have i København.

Oprettelse af en biologilærerforening for Esbjerg og omegn med det formål at skabe et lokalt forum for kollegial udveksling af synspunkter vedrørende fagets problematik. Der har i 1. sæson været 3 studiekredse med emnerne: Forurening, ekskursionsområder og Saltvandsakvariets udnyttelse.

Studiekredsen vedrørende ekskursionsområder arbejdede specielt med planer for en bedre biologisk udnyttelse af feriekolonien i Sønderho og sluttede med et kursus på kolonien i sommerferien 1970.

Skolebibliotekerne.

(Skolebiblioteksinspektør M. Kruse Hansen).

Skolebiblioteksudvalgets sammensætning pr. 1. august 1970.

Skoledirektør Herluf Rasmussen (formand).

Bankfuldmægtig P. E. Bech (valgt af byrådet).

Bogtrykker Paul Rosendahl (valgt af byrådet).

Skoleinspektør H. Hjuler (valgt af skoleinspektørerne).

Viceinspektør E. Lau (valgt af fælleslærerrådet).

Skolebibliotekar Duval Christensen (valgt af skolebibliotekarerne).

Skolebibliotekar Tove Larsen (valgt af skolebibliotekarerne).

Overbibliotekar Johs. Petersen.

Ledende børnebibliotekar Minna Svensson.

Skolebibliotekernes personale pr. 1. august 1970:

Bakkeskolen:	Skolebibliotekar H. J. Laustsen. Ass. skolebibliotekar Johan Nielsen. Skolebibliotekar Gerda Løkkegård (midl. medhj.). Skolebibliotekar K. J. Schlein Andersen (midl. medhj.).
Boldesager skole:	Skolebibliotekar I. Mortensen. Ass. skolebibliotekar Tage Christensen.
Bryndum skole:	Skolebibliotekar Tove Larsen. Ass. skolebibliotekar Hans H. Andersen.
Danmarksgades skole:	Skolebibliotekar Hans A. V. Schnell. Ass. skolebibliotekar A. Sonnichsen.
Fourfeldtskolen:	Skolebibliotekar A. Kjær.
Gammelby skole:	Skolebibliotekar Herluf Nielsen. Ass. skolebibliotekar Bjarne Thomsen.
Gjesing skole:	Skolebibliotekar Aksel Kirkeby Andersen.
Grådybskolen:	Skolebibliotekar Duval Christensen. Ass. skolebibliotekar Ellen Nielsen. Skolebibliotekar Hanno Krüss (midl. medhj.).
Guldager skole:	Førstelærer K. Balle Kjeldsen.
Hjerting skole:	Skolebibliotekar Kirsten Bjerg.
Jerne skole:	Skolebibliotekar E. B. Poulsen. Ass. skolebibliotekar Grethe Knudsen.
Kokspang skole:	Førstelærer G. Fredtoft Olesen.
Præstegårdsskolen:	Skolebibliotekar Bodil Friis. Ass. skolebibliotekar Mogens Jacobsen (midl. medhj.).

Rørkjær skole:	Skolebibliotekar Ulla Vorm. Ass. skolebibliotekar Henning Hein.
Sjælborg skole:	Lærer Lise Jensen.
Skads skole:	Skolebibliotekar Gudmund Poalsen.
Spangsbjergskolen:	Skolebibliotekar Arne H. Jakobsen. Ass. skolebibliotekar Vibeke Grønbæk.
Stormgades skole:	Skolebibliotekar H. P. Hansen. Ass. skolebibliotekar H. Selmer Krogh.
Veldbæk skole:	Forstelærer Axel Knudsen.
Vester Nebel skole:	Lærer Ingrid Nissen.
Vestre skole:	Skolebibliotekar Niels J. Svane. Ass. skolebibliotekar J. Phillipsen.

Ved sammenlægningerne den 1. april 1970 blev kredsen igen udvidet, og vi byder atter nye kolleger velkommen.

Bogbestanden pr. 31. marts 1970.

Skole	Fag- litt.	Skøn- litt.	I alt	Til- vækst	Af- gang	Klassesæt		Lærer- bibl.	Fag- bibl.
						Sæt	Bind		
Bakkeskolen	1186	3693	4879	1143	0	26	780	317	210
Boldesager	3407	4436	7843	590	43	222	4192	263	109
Bryndum	1170	1721	2891	713	0	39	936	118	54
Danmarksgade	3536	4094	7630	574	31	131	2712	329	121
Gammelby	3398	4730	8128	946	541	175	3340	546	170
Gjesing	918	1501	2419	971	0	99	1990	275	96
Grådybskolen	3533	6890	10423	701	426	146	3240	342	203
Jerne	3799	5991	9790	792	154	221	5633	540	217
Præstegårdsskolen	2065	4218	6283	817	0	95	2438	340	226
Rørkjær	3503	4552	8055	850	708	209	3955	474	168
Skads	1093	1078	2171	743	6	26	560	110	35
Spangsbjergskolen	3278	5343	8621	820	292	248	5413	286	67
Stormgade	3421	4728	8149	543	641	51	1275	196	117
Veldbæk	888	1120	2008	117	152	0	0	20	0
V. Nebel*)	337	205	542	346	0	0	0	37	0
Vestre	3185	3479	6664	605	390	46	842	236	59
Østre	3322	3433	6755	488	455	90	1520	320	40
Skoler i alt	42039	61212	103251	11759	3839				
Klassehåndb.	7839	149	7988	3146	205				
Fællessamling	2751	7573	10324	3038	35				
I alt	52629	68934	121563	17943	4079				
Depot	535	1366	1901	1024	1411				
Fællessamling									
Klassesæt	13078	12108	25186	2061	1081				

Arbejdet i det tidligere bogudvalg - hvori alle skolebibliotekarer var repræsenteret - virkede efterhånden noget tungt med et månedligt bogvalgs møde. Man kunne kun overholde Indbindingscentralens 2. frister - ofte endda ikke engang dette - og det medførte en unødigt forsinkelser i levering af bøgerne. Og med kommunesammenlægningerne steg antallet af bogudvalgsmedlemmer, hvilket ikke smidiggjorde arbejdet. Ydermere passede den hidtidige forretningsgang overhovedet ikke med de meget

kraftige rationaliseringsforanstaltninger, der havde fundet sted i Centralbibliotekets katalogafdeling.

Der blev derfor af overbibliotekaren og skoledirektøren nedsat et udvalg, der skulle kulegrave problemerne. Dette udvalgs arbejde blev forelagt skolekommissionen, som nu har vedtaget nye regler for dette område, idet man har udarbejdet regler for et materialeudvalg for Esbjerg kommunes skolebiblioteker og folkebibliotekets børneafdelinger.

Skolebibliotekernes virksomhed i tiden 1. april 1969 til 31. marts 1970.

	Læse- stue	Fællessamlinger Centralbibliotek			Egen bogbestand				Samlet udlån	Klasse udlån
		Sæt	Bind	Enklt. bøger	Klassebibl.		Udlån			
					Sæt	Bind	Fag- litt.	Skøn- litt.		
Bakkeskolen	—	106	3 545	113	63	1.647	3.842	16.592	25.739	21.629
Boldesager	1.164	143	3.004	213	42	902	3.163	11.433	18.715	8.319
Bryndum	942	101	1.998	136	14	354	2.623	8.449	13.560	1.258
Danmarksgade	843	105	2.009	194	72	1.532	1.621	2.792	8.148	6.096
Gammelby	1.468	207	3.861	101	62	1.466	3.277	10.434	19.139	7.529
Gjesing	—	191	3.060	171	45	1.229	1.989	8.656	15.105	5.006
Grådybskolen	1.675	265	6.089	466	134	3.632	8.885	18.754	37.826	25.935
Jerne	632	219	4.214	253	219	4.496	3.463	11.143	23.569	28.992
Præstegårdsskolen	1.096	148	2.981	191	103	2.453	2.527	9.964	18.116	14.522
Rørkjær	461	151	2.948	290	55	1.298	4.138	9.442	18.116	7.901
Skads	—	4	52	22	9	309	935	2.939	4.257	2.615
Spangsbjergskolen	1.103	473	9.837	549	148	3.598	5.622	17.065	36.671	12.363
Stormgade	1.152	163	3.051	76	56	1.355	1.518	8.173	14.173	4.821
Veldbæk	—	—	—	—	—	—	407	1.926	2.333	—
V. Nebel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vestre	260	120	1.626	170	106	1.998	1.817	5.092	10.703	5.896
Østre	500	104	2.011	132	81	1.693	1.522	7.104	12.462	6.772
I alt	11.296	2.500	50.286	3.077	1.209	27.962	47.349	149.958	278.632	159.654

*) Vester Nebels skolebibliotek er under opbygning. Skolen har intet lokale, før folkebiblioteket rykker ud.

Dette års statistik kan ikke uden videre sammenlignes med sidste års, derfor kan der heller ikke beregnes en procentbevægelse, idet der pr. 1. april 1969 fandt kommunesammenlægning sted, men når disse tal tages fra, viser statistikkerne overalt en kraftig stigning i aktiviteten.

Grønlænderbørn.

(Lærer Niels P. Lund).

På et lærerrådsmøde den 21. januar 1969 blev det af lærerrådet ved Sukkertoppen skole besluttet, at 5f i år skulle være den heldige klasse, som fik et 3 måneders ophold i Esbjerg.

Da klassen kun bestod af 17 elever, og da der var tildelt skolen 21 frirejser, kom tre kangamiutbørn og et napassokbarn med på rejsen.

Den 12. februar fik børnene besked om den glædelige nyhed, og hjemmene blev ved samme lejlighed underrettede, hvorefter et orienterende forældremøde afholdtes den 26. februar.

I tiden frem til afrejsedagen den 7. juli brugtes adskillige timer til at sætte børnene ind i dansk skik og sædvane. Dette har tilsyneladende hjulpet børnene en del i den daglige omgangsform – især i starten – idet stort set alle plejeforældre har været overraskede over børnenes gode manerer og den lethed, hvormed de indpassede sig i deres nye familie.

I løbet af de sidste par uger inden afrejsen fik børnene 4 timers færdselsundervisning, og onsdag den 2. juli var klassen til lægeundersøgelse. Alle var sunde og raske.

Vi ankom til Kastrup kl. 2,30. Det var nogle trætte, men spændte børn, der nu fik deres første indtryk af Danmark. Kl. 3,30 kunne vi krybe til køjs i Hejles Ungdomshus, men allerede kl. 7 måtte vi op igen, idet toget til vort næste mål, Rendbjergshjemmet ved Gråsten, skulle forlade København ca. kl. 8,30. Om eftermiddagen ankom vi til Esbjergs feriekoloni, hvor vi skulle spise, og her ventede ca. 50 esbjergbørn spændt på de fremmede. Mens bespisningen skulle finde sted på feriekolonien, skulle vi sove på observationshjemmet – Rendbjergshjemmet. I disse pragtfulde omgivelser tilbragte vi en dejlig uge, hvis betydning for børnenes akklimatisering jeg kun kan tillægge overordentlig stor vægt. En væsentlig faktor i denne gunstige tilpasningsproces var tilstedeværelsen af de mange esbjergbørn, blandt hvilke de grønlandske børn fandt mange gode kammerater. Desuden er det min opfattelse, at den stemning, der prægede feriekolonien og observationshjemmet, hvor alle måtte underordne sig fælles regler, og hvor lærere og personale gjorde alt for at gøre overgangen så lempelig som vel mulig havde den gavnligste indflydelse på børnenes videre adfærd under danmarksoopholdet.

Til feriekolonien hørte et stort areal, hvor børnene rigtig kunne røre sig. Der var fodboldbane, håndboldbane, legeplads, badestrand med badebro og meget mere. Da vi begunstigedes af det fineste sommervejr, tilbragtes megen tid i vandet, og her fik børnene den første svømmeundervisning. Mange af dem fik for øvrigt under opholdet i Esbjerg lært at svømme.

Den 11. juli ankom skolelæge Jakobsen fra Esbjerg for at undersøge børnene.

Den 16. juli gik rejsen videre til Esbjerg, hvor børnene skulle afleveres til plejeforældrene.

Udleveringen til plejeforældrene, der ventede på banegården i Esbjerg, gik let og smertefri, idet opholdet på Rendbjergshjemmet også var brugt til at forberede børnene på mødet med de fremmede mennesker.

Den 30. september havde foreningen »Sukkertoppens Venner« arrangeret en udflugt til herregården Endrupholm for grønlanderbørnene, plejeforældrene og plejesøskende. Turen og arrangementet lededes dygtigt af foreningens formand, fru Anderskou.

Den 1. oktober samledes alle børn, plejeforældre og plejesøskende til afskedsfest på Stormgades skole. Der holdtes en række taler. Der vistest film og lysbilleder, og børnene sang et par sange.

Den 8. oktober forlod vi så efter en skøn sommer Esbjerg. I København tilbragte vi et par dage på vandrerhjemmet i Brønshøj.

Nu da turen er tilendebragt og er kommet lidt på afstand, vil det være naturligt at vurdere, om børnene har haft udbytte af rejsen.

Nødvendigtvis må dette blive noget af et skøn så tidligt efter rejsens afslutning; men som klassens dansklærer mener jeg allerede nu at kunne konstatere en generel fremgang både med hensyn til mundtligt og skriftligt dansk. De elever, der har ligget lige under middel i skriftligt dansk, viser her tilsyneladende den største fremgang, mens de bedste elever i mundtlig dansk skønnes at have den største fremgang.

Børnenes begrebsverden er blevet stærkt udvidet. Her har udbyttet virkelig været stort. Mange emner, som vi tidligere havde svært ved at tale om, behandles nu af børnene med selvfølgelighed. Kendskabet til danske forhold er således betydeligt udvidet.

Man kunne frygte, at børnene efter danmarksoopholdet ville have svært ved igen at glide ind i den grønlandske hverdag. Jeg har ikke indtryk af, at dette er tilfældet.

Sluttelig bør det gode samarbejde med Esbjerg skolevæsen fremhæves. På glimrende vis var hele arrangementet i Esbjerg tilrettelagt. Den store interesse, man på skoledirektørens kontor viste de grønlandske børn og den venlighed, der prægede vore samtaler, fortjener vor største tak.

Udsendelse af lejrskolehold i 1970.

Før sommerferien:

Rendbjerg:

4/5- 9/5 Gammelby skole 1 rab
10/5-15/5 Gjesing skole 1 rxy
20/5-25/5 Spangsbjergskolen 1 rab
25/5-30/5 Bryndum skole 1 r
Præstegårdsskolen 1 r

Stenderup Hage:

4/5- 9/5 Grådybskolen 1 rab
10/5-15/5 Boldesager skole 1 rab
20/5-25/5 Rørkjær skole 1 rab
25/5-30/5 Danmarksgades skole 1 rab

Andre lejrskolesteder:

Stormgades skole 1 rab: Bornholm
Vestre skole 1 ra: Als husholdningsskole
Jerne skole 1 rab: Sydslesvig

Efter sommerferien:

Rendbjerg:

10/8-15/8 Vestre skole 8 abc (læ.)
17/8-22/8 Stormgades skole 8 ab (8c i Ho)
24/8-29/8 Jerne skole 8 ab
31/8- 5/9 Grådybskolen 8 abc (læ.)

Trillingerne deltager i skoleidrætsstævnet.

7/9-12/9 Gjesing skole 8 xy
 14/9-19/9 Præstegårdsskolen 8 ab
 21/9-26/9 Bryndum skole 8 xy

Stenderup Hage:

10/8-15/8 Boldesager skole 8 abc
 17/8-22/8 Sædding skole 8 abc
 24/8-29/8 Bakkeskolen 8 ab + Gjesing skole 10. kl.
 31/8- 5/9 Rørkjær skole 8 ab
 7/9-12/9 Danmarksgades skole 8 ab
 14/9-19/9 Spangsbjergskolen 8 abc (læ.)
 21/9-26/9 Gammelby skole 8 ab

Desuden har nogle 7. kl., 10. kl. og 2. realkl. været på lejrskoleophold.

Skoleidrætsstævnet 1969.

(Lærer J. Dybvad Olesen).

I dagene 16., 17. og 18. september var Esbjerg Idrætspark rammen om det 35. kommunale skoleidrætsstævne. Vi fik ikke en dråbe regn i de tre stævnedage, og på selve finaldagen skinnede solen fra en skyfri himmel.

Det gjorde indmarchen til et festligt og farverigt skue. Anført af »Vestehavsdrengene« marcherede de 16 deltagende skoler ind på stadion, hvorefter skoleinspektør Børge E. Hansen, Gjesing skole, holdt tale og foretog præmieoverrækkelsen.

For tredje år i træk vandt Jerne skolestafet for piger og fik dermed dagbladet »Vestkysten«s pokal til ejendom. Pokalerne fordelte sig i øvrigt således: Jerne og Grådyb hver 5, Boldesager og Spangsbjerg hver 4, Vestre 3, Rørkjær 2, Gammelby og Stormgade hver 1.

Ved dette stævne deltog for første gang Gjesing og Bryndum skoler, mens det var sidste gang, Østre skole viste flaget. Der var intet symbolsk i, at Østre som den 16. og sidste skole marcherede ind på grønsværen. Indmarchrækkefølgen vil fremover være ordnet alfabetisk – dog således, at den skole, hvis inspektør holder talen, går forrest.

Skoleidrætsstævnets arbejdsudvalg iscenesatte ved dette års arrangement en kampagne »Hold stadion ren«. Elever ved flere skoler havde lavet en række festlige plakater, som agiterede for den rette brug af papirkurvener. Efter sigende skulle dette fremstød for at få »rene linier« – også uden for banen – have givet det tilsigtede resultat, så udvalget agter ved kommende stævner at komme med lignende opgaver, der kan virke aktiviserende i formlingstimerne.

Færdselslære.

(Overbetjent Sv. Aa. Bertelsen).

Det skal først oplyses, at der normalt ikke har deltaget politipersonale ved skolernes færdselsundervisning i det forløbne år.

Der har dagligt været tilsyn med skolepatruljernes – gennemgående udmærkede – arbejde. Selv på de mest udsatte poster arbejder patruljerne med en sikkerhed, så mange voksne forundres, og trafikken virkelig respekterer dem.

Af færdselsmæssige arrangementer har der i det forløbne skoleår været afholdt cyklistprøver for følgende skolers 6. klasser:

10/10	1969	Bryndum skole med	34	elever, hvoraf	ca. 60 %	bestod
27/10	1969	Jerne skole med	81	»	»	»
3/11	1969	Skads skole med	24	»	»	50 %
11/4	1970	Boldesager skole med ...	77	»	»	64 %
18/4	1970	Spangsbjergskolen med .	105	»	»	56 %
8/5	1970	Jerne skole med	64	»	»	58 %
9/5	1970	Gammelby skole med ...	41	»	»	44 %
23/5	1970	Gjesing skole med	34	»	»	82 %
19/5	1970	Sædding skole med	112	»	»	58 %
11/6	1970	Vestre skole med	29	»	»	90 %
12/6	1970	Grådybskolen med	80	»	»	76 %

Det kneb for en del af skolerne at få forældre til at stille sig til rådighed som kontrollanter ved disse prøver, men de, der mødte, var positive og villige.

Desuden er der på de af skolerne, som har anmodet om det, foretaget cykeleftersyn i efteråret 1969. I indeværende år er alle skoler skriftligt tilbudt et sådant eftersyn, og de fleste af dem har reageret positivt.

Af festlige arrangementer som påskønnelse for skolepatruljernes daglige, frivillige indsats var der 9. dec. 1969 udflugt til Flensborg med 142 deltagere, og den 14. maj 1970 festaften med 167 deltagere. Udgifterne blev afholdt af Esbjerg skolevæsen og Rådet for større færdselssikkerhed, og der blev af lokale firmaer skænket is og sodavand.

Ved Fourfeldtskolen er oprettet en skolepatrulje, som er klar til at gå i aktion, når adgangsforholdene i indeværende efterår kommer i orden omkring skolen. Der er foretaget undersøgelser og ført forhandlinger om fodgængerfelter til sikring af skolevejen henholdsvis på Parkvej ved Sdr. Fourfeldtvejs udmundning samt på Vardevej ved Niels Lønnesvej, men endnu ingen endelig afgørelse truffet.

Det forventes, at der i nær fremtid bliver lysregulering i Storegade ved Str. Kirkevej/Jernevej, og at dette vil bedre forholdene ved krydsning af Storegade ved Skolebakken. Her har skolepatruljerne vel nok den vanskeligste post i Esbjerg, men de har formået at klare opgaven hidtil på udmærket vis.

Erhvervsvejledningen.

(Erhvervsvejleder Knud Raunkjær).

Samarbejdet Esbjerg skolevæsen og Erhvervsvejledningen imellem har i skoleåret 1969/70 fulgt det traditionelle mønster.

Samarbejdsområderne har således været:

Erhvervspraktik, klasseorientering og oplæg ved forældremøder.

Nye kolleger er kommet med i arbejdet, efter at erhvervsvejleder Kaj Knudsen blev amtsborgmester, og fru E. Falbe-Hansen rejste fra egnen. I stedet er tiltrådt Poul Horn Andersen, Gerda Søgård og Erik Juhl.

Med Erik Juhl, der er lærer ved Grådybskolen, ansat som deltids-erhvervsvejleder, er der lagt op til fortsat godt samarbejde med de to institutioner imellem. Yderligere må Erhvervsvejledningen hilse med største tilfredshed, at der ved skolevæsenet er ansat en erhvervsorienteringskonsulent. Vi byder Bent O. Jensen velkommen til et forhåbentligt frugtbart samarbejde.

Der er nok at samarbejde om:

Rådgivning før tilvalg af fag – f. eks. efter 7. klasse,
nye regler for erhvervspraktik,
virksomhedsbesøgs placering og udnyttelse i orienteringen,
samarbejde med erhvervslivet og fagskolerne m. v.

Der har i skoleåret af erhvervsvejlederne været aflagt 285 klassebesøg, hvor i alt 5952 elever har overværet erhvervsorienteringen. Gennem kontoret her har der været aftalt 3774 praktikophold i erhvervslivet, på institutioner og lignende.

Der har i erhvervsvejledernes træffetider på kontorerne været ført 2540 samtaler med personlig rådgivning for øje.

De mange nye kolleger skal nu efter tur gennem det særlige årskursus for erhvervsvejledere. Det giver ikke den helt ønskværdige stabilitet i arbejdet, at der hele tiden er en mand eller to på kursus. Men når den nye stab er uddannet, skulle der være ideelle betingelser for godt samarbejde.

Skolebotanisk have.

(Biologikonsulent Olav Poulsen).

Indlemmelsen af omegnskommunerne i Esbjerg betød et definitivt farvel til cykelbudtjenesten udført af særligt planteinteresserede elever. Afstandene blev for store. Disse bude var foruden udbringningen behjælpelige med plukning og pakning af buketterne, så det var samtidig en billig arbejdskraft, der gled ud af billedet.

Forhåbentlig lykkes det at skaffe kvalificeret medhjælp til erstatning, så vi kan arbejde videre frem mod det ideelle, at alle klasser kan få det levende jagttagelsesmateriale at arbejde med i klassen, som de har behov for.

Det er glædeligt at kunne konstatere, at mange flere kolleger har set, hvilke pædagogiske muligheder der ligger i arbejdet med spiringsforsøg. Der er leveret materiale hertil til 156 klasser.

Udveksling med venskabsbyer.

Udveksling med Eskilstuna.

(Inger og Aksel Madsen).

Så blev det vores tur til at lede et udvekslingshold til Eskilstuna. Det var med nogen spænding, vi gav os i kast med opgaven, men alle de indledende forberedelser gik meget let takket være H. P. Fogd og de andre udvekslingsledere.

Den 15. juni kl. 0,25 startede vi med 10 elever i sovevogn til København, hvor vi havde et par timers ophold, der blev benyttet til at spise morgenmad på jernbanerestauranten. Efter opholdet fortsatte vi uden ophold til Eskilstuna, hvortil vi ankom godt trætte kl. 19,25. Vi blev modtaget af hr. Parneus og dennes hustru, og ved deres hjælp blev de danske elever fordelt til deres respektive værtsfolk. Endelig kunne man slappe lidt af. Min kone og jeg blev indkvarteret på hotel Smeden, et dejligt hotel.

De næste fem dage forsvandt meget hurtigt. Vi skulle igennem et meget interessant og righoldigt program, så vi kunne få et indtryk af en lille del af Sverige og Eskilstuna i særdeleshed. Det mest interessante var dog selve samværet med Ruben og Margarethe Parneus og de øvrige ledere fra Sverige og Norge.

I Eskilstuna fik vi set de gamle smedjer, en af Volvos fabrikker, AB Bolinder-Munktell og en forbavsende mængde springvand. Vi var også på en heldagstur til Stockholm, hvor vi beså forskellige seværdigheder: Stadshuset, Stockholm slot med vagtafløsningen, den gamle bydel og Wasaskibet, der var hele turen værd. Der sluttedes af i »Grøna Lunden«, og så var vi virkelig trætte.

Mandag den 22. juni kl. 14,09 ankom vi atter til Esbjerg sammen med vore svenske venner og holdet fra Norge, og programmet herhjemme skulle så afvikles.

De to ugers samvær afsluttedes på Grådybskolen med en lille fest, hvor foreningen »Norden«s formand, kontorbestyrer Phillipsen, holdt et kort foredrag om ideen med udvekslingsrejserne.

Da svenskerne forlod Esbjerg, var der knyttet mange venskabsbånd

mellem dem og os, og jeg vil derfor gerne bringe en tak til de myndigheder, der har muliggjort udvekslingsrejserne og dermed en større forståelse Nordens folk imellem.

Udveksling med Stavanger.

(Gerda og Aage W. Rieck).

Den 14. juni 1970 startede Norges-rejsen, der havde Frederikshavn, Oslo, Stavanger og Hirtshals på ruten. De 4 timers sejlads gennem Oslofjorden om morgenen foregik i gråvej, men Oslo selv viste sig i strålende sol. Bygdøen med vikingeskibene, Kon-Tiki-flåden og polarskibet »Fram« var forbilledlige udstillinger, der blev værdsat af vore interesserede unge. Vigelandsanlægget i Frognerparken var pompøst.

Man kan ikke få alting: vi sov os fra turen gennem Norges fjelde for at vågne udhvilede op til det vestlige landskab Jæren, der ligger op til Stavanger, vort egentlige mål.

Forældre og elever stod parate med dette års lederpar, Solveig og Torgny Vaaland, i spidsen. Også skoledirektør Arnold Jørgensen og udvekslingsleder Johan Lindal havde taget sig tid til at hilse os gamle bekendte velkommen.

Samme formiddag startede byrundturen: Den gamle domkirke, lunch i Sparekassens smukke sal med varm tak for hjælp i 1945, bustur gennem kvartererne, overblik fra det høje, moderne radio/TV-tårn, alt gav os indtrykket af en udstrakt, moderne by, der havde bevaret meget af det smukke gamle.

På den første heldagstur pr. fiskerbåd fiskede vi alle store sej og torsk. Hvis ikke det hele var blevet filmet, ville ingen have troet på vore store fangster. Senere på dagen blev der badet og spillet bold på øen Rott. Store mængder af al slags proviant var slæbt med af vore energiske værtsfolk.

Den store udfordring blev dog turen til Prekestolen, Norges største. 2 timers bjerggedespring op i vindstille og bagende hede, formildet af badning i en klar bjergsø, gav os belønningen: at stå på en afsats med 600 m lodret fald under sig ned mod Lysefjorden. Den lige så lange nedstigning tog de sidste overflødige kilogram. Den skønne sejltur før og efter sammen med den fine omsorg med forplejningen gjorde oplevelsen så helt rigtig.

Den sidste weekend var til fri rådighed. Lederne tog sammen til »Fjellstua«, hvor flere timers vandring mellem spredte snedriver og badning i de højtliggende fjeldsøer vandt dansk respekt og beundring for fjeldet. Vaalands og Lindals gjorde alt for at glæde os.

Søndag den 21. juni vinkede vi farvel til de gæstfri norske forældre.

Mandag eftermiddag overtog de danske værtsskabet. Den følgende uge var udvekslingsgruppen vokset fra 24 til 72, idet de svenske og finske kammerater var kommet til. Vi havde fællesture til den nye lillebæltsbro, Jelling-højene og løveparken den ene dag. En aftentur over Tinghøjen ved Korskroen gik til Legoland. En morgentur indeholdt fiskeauktion, fiskemelsfabrik, filetfabrik og skibsværfter. Derudover var gæsterne på mange private ture i Esbjergs nære og fjerne omegn, bl. a. Fanø og Flensburg.

Det var 16 anstrengende dage, men hvor var det det værd! Tak til vore

norske og danske hjem, til de norske ledere og til myndighederne her i byen for offer- og velvilje.

Udveksling med Jyväskylä.

(Britta og Erik Mathiasen).

Mange dejlige timer sammen med nordiske venner er nu blevet til minder for livet. Der er knyttet venskabsbånd, som ikke kan måles, men som er af meget stor betydning for det fællesnordiske samarbejde. Ved vor afsluttende sammenkomst med elever og forældre den 30. september kunne vi gentagne gange høre lovord om udvekslingen med Jyväskylä 1970. Mange udtalte, at perioden var alt for kort, man kunne godt have brugt mere tid. På denne aften genopfriskede vi hele turen gennem de billeder og film, som alle mødte med. Det var morsomt at se, hvordan forældrene gik op i hele udvekslingen. Der var mange billeder, og det blev sent, inden vi skiltes. Fælles nordisk samarbejde - en enkelt af eleverne havde den 30. sept. modtaget 23 breve - tofitre - og naturligvis besvaret dem.

Det første lille stykke Finland, vi mødte på vor tur, var båden »Finlandia«, som er et helt kapitel for sig selv: sauna, swimming-pool, biograf, masser af soldæk, bar, dansesalon og god mad.

I Helsingfors stødte vi på udvekslings elever og -ledere fra Norge og Sverige. Sammen med dem oplevede vi Helsinki fra bus, ligesom vi beså forskellige ting bl. a. den storslåede Taivallahden Kirkkø, gjort i granit, beton og kobber. Vi overnattede i Lahti på Musta Kissa, et luksushotel i Britannia-stilen.

Dagen efter nåede vi med hydrofoilibåden »Tehi« vor venskabsby, hvor vore kvarterværter stod på kajen og tog imod. Slag i slag gik det nu med at opleve finnerne og det finske: Byrundtur, industribesøg, sauna o. m. m. 5 hurtige dage. Vemodige over at skulle sige farvel og glade for at skulle hjem for at vise frem rejste vi fra den midtfinske »hovedstad« til Åbo, hvorfra vi sejlede til Stockholm. Stockholm - Nordens Venedig - viste sig fra den gode side, og i dejligt vejr oplevede vi alle de ting, som vi havde læst og hørt om, inden vi rejste hjemmefra. Shepsbron, Skansen, Grøna Lund, Vasa Värvet, Slottet, Stadshuset o. m. m. Trætte af de mange indtryk smed vi os i sovevognen, og snart slumrede alle ind, indtil konduktøren meldte København forude.

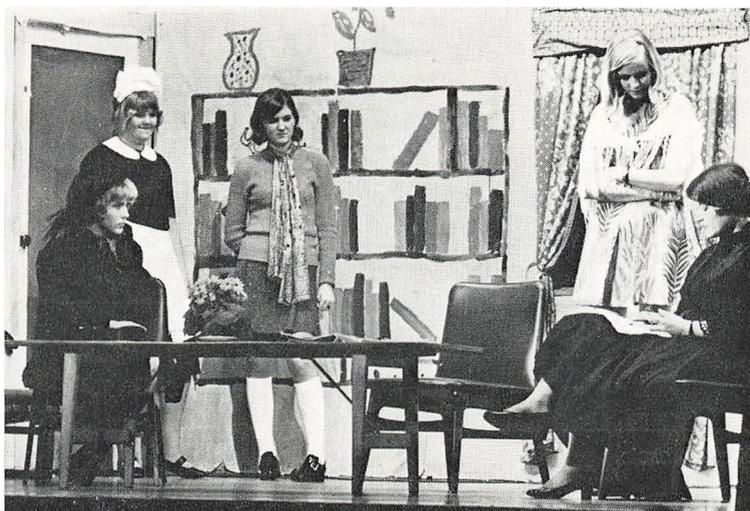
Programmet i Esbjerg løb sammen med de øvrige udvekslingshold fra Sverige og Norge og gik efter det sædvanlige mønster: Rundtur på havnen, Legoland, og som noget nyt: besøg ved den ny lillebæltsbro.

Foruden disse ture havde forældrene en oversigt over private mål, og denne blev ivrigt benyttet.

Den sidste aften mødtes alle de svenske, norske, finske og danske deltagere med forældre og myndigheder til en afslutningsfest på Grådybskolen, hvor foreningen Norden var vært ved kaffebordet. Der blev udvekslet mange nordiske dansetrin, og det var trætte balløver, der skulle med toget hjem til Norge og Sverige samme aften. Vore gæster skulle først rejse næste aften. De danske ledere fulgte dem til København.

Næste dag var »Finlandia« klar til at fragte vore finske venner hjem til Finland, og med lederparret Kaarlo og Aulikki Mirkkola gik de om bord, og 15 dejlige og begivenhedsrige dage var slut.

Skolekommedie.

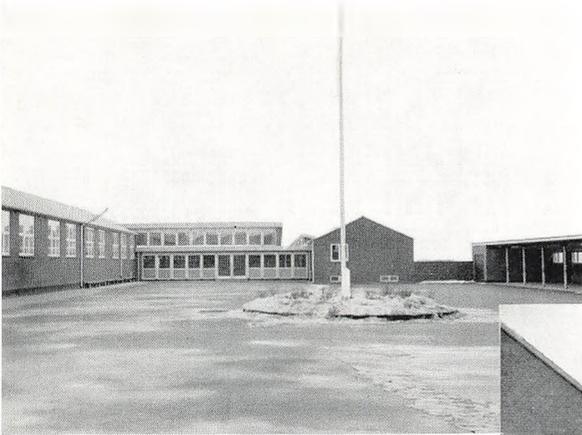

Sangerdyst.

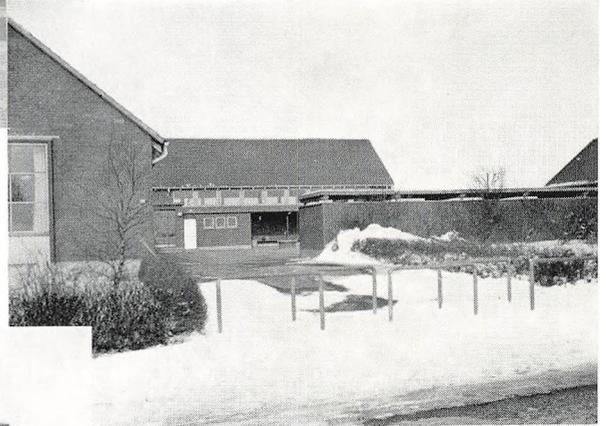

»Skolegårdshappening«.

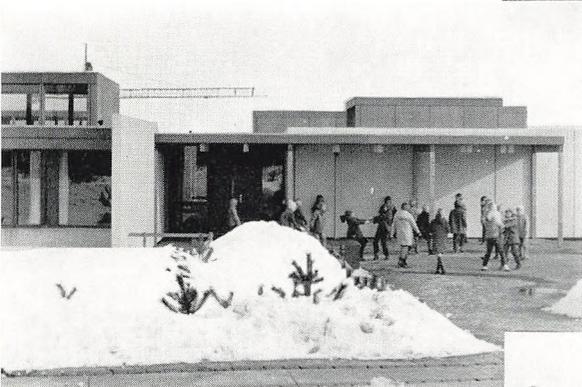

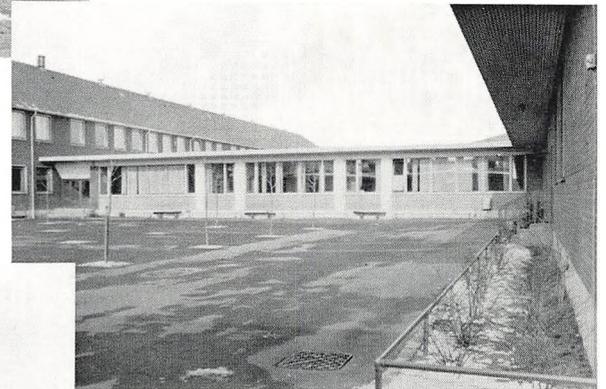
Hjerting skole.

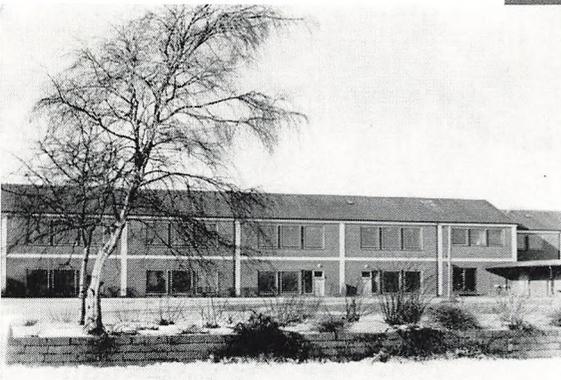
Guldager skole.

Fourfeldtskolen.

Sædding skole.

Tjæreborg skole.

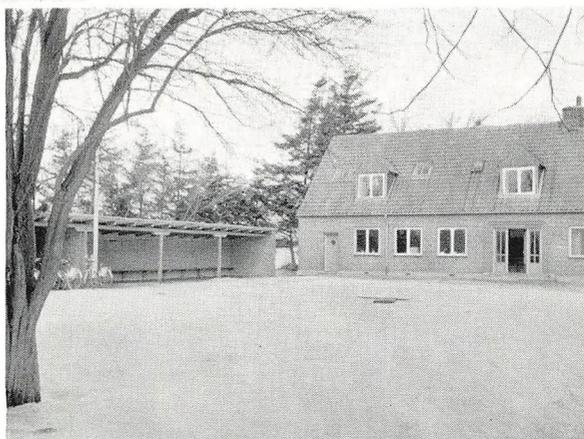
til den 1. april 1970.

Allerup skole.

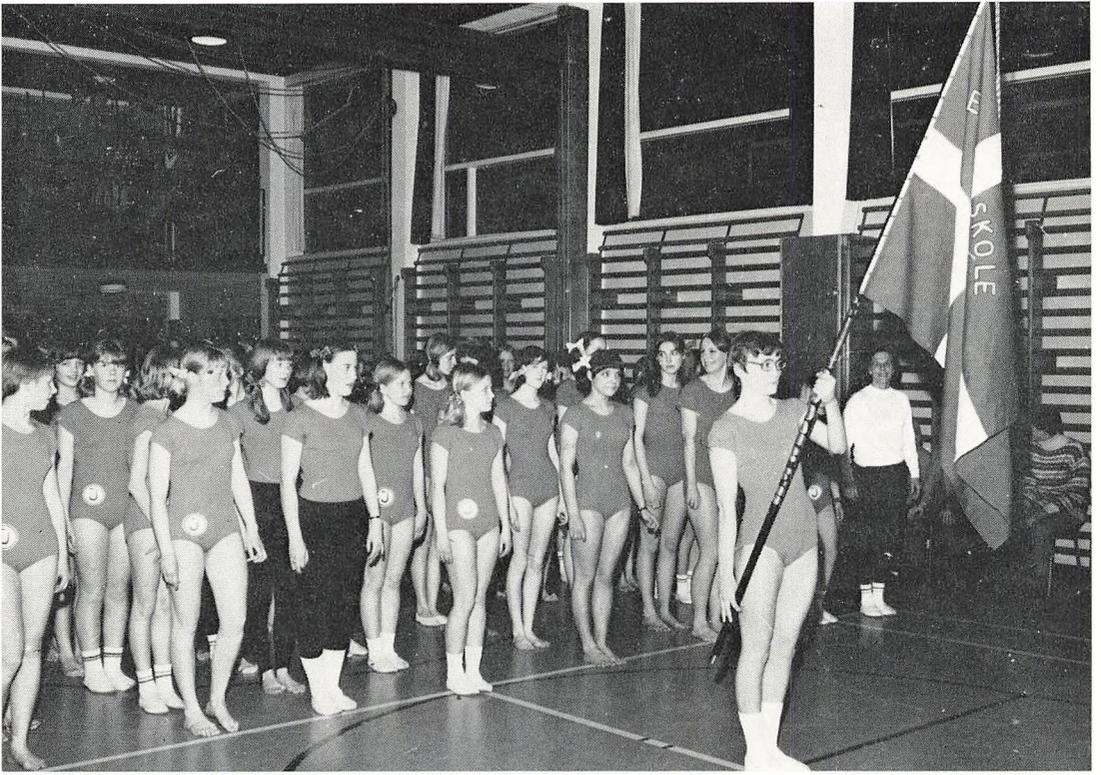
Kokspang skole.

Opsneum skole.

Sjelborg skole.

Gymnastikopvisning.

Sundhed.

Fysisk, psykisk og socialt.

Skolesundhedsplejen.

(Skolelægerne P. Søgaard og Tage Østergaard).

Skolelægearbejdet er i det forløbne år som hidtil udført efter instruksen fra 1946, dvs. med én årlig undersøgelse af alle elever. Der har gennem snart mange år hersket nogen tvivl om det berettigede i en sådan bred screening af alle årgange, idet den almindelige udvikling i samfundet har bevirket, at alle har adgang til lægehjælp, og at skolen i vid udstrækning på timeplanen har optaget en undervisning i sundhedslære og hygiejne. En del af skolelægens pædagogiske arbejde er hermed bortfaldet, samtidig med at behovet for en løbende sundhedskontrol er formindsket.

Men samtidig hermed er der sket en ændring i folkeskolens klientel, som har stillet nye krav til skolelægeinstitutionen. Det drejer sig dels om den forlængede skolegang, hvorved en ny gruppe elever på 15-18 år er kommet til. Disse elever har ofte et behov for råd og vejledning af lægelig art i forbindelse med pubertetsproblemer, erhvervsvalg o. l.

Folkeskolens integrering af et stigende antal handicappede har også forøget behovet for skolens adgang til lægelig sagkundskab.

Hertil kan føjes, at der også i skolen, som overalt i samfundet, er et stigende antal samspilsramte, som kræver opmærksomhed, og selv om deres behandling ikke i første omgang er af lægelig art, er en lægelig deltagelse i en del af sagerne ofte nødvendig.

Disse og andre overvejelser medførte i 1965 nedsættelse af et udvalg til ændring af skolelægeinstitutionen. Dette udvalg har i år sluttet sit arbejde, og det forventes, at en ny instruks kan træde i kraft til skoleåret 1971/72.

Man har i den nye instruks taget konsekvensen af de nævnte overvejelser og har reduceret antallet af faste undersøgelser i løbet af skoletiden til 4 plus 1 ved udgangen af skolen, dog således at elevernes syn og hørelse stadig undersøges hvert år.

Der lægges i nyordningen vægt på, at skolesundhedsplejerske og -læge i højere grad end tidligere indgår som et led i gruppen af pædagoger, psykologer, socialrådgivere, erhvervsvejledere, kuratorer o. a., og at de skal deltage i konferencer om elever, hvor deres fagområde berøres. Man tilsigter med ordningen at få skolesundhedsplejen mere behovspræget, at yde støtte og råd til skolen eller den enkelte elev, når behovet opstår, specielt har man overvejet en konsultativ virksomhed på skolerne for de ældste årgange, især af mentalhygiejnisk art. Gennem nedskæringen af de faste årlige undersøgelser håber man at skaffe tid til denne virksomhed og til et intimt samarbejde med alle, som har med eleverne at gøre.

Fra skoleåret 1970/71 træder nyordningen af folkeskolens seksualundervisning i kraft og dermed ophører den undervisning, som skolelægerne gennem en del år har givet 6. og 8. årgang. Denne nyordning må hilses med glæde, da den tid, der har været til rådighed til skolelægens

undervisning, ikke har muliggjort en forsvarlig bred orientering af eleverne og måske også pædagogisk har været mindre tilfredsstillende. Den har herved været med til at give en falsk sikkerhed med hensyn til elevernes faktiske viden og orientering. Det er en klar konsekvens af den kommende ordning af skolesundhedsplejen, at skolesundhedsplejerske og -læge står til rådighed for de pædagoger, som måtte ønske praktisk eller saglig støtte i denne undervisning.

Med kommunesammenlægningen er en del af Ribe amts 4. skolelægedistrikt kommet under Esbjerg. Det hidtil ansatte personale fortsætter dels under amtet dels under Esbjerg kommune. Vort personale er herved forøget med skolelæge fru E. Munk-Madsen samt sundhedsplejerske frk. Gerda Beider, sygeplejerske fru M. Christensen og en sekretær.

Pr. 1. august 1969 er skolelæge Peder Søegaard nyansat ved Esbjerg skolevæsen i stedet for skolelæge L. M. Jakobsen, der pr. denne dato er afgået på grund af alder. Da dr. Søegaard først kunne tiltræde 1. januar 1970, har dr. Jakobsen vikarieret.

Sundhedsplejerske Helga Christensen har pr. 1. marts fået forlænget sin orlov i et år for at kunne fortsætte sit arbejde for Dansk Røde Kors i Congo. I hendes sted har sygeplejerske Annemie Stürup fortsat sit vikariat.

Tuberkuloseundersøgelserne.

(Overlæge P. Jøker).

Tuberkuloseundersøgelserne i skolerne er foregået på samme måde som tidligere. De sædvanlige tuberkulinprøver af eleverne er i de fleste tilfælde udført af skolelægeinstitutionen.

Tuberkulosestationen har taget sig af røntgenarbejdet samt foretaget 197 tuberkulinprøver og 296 calmettevaccinationer.

Der er røntgenundersøgt i alt 1134 børn og 1207 funktionærer.

Friske tuberkulosestilfælde er herved ikke blevet påvist.

Skoletandplejen.

(Overtandlæge Poul Caspersen og klinikchef Børge Kamstrup).

Da der i nogle år har eksisteret et nært samarbejde mellem skoletandplejerne i Guldager og Esbjerg kommuner, fungerer de efter helt samme retningslinier. Vi har derfor fundet det naturligt, at vi afgiver en fælles årsberetning for hele skoleåret, selv om den formelle sammenlægning af vore virksomheder først fandt sted den 1. april 1970.

Profylaksen.

Det forebyggende arbejde har omfattet fluorskylning hver 14. dag i børnehaveklasserne, 1., 2., 3., 4., 5. og 6. klasserne samt alle specialklasser på disse klassetrin, i alt ca. 8.200 børn i 447 klasser fordelt på 26 skoler. Desuden er der i stort omfang givet tandbørstningsinstruktion navnlig i børnehaveklasserne og førsteklasse. I forbindelse med børnenes første undersøgelse hos tandlægen i 1. klasse vil vi gerne »snakke tænder« med mor eller far, og vi får på den måde størstedelen af forældrene i tale. Skolelægerne tilskynder forældrene til at gå til privattandlæge med deres

mindre børn, og vi kan konstatere, at et stigende antal elever i 1. klasse har fået foretaget tandbehandling før deres første besøg hos skoletandlægen. Desuden deltager sundhedsplejerskerne og mange lærere – navnlig børnehavelærereinderne – i øvrigt i oplysningsarbejdet for bedre tandpleje.

Resultatet af alle disse anstrengelser kan direkte aflæses af skoletandplejens behandlingstal: der udføres år for år færre og færre plomberinger og tandudtrækninger på et stadigt stigende antal børn. Vi har fået cariessygdommen under kontrol for skolebørnenes vedkommende, og vi kan derfor bruge mere tid til at forebygge og behandle de mange tandstillingsfejl.

Behandlingen.

På grund af afsked og langvarige sygdomsperioder blandt børnetandlægerne har skoletandplejen ikke kunnet disponere over så megen arbejdskraft som sidste år. Det har resulteret i, at der var en lille gruppe patienter, der ikke nåede at blive behandlet, og kun ganske få klasser nåede at komme til tandlæge 2 gange i årets løb.

Af de 5.854 børn på 1.-5. klassetrin er 250 (4,3 %) udmeldt af skoletandplejen eller helt udeblevet. 168 børn (2,8 %) har vi ikke kunnet nå at behandle, medens resten, 5.436 børn (92,8 %) er blevet behandlet i årets løb. Desuden har 81 elever i børnehaveklasserne fået udført mindre behandlinger.

De 5.517 patienter har i årets løb fået foretaget følgende:

- 6.871 røntgenoptagelser.
- 12.029 tandfyldninger i blivende tænder (gennemsnit 2,2 pr. patient).
- 7.940 tandfyldninger i mælketænder (gennemsnit 1,4 pr. patient).
- 58 rødbehandlinger.
- 515 tandudtrækninger af blivende tænder (heraf er de 247 fjernet som led i tandreguleringsbehandling for at skaffe plads til andre blivende tænder).
- 3.105 tandudtrækninger af mælketænder (heraf 245 som led i tandreguleringsbehandling).
- 50 operationer.
- 70 behandlinger af svært læderede tænder.
- 47 indlæg, kroner, stifttænder og proteser.
- 42 mindre tandreguleringer.

Tandregulering i større omfang er påbegyndt i 143 tilfælde, 83 behandlinger er afsluttet, og ved skoleårets slutning var 166 i behandling. Desuden er der i 52 tilfælde bevilget tilskud til tandreguleringsbehandling hos private tandlæger.

De store elevers tandpleje.

De ca. 5.700 elever på 6.-10. klassetrin har været henvist til at gå til privat tandlæge, og en væsentlig del af udgifterne herved dækkes dels af sygekasserne, dels af kommunen. Alle hjem, som har børn på disse klassetrin, blev i årets løb opfordret til at sørge for, at deres store børn fortsatte den regelmæssige tandpleje. Det anslås, at ca. 70 % benytter sig af denne ordning.

Personalet.

Skoletandplejens personale bestod ved skoleårets slutning af:

- Overtandlægen,
- klinikchefen,
- 7 fuldtidsbeskæftigede børnetandlæger,
- 3 deltidbeskæftigede børnetandlæger,
- 1 kommuneassistent,
- 11 klinikassistenter,
- 8 klinikelever,
- 3 timelønnede medhjælpere.

Der er i det forløbne år arbejdet i 111 effektive »tandlægemåneder«. Desuden har tandlægerne udført overarbejde i 930 timer (= 8 effektive »tandlægemåneder«) og hjælpepersonalet i 625 timer.

Lokalerne.

Den nye centralklinik på Bakkeskolen nåede i det store og hele at blive færdig til skoleårets slutning – med et års forsinkelse.

En ny klinik på Fourfeldtskolen er ligeledes ved at være færdig.

På Danmarksgades skole er en ny klinik under opførelse.

En klinik på Bryndum skole er færdigprojekteret og byggeriet igangsat.

På Gjesing skole findes kliniklokaler, som endnu ikke har været i brug. En ombygning af disse lokaler er imidlertid påkrævet og ønske herom er indgivet til rette vedkommende.

I forbindelse med udvidelsen af Hjerting og Skads skoler regnes der med indretning af tandklinikker, ligesom der skal etableres klinikker på Kvaglundskolen og Vestervangskolen.

Klinikkerne på Rørkjær skole og Spangsbjergskolen er alt for små til at klare opgaverne og ønsker om forbedrede lokaleforhold er fremsat herfra.

Kommunesammenlægningerne.

Kommunalreformen den 1. april 1970 medførte, at de to selvstændige skoletandplejer i Guldager og Esbjerg kommuner måtte sammenlægges til én institution, og dette kunne ske uden større vanskeligheder, idet sammenlægningen havde været forudset og forberedt gennem længere tid.

Tjæreborg og Sneum kommuner samt Hostrup sogn indgik ligeledes i den store kommunesammenlægning. Ingen af disse områder havde på dette tidspunkt skoletandpleje, men fra næste skoleårs begyndelse vil 1. klasserne få adgang til behandling på skoletandklinikkerne og de øvrige årgange adgang til tilskudsordningen.

Eleverne fra de tidligere Bryndum og Vester Nebel kommuner har i det forløbne år haft adgang til skoletandpleje for 1. og 2. klassernes vedkommende, medens børnene fra den tidligere Skads kommune fuldtud deler vilkår med de øvrige Esbjerg-børn.

Esbjerg Realskole og Esbjerg Statsskole.

Fra skoleårets begyndelse fik de af realskolens og statsskolens elever, der er bosat i Esbjerg, adgang til profylakse, behandling og tilskud efter samme regler som eleverne på kommunens skoler.

Specialundervisningen og det skolepsykologiske arbejde.

(Ledende skolepsykolog, cand. psych. Harald Rasmussen).

I skoleåret 1969/70 har 709 elever modtaget specialundervisning under en eller anden form. Specialundervisningscentret havde ved skoleårets begyndelse 56 elever, hvoraf 22 hørte hjemme i kommuner uden for Esbjerg.

Elevernes fordeling med hensyn til art af specialundervisning fremgår af følgende oversigt:

Art	Antal hold / elever	Bakk.	Bold.	Bryn.	Dann.	Gam.	Gjes.	Gråd.	Jerne	Præst.	Rørk.	Skads	Sp.bj.	Storm.	Veldb.	Vestre	Østre
Hjælpeklasse ...	Klasser ...	3						8			6			5			1
	Elever	23						76			49			38			4
Læseklasse	Klasser ...		1		1	3	1		4	1			5			5	
	Elever		9		6	26	6		35	8			34			33	
Taleklasse	Klasser ...				1												1
	Elever				6												5
Høreklasse	Klasser ...				4												
	Elever				18												
Klasse for bevægelseshæmmede	Klasser ...									4							
	Elever									22							
Svagsynsklasse .	Klasser ...									1							
	Elever									3							
Læschold	Hold	7	4	3	4	3	7	7	4	4	3	3	7	3		2	2
	Elever	21	11	6	12	12	19	19	11	15	13	7	26	4		6	7
Støttehold	Hold	1	2	2	3	1	5	6		2	2	1	4	2	1	1	1
	Elever	2	5	8	5	3	12	18		7	7	1	21	4	3	3	3
Enkeltmands- undervisning ...	Elever		1		1								1				1
	Observations- koloni	1	2				1	2		4	2		1				
Klasser	Ved hele skolev. ...															55	
Hold	Ved hele skolev. ...															97	
Elever	Ved hele skolev. ...															709	

Eleverne på læsehold og støttehold modtager indtil 5 timers specialundervisning pr. uge, men følger i øvrigt undervisningen i den normale klasse, som de går i, bortset altså fra de timer, hvor de er borte fra klassen for at være med på læse- eller støtteholdet. Læseholdene har til formål at afhjælpe læsevanskeligheder, mens man på støtteholdene yder en noget bredere indsats over for både læse- og regnevanskeligheder. Der er almindeligvis 3-5 elever på holdene, men i særlige tilfælde kan der arbejdes med færre elever på et hold. Når forholdene gør det påkrævet, er der adgang til at etablere enkeltmandsundervisning. Dette har været tilfældet for 4 elevers vedkommende i skoleåret 1969/70.

85 lærere har undervist på læse- og støtteholdene. Det almindelige er, at en lærer har ét hold; i enkelte tilfælde har en lærer haft flere hold. Til læse- og støttehold har der i alt været afsat 489 lærertimer.

68 lærere har undervist i læseklasserne. Ingen lærer har alene haft timer i læseklasser. Til læseklasserne har der i alt været afsat 670 lærertimer.

Om arbejdet i specialundervisningscentret og i hjælpeklasserne henvises til de særlige afsnit, som er udarbejdet om disse områder, og som findes længere fremme i denne beretning.

I årsberetningen for skoleåret 1968/69 blev der peget på de store muligheder, som specialklasserne, hvad enten det drejer sig om hjælpeklasser eller læseklasser, har for at yde en mentallhygiejnisk indsats over for elever, som foruden undervisningsvanskeligheder lider af lettere nervøsitet. Den mindre klassekvotient (8-12) i disse specialklasser muliggør ikke blot en øget undervisningsmæssig indsats i kraft af de større muligheder for individuel støtte, men den giver også lærerne mulighed for i højere grad, end det almindeligvis vil være tilfældet i almindelige klasser, at iagttage eleverne, at snakke med dem, leve sig ind i deres problemer og yde støtte på andre områder end de undervisningsmæssige. Det samme gælder, omend vel i mindre udstrækning, for arbejdet på læse- og støtteholdene.

I den løbende debat om skolens forhold fremhæves ofte som et ideal dette, at alle børn undervises i samme klasse, integreres, og udskillelse fra den almindelige klasse, f. eks. til specialundervisning, vurderes undertiden som noget negativt. Det hævdes, at den hjælp, som enkelte elever har brug for, må kunne gives i den almindelige klasse og i de almindelige timer.

Integration i den almindelige klasse af elever, som har brug for ekstra hjælp, er muligvis værd at arbejde henimod. Man må imidlertid gøre sig klart, at integrationen kun bliver til glæde for de elever, som har brug for hjælp, hvis de som integrerede i en almindelig klasse i samme omfang som nu eller i større omfang har adgang til de hjælpemuligheder, som specialundervisningen i dag tilbyder. Hvis disse elever alene får lov til at være med i den almindelige klasse, men uden adgang til nødvendig hjælp, må man regne med risiko for, at de i højere grad end under den nu eksisterende ordning kan komme til at føle sig uden for fællesskabet, selv om de rent korporligt befinder sig midt i klassen.

Esbjerg skolevæsen tilbyder en bred vifte af hjælpemuligheder til de børn, som har undervisningsvanskeligheder og/eller vanskeligheder på emotionelle og/eller sociale områder. De allerfleste af foranstaltningerne,

nemlig de forskellige former for holdundervisning, muliggør, at eleven i størsteparten af ugens timer er i sin almindelige klasse. Hvad angår specialklasserne, hjælpe- og læseklasser, gælder det, at eleverne i disse klasser dog forbliver på den almindelige skole.

Det vil således ikke være uberettiget at pege på, at de hjælpemuligheder, som specialundervisningen i sin nuværende form byder på, i større eller mindre udstrækning i mange tilfælde netop virker i integrationens tjeneste.

Hermed skal ikke antydes, at bestræbelserne for at integrere ikke for tjener støtte. Forskellige undervisningsvanskeligheder og vanskeligheder af emotionel/social karakter lader sig måske løse på en bedre måde, end vi i dag løser dem, ikke mindst hvis de økonomiske forudsætninger for at yde hjælp til skolens handicappede bedres. I overvejelserne og arbejdet i forbindelse med at ændre og forbedre hjælpemulighederne i skolen bør man dog ikke undlade at anerkende og påskønne de hjælpemuligheder, vi allerede nu råder over.

Lokalesituationen for specialklasserne, hjælpe- og læseklasser, har i det forløbne år været utilfredsstillende. De lokaler, som specialklasserne har benyttet, har også i det forløbne skoleår for de flestes vedkommende været for små, således at der ikke har været mulighed for en del af de aktiviteter, som man lægger vægt på i nutidsskoler. Forskelligt undervisningsmateriale kan slet ikke anvendes eller anvendes kun i begrænset omfang, fordi pladsforholdene forhindrer det. Specialklassernes lokaler er imidlertid ikke blot for små, de er også for en dels vedkommende behæftet med andre ulemper (f. eks. uheldig beliggenhed, mangelfuld forsyning med almindelig klasseværelsefaciliteter etc.).

Også læse- og støtteholdene har været hæmmet af meget utilfredsstillende pladsforhold. En del hold har ikke ét lokale til ugens 5 holdtimer, men har måttet benytte 2 forskellige lokaler og i visse tilfælde endda flere lokaler i ugens løb.

Da specialundervisningen for det meste kræver brug af meget undervisningsmateriale, som kræver god bordplads, og som der skal holdes orden på, når det lægges på plads efter brugen, er det let at indse, at vandringen mellem flere lokaler kan hæmme arbejdet for et læse- eller støttehold og dermed nedsætte elevernes udbytte af undervisningen. De snævre pladsforhold kan også nu og da medvirke til, at der opstår gnidninger imellem eleverne.

Af oversigten over de forskellige former for specialundervisning og antallet af elever, som deltager, fremgår det, som allerede påpeget, at myndighederne har været særdeles imødekommende med hensyn til at tilbyde mange former for specialundervisning. Men det er fortsat således, at lokalesituationen i for stor udstrækning griber hæmmende ind over for virkeliggørelsen af myndighedernes gode hensigter med hensyn til at yde støtte til elever, som har vanskeligheder i skolen.

I årsberetningen for 1968/69 blev der, ligesom tilfældet er i nærværende årsberetning, gjort opmærksom på den uheldige lokalesituation. Foranlediget heraf blev der som omtalt i forrige årsberetning nedsat et udvalg, som skulle analysere lokalesituationen for hjælpeklasserne og stille forslag om ændringer. Udvalget, der bestod af viceskolelederen Peter Vedde, formanden for fælleslærerrådet, viceskoleinspektør Ejvin Lau, pædago-

gisk leder af hjælpeklasserne Lars Søndergård Hansen og ledende skolepsykolog Harald Rasmussen afgav i oktober 1969 en enstemmig indstilling med en række forslag til den fremtidige tilrettelæggelse af hjælpeklassernes lokaleforhold. Der kan i øvrigt henvises til nærværende beretnings afsnit på side 65 om hjælpeklasserne.

Dersom man i få ord vil opsummere foranstående beretning om specialundervisningen, kan man på plussiden bemærke, der har været adgang til at iværksætte hjælp inden for lovens rammer til alle de børn, som har haft behov for hjælp, og der har været adgang til at anskaffe rigeligt af velegnet undervisningsmateriale. På minussiden må man anføre, at lokalesituationen stadig for de fleste specialundervisningshold og specialklasser er utilfredsstillende. Man må fortsat appellere til skolearkitekter og skoleplanlæggere om ved planlægning af nye skoler og ombygning af ældre at være opmærksom på, at specialundervisningen er en betydningsfuld del af skolens liv, således at der stilles egnede lokaler til rådighed for denne undervisning.

Specialundervisningen i såvel klasser som på hold er undergivet de respektive skolelederes ledelse og tilsyn. Skolepsykologisk Kontor har de rådgivende funktioner i forbindelse med specialundervisningen. Foreningen af de ledelses- og tilsynsmæssige opgaver og de rådgivningsmæssige er i kraft af et godt samarbejde og forståelse hos skolelederne for specialundervisningen forløbet på bedste måde.

Det skolepsykologiske arbejde.

Udtagning af børn til specialundervisning, tilrettelæggelsen af specialundervisningen og rådgivningen af barnets lærere og forældre sker på grundlag af en skolepsykologisk undersøgelse.

Forud for undersøgelsen indstiller skolen, som ønsker undersøgelsen foretaget, at den pågældende elev ønskes undersøgt. I forbindelse med indstillingen afgiver skolen sin vurdering af eleven, ligesom skolelægen ud fra helbreds-kortet og i visse tilfælde fra en særlig lægeundersøgelse, motiveret af indstillingen til skolepsykolog, meddeler sine oplysninger. Den skolepsykologiske bedømmelse og de foranstaltninger, som måtte blive tilrådet, sker altså ud fra hensyntagen til såvel lægelige som pædagogiske oplysninger. I forbindelse med undersøgelsen fører skolepsykologen en eller flere samtaler med forældrene, således at oplysninger fra forældreside også kan indgå i det samlede billede af barnet.

I erkendelse af, at problemer af undervisningsmæssig og/eller emotionel-social karakter så godt som altid står i sammenhæng med forhold i barnets hjem og/eller skole, har man som noget nyt forsøgsvis i enkelte tilfælde søgt at løse forskellige vanskeligheder igennem en socialpsykologisk indsats i stedet for ad individualpsykologisk vej.

I praksis har dette formet sig således, at man har ydet skolepsykologisk indsats over for en hel klasse i stedet for over for en enkelt elev eller enkelte elever.

Da man i stigende grad bliver opmærksom på betydningen af samspillet i grupper, som den enkelte hører til (familie, skole og kammerat-gruppe) og på, at væsentlige dele af et barns skolevanskeligheder kan have deres udspring i forhold, som præger gruppen og dermed barnet,

Eksamen på plænen.

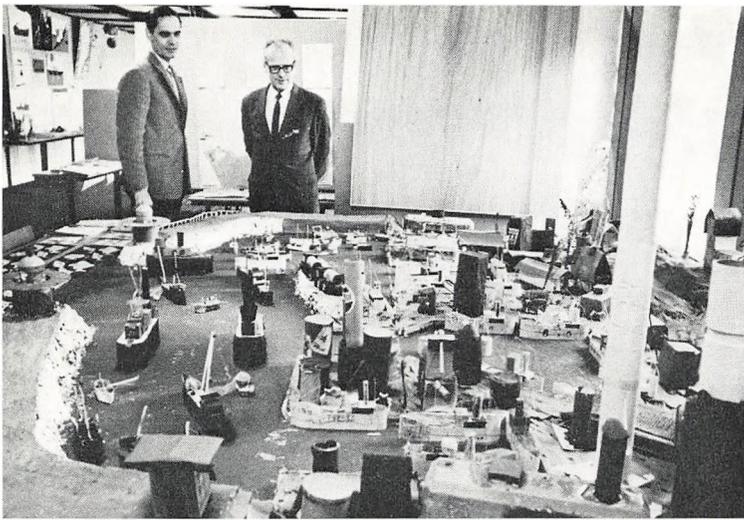

Skolebotanisk have.

Skoleelever medvirker i TV-debat.

»Neptun-uge« på Bakkeskolen.

Forevisning af »Dangeld« med
overrækkelse af 36 breve til
engelske skolebørn.

vil man i fremtiden i højere grad rette opmærksomheden mod gruppefaktorer. Hvad angår familiegruppen har det i en årrække været sædvanen at føre samtaler med forældrene i forbindelse med de skolepsykologiske undersøgelser og tilrettelæggelse af specialundervisning eller andre foranstaltninger på grundlag af undersøgelserne.

Igennem samtaler får forældrene mulighed for aktivt at være delagtige i tilrettelæggelsen og udførelsen af specialforanstaltningerne. De får lejlighed til i den udstrækning, de ønsker det, at meddele oplysninger, som de skønner relevante, og som de mener, skolen bør være i besiddelse af i forbindelse med støtteforanstaltninger, der iværksættes for et barn.

Mangelen på skolepsykologer begrænser imidlertid indsatsen på de her nævnte områder.

Antallet og arten af de skolepsykologiske undersøgelser fremgår af følgende oversigter. På grundlag af undersøgelserne er der ydet et omfattende rådgivningsarbejde til lærere og forældre.

Indstillinger og sagsbehandling.

Fra foregående skoleår overførtes 62 ubehandlede sager.

Der er i skoleårets løb modtaget 502 indstillinger, fordelt således:

Bakkeskolen	23
Boldesager skole	22
Bryndum skole	25
Danmarksgades skole	31
Fourfeldtskolen	12
Gammelby skole	31
Gjesing skole	44
Grådybskolen	30
Guldager skole	2
Hjerting skole	2
Jerne skole	25
Præstegårdsskolen	39
Rørkjær skole	54
Skads skole	10
Spangbjergskolen	69
Stormgades skole	22
Sædding skole	11
Tjæreborg skole	8
Veldbæk skole	0
Vester Nebel skole	16
Vestre skole	20
Østre skole	6

164 sager har beklageligvis måttet overføres til færdigbehandling i skoleåret 1970/71.

De behandlede sager fordeler sig således:

Bakkeskolen	36
Boldesager skole	17
Bryndum skole	17
Danmarksgades skole	27
Forum skole	1

Fourfeldtskolen	4
Gammelby skole	24
Gjesing skole	12
Grådybskolen	26
Guldager skole	0
Hjerting skole	0
Jerne skole	18
Præstegårdsskolen	52
Rørkjær skole	49
Skads skole	3
Spangbjergskolen	66
Stormgades skole	18
Sædding skole	2
Tjæreborg skole	0
Veldbæk skole	0
Vester Nebel skole	7
Vestre skole	16
Østre skole	5
	400*)

*) Heri medregnet talesager.

Indstillingsårsagerne.

De på indstillingsskemaerne anførte årsager fordeler sig således:

Vanskeligheder med dansk	352
Vanskeligheder med regning	199
Talevanskeligheder	77
Hørevanskeligheder	14
Synsvanskeligheder	3
Nervøse symptomer	38
Adfærdsvanskeligheder	61
Tilpasningsvanskeligheder	7
Andre årsager	31

Der angives ofte mere end én årsag til indstilling af en elev.

Ud over de modtagne 502 ny-indstillinger er der i årets løb genoptaget 133 sager, som tidligere har været behandlet.

De behandlingsmuligheder, som kontoret har foreslået, kan resumeres i følgende oversigt:

Tilrådet, at barnet skal være:	ny indstilling	uden indstilling
omgænger	12	1
i hjælpeklasse	9	8
i læseklasse	10	11
på læsehold	108	19
på støttehold	57	17
have enkeltmandsundervisning	1	0
i taleklasse	4	2
have taleundervisning	22	20
have høreundervisning	0	1
have synsundervisning	0	0

	ny indstilling	uden indstilling
i klasse for bevægelseshæmmede	0	0
på observationskoloni	4	5
skifte skole	4	0
skifte klasse	1	2
observeres i klassen	0	0
undervises på taleinstituttet	0	1
under åndssvageforsørg	0	0
behandles af børnerådgivningscentret	0	1
behandles af børne- og ungdomsværnet	0	0
Tilrådet andet:		
(Væsentligste gruppe herunder er sager, hvor pædagogiske foranstaltninger ikke har kunnet tilrådes, udover hvad der er muligt inden for normalklassens rammer)	79	42

Oversigt over de udførte pædagogiske og psykologiske prøver.

	ny indstilling	uden indstilling
Binet	151	30
WISC V.	2	3
WISC P.	17	5
WISC F.	10	6
Raven	58	22
Raven CPC	0	1
Performance	4	1
Düss	1	2
Leiter	0	2
CAT	42	13
TAT	4	2
Rorschach	0	0
Healy Puzzle	0	0
Goodenough	9	5
Andre	2	0
Standpunktsprøver i dansk	125	35
Standpunktsprøver i regning	84	28
Læseprøver	195	44
S. O. R.	57	20
Bender	32	8

I forbindelse med undersøgelserne er der foretaget 229 samtaler.

Personalet ved Skolepsykologisk Kontor har været repræsenteret ved en række faglige møder og kongresser, som har været afholdt i årets løb. Skolepsykolog Gorm Hadrup bestod i juni 1969 eksamen som cand. pæd. psych. på Danmarks Lærerhøjskole. Gorm Hadrup har, siden han påbegyndte studierne på DLH i 1967, i næsten fuldt omfang passet sit arbejde på Skolepsykologisk Kontor.

Skolepsykologerne og talekonsulenten samt hjælpeklassekonsulenten har medvirket som instruktører ved de af Esbjerg årskursus arrangerede grundkurser A og B i specialpædagogik.

Skolepsykologisk Kontor har haft en række konferencer med Børnerådgivningscentret for Ribe og Ringkøbing amter, som man på forskellig vis har samarbejdet med.

Skolepsykologisk Kontor har haft besøg af forskellige kolleger fra ind- og udland i årets løb.

Samarbejdet med børne- og ungdomsværnet og Esbjerg kommunes familievejledning er fortsat og udbygget, idet man nu har truffet en aftale med de to institutioner om gensidig orientering.

Ledende skolepsykolog Harald Rasmussen er medlem af familievejledningens støttegruppe af sagkyndige og pædagogisk, psykologisk konsulent for børneværnene i Ribe amt.

Personalet.

Følgende har været ansat på Skolepsykologisk Kontor i skoleåret 1969/70:

Ledende skolepsykolog, cand. psych. Harald Rasmussen.

Skolepsykolog Charles Jakobsen.

Skolepsykolog, cand. pæd. psych. Gorm Hadrup.

Skolepsykolog Rita Lauridsen.

Talekonsulent Henning Maigaard.

Hørekonsulent Oluf Schultz.

Hjælpeklassekonsulent Lars Søndergård Hansen.

Stud. psych. Per Vestergård Pedersen, ikke fastansat medarbejder (vikararbejde i tiden 1. oktober 1969 til 1. oktober 1970).

Stud. psych. Finn Ejnar Madsen, ikke fastansat medarbejder (vikararbejde i tiden 15. oktober 1969 til 1. maj 1970).

Socialrådgiver Asta Nielsen.

Skolepsykologisk kontormedhjælp:

Kontorist Inge Funch Svendsen, tiltrådt 1. november 1969.

Kontorist Helen Nielsen.

Kontorist Dorit Anna Pedersen, tiltrådt 20. april 1970, fratruddt 1. juli 1970.

Kommuneassistent Birgit Juhl Jensen, fratruddt 1. juli 1970.

Kontorlokalerne, som man i tidligere årsberetninger med rette har kritiseret som for små og uhensigtsmæssigt indrettede, har også i det forløbne skoleår dannet en snæver, undertiden trykkende, ramme om det daglige arbejde. Der er imidlertid fra myndighedernes side sat gang i sagen, således at Skolepsykologisk Kontor i løbet af skoleåret 1970/71 i Danmarksgade vil få betydeligt forbedrede lokaleforhold.

Ved kontrolprøve af elever, som modtager specialundervisning, har medvirket:

Overlærer Åge Sørensen.

Overlærer Ciliane Bork.

Der er normeret 6 stillinger som skolepsykolog, foruden lederstillingen. Der er altså 3 ledige stillinger. Dette har givet sig udslag i for lange ventetider og i, at skolepsykologerne for en del sagers vedkommende ikke har set sig i stand til at yde en så grundig behandling, som sagerne i øvrigt

opfordrede til. Ikke mindst hvad angår kontrolprøver af børn, som modtager specialundervisning, føler skolepsykologerne, at situationen giver anledning til ængstelse. Det er jo f. eks. ikke tilfredsstillende for et barn og dets forældre, at barnet placeres i en specialklasse, med mindre man igennem stadig kontrol, herunder også pædagogisk-psykologiske undersøgelser, undersøger, om placeringen fortsat er velmotiveret eller kan ændres til anden form for specialundervisning, eller om specialundervisningen eventuelt kan ophøre.

Som noget positivt må det anføres, at hovedparten af de indstillede børn er blevet undersøgt inden skoleårets udgang, og der er ydet rådgivning til skolen ud fra undersøgelserne, ligesom henvisning til en eller anden form for specialundervisning eller behandling har fundet sted. Hvad der i statistikken figurerer som ikke færdigbehandlede sager må altså komme ind under den ovenfor omtalte kategori af sager, hvor der er ydet en foreløbig undersøgelse og vejledning, men endnu mangler afsluttende behandling.

Hjælpeklasserne.

(Hjælpeklassekonsulent Lars Søndergård Hansen).

I skoleåret 1969/70 var der ved skolevæsenet 23 hjælpeklasser. En stigning på 2 klasser fra 1968/69.

Klassernes fordeling.

	1968/69	1969/70
Bakkeskolen	1	3
Grådybskolen	8	8
Rørkjær skole	7	6
Stormgades skole	4	5
Østre skole	1	1

Som nævnt i årsberetningen 1968/69 blev der i april af skolekommissionen nedsat et udvalg, der skulle udarbejde forslag til den fremtidige ordning af hjælpeklasserne inden for de rammer, som er afstukket i »Betræknings vedr. det skolepsykologiske arbejde og specialundervisningen i Esbjerg« af 1965. Udvalget kom til at bestå af fælleslærerrådets formand, viceinspektør Ejvin Lau, viceskoleledende Peter Vedde, ledende skolepsykolog Harald Rasmussen og pædagogisk leder af hjælpeklasserne Lars Søndergård Hansen.

I november 1969 blev indstillingen afleveret til skolekommissionen. Skolekommissionen behandlede indstillingen på et møde den 18. december 1969, hvor udvalgsmedlemmerne også var til stede.

Ved et skolekommissionsmøde den 15. januar 1970 besluttedes det, at hjælpeklasserne i Esbjerg kommune skal anbringes på Bakkeskolen, Grådybskolen, Rørkjær skole og Stormgades skole. Disse skoler var anbefalet i indstillingen, men samtidig påpegedes det, at der kun kunne skabes tålelige forhold ved nybyggeri, hvis ikke det skulle gå ud over de almindelige klasser. I det samme møde pålagde skolekommissionen skolelederen at fremkomme med et forslag om, hvilke lokaler der i skoleåret 1970/71 skal benyttes til hjælpeklasserne, udarbejdet efter retningslinjerne mindst 2 lokaler for hver 3 hjælpeklasser.

Den 29. januar 1970 indkaldtes skoleinspektører og lærerrådsformænd for de 4 skoler. En lokaleplan for hjælpeklasserne blev da udarbejdet og senere godkendt (2. februar 1970) i skolekommissionen. På grund af nye momenter i sagen måtte der desværre et nyt møde til. Mødet blev afholdt 25. maj 1970. Deltagere var skolekommissionsformand A. K. Nielsen, skoledirektør Herluf Rasmussen, viceskoledirektør Peter Vedde, fælleslærerrådsformand E. Lau, ledende skolepsykolog Harald Rasmussen, pæd. leder af hjælpeklasserne L. Søndergård Hansen og ekspeditionssekretær M. Skov Nielsen. For Stormgades skole deltog kst. skoleinspektør Viggo Nielsen og lærerrådsformand R. Viig Petersen. For Grådybskolen deltog skoleinspektør K. Bjorholm og lærerrådsformand Övergård Schmidt. For Rørkjær skole deltog skoleinspektør M. Astrup og lærerrådsformand Åge Sørensen.

Aftalerne, man kom frem til om lokaleforholdene for hjælpeklasserne på de enkelte skoler, skal gælde for skoleåret 1970/71. Skolekommissionen har godkendt aftalerne, som altså er aftaler mellem de enkelte skoler og skolekommissionen. Spørgsmålet om hjælpeklassernes lokaleforhold skal igen drøftes senest februar 1971.

Fra indstillingen, der blev behandlet i skolekommissionsmødet den 18. december 1969, tillader jeg mig at citere:

»Udvalget ønsker til slut at fastslå, at hvis hjælpeklassernes lokaleproblem skal løses på forsvarlig måde, må der bygges på de skoler, der er nævnt i denne indstilling. Hver hjælpeklasse må have sit eget lokale. Overalt i den pædagogiske debat er hjemmeklasseværelset fremhævet som noget afgørende i den normale skole. For hjælpeklasser er det ikke blot et ønske, men et absolut krav.

Den helt uholdbare lokalesituation for hjælpeklasserne løses som sagt kun ved byggeri. Hvis børneantallet på en eller flere af de foreslåede skoler skulle gå ned, hvilket meget vel kan ske, vil der være god anvendelse for de nybyggede lokaler, idet de vil gøre det muligt at forbedre normalklassernes lokaleforhold, således at antallet af vandreklasser kan reduceres«.

I dette skoleår er der udarbejdet et nyt iagttagelsesskema til brug i hjælpeklasserne. Iagttagelserne skal foregå hele året, og skemaet afleveres i januar, hvorefter lærere, skolepsykologer og evt. andre får børnene placeret rigtigt og bedre kan planlægge undervisningen for den enkelte elev. Iagttagelsesskemaerne er udarbejdet af lærerinde Ella Gudsø, Bakkeskolen, lærerinde Frida Frost Hansen, Grådybskolen, lærer Bjarne Lauridsen, Rørkjær skole, overlærer E. Kåsing, Stormgades skole, og pæd. leder af hjælpeklasserne L. Søndergård Hansen. Inden endelig udarbejdelse af skemaerne har et fortryk været udsendt til skolepsykologer og hjælpeklasselærere til udtalelse.

Ved skoler med en fuld specialklasserække skal der vælges 2 forældre til skolenævnet foruden de øvrige skolenævnsmedlemmer. Den eneste skole i Esbjerg, der opfyldte betingelserne, var Grådybskolen, hvorfor der i Grådybskolens skolenævn sidder 2 forældre, som er valgt af specialklasserækkens forældre. Vi glæder os til samarbejdet med disse 2 og de øvrige skolenævnsmedlemmer i kommunen.

På Grådybskolen har man holdt forældremøde for alle hjælpeklasse-

clevers forældre, hvor der både var møde i salen og i de 8 klassers klasseværelser. Både på Grådybskolen og de øvrige skoler med hjælpeklasser har der været afholdt klasseforældremøder. Mange lærere har været på hjemmebesøg.

En del lærere har fulgt et B-kursus arrangeret af Esbjerg årskursus. 3 lærere har fulgt et kursus i Herning. Hjælpeklasselærerne har været samlet til en orientering om hjælpeklasseforholdene. Der har bl. a. været møde på Skolecentralen om klassehåndbiblioteker, på Grådybskolen om specialundervisning i fremtiden ved Chris Messell.

Undervisningsministeriet og Danmarks Hjælpe-skoleforenings møde om hjerneskadede børn ved fru Frank fik ikke den tilslutning, man kunne forvente, idet Esbjerg skolevæsen kun tillod et ringe antal lærere at deltage.

I begyndelsen af skoleåret havde vi besøg af undervisningsministeriets konsulent Karen Margrethe Hansen.

Kuratorarbejdet har været fordelt således, at Aksel Eskildsen har betjent Rørkjær skole og Østre skole. Jens Lindegård Knudsen har betjent Grådybskolen og Stormgades skole.

På Rørkjær skole har man igen haft en 9. hjælpeklasse, der på ugens 5 første dage gik i skole fra kl. 8-11, hvorefter eleverne var i arbejdspraktik til arbejdstids ophør.

For at koordinere arbejdet med at få hjælpeklasseeleverne gjort bekendt med erhvervslivet og få dem ud i de rigtige pladser, har der i ca. 1½ år arbejdet et udvalg med repræsentanter fra arbejdsformidling, revalidering og skolevæsen. Hvis forældrene ønsker det, tilmeldes hjælpeklasseeleverne revalideringen i deres 7. skoleår, hvorefter revalideringen afgør, om eleverne ifølge revalideringsloven kan ydes støtte. Samarbejdsudvalget foranledigede 2 kurser på Specialarbejderskolen og 1 kursus på Borrehus Husholdningsskole for piger. Kurserne varede 3 uger. Samarbejdet med Specialarbejderskolen vil i det kommende skoleår blive udbygget.

Den største del af kuratorernes arbejde ligger i de ældste hjælpeklasser og med eleverne, der er udskrevet fra skolen inden for de sidste par år. Kuratorerne har deltaget i en del forældremøder.

Specialundervisningscentret i Esbjerg.

(Talekonsulent H. Maigård).

Specialundervisningscentret har i skoleåret 1969/70 bestået af 4 klasser for bevægelseshæmmede og 1 svagsynsklasse på Præstegårdsskolen, 4 høreklasser og 2 taleklasser på Danmarksgades skole, omfattende i alt 56 elever.

De 4 høreklasser + 1 taleklasse har haft lokaler på Annekskolen, og 1 taleklasse har været på Østre skole.

Vedrørende høreundervisningen i Specialundervisningscentrets høreklasser kan det oplyses, at der ikke har været tilgang af nye elever i løbet af skoleåret. Pr. august 1969 blev 1 elev optaget i en realklasse for svagthørende under Specialundervisningscentret i Herning. Der har i høreklasserne i det forløbne år været 18 elever. For de fleste af disse elevers ved-

kommende er der foranstaltet integrerende undervisning i Danmarksgades skoles almindelige klasser. Det har – bortset fra enkelte tilfælde – været en absolut succes. 7 elever fra de 2 yngste klasser har deltaget i undervisningsministeriets lejrskolekursus for hørehæmmede ved Båring Strand. Her medvirkede tale/hørepedagog Jenny Bobbjerg som underviser. Pr. august 1970 er lærerinde Åse Stuhr optaget på Danmarks Lærershøjskoles specialundervisningskursus til uddannelse af tale/hørelærere. Der vil ikke ske ændring i høreklassernes sammensætning ved udgangen af dette skoleår, hvilket betyder, at de 4 klasser fortsætter. Muligvis vil man søge at få den ældste høreklassens elever ført frem til 9. kl.-prøve ved udgangen af skoleåret 1970/71. Klassens 4 elever er i øvrigt indstillet på at fortsætte undervisningen i Specialundervisningscentret også i skoleåret 1971/72.

Vedrørende taleklasserne, som har omfattet i alt 11 elever, kan det oplyses, at den yngste taleklasse, som har haft til huse på Østre skole, fra sommerferien og til oktoberferien har været undervist af talekonsulenten og pensioneret viceinspektør H. Hansen. Efter efterårsferien blev klassen overtaget af tale/høre-lærer Kirstine Høgberg, som efter endt kursus tiltrådte et embede ved Esbjerg skolevæsen. Frk. Høgberg har tidligere undervist ved Århus skolevæsen.

For den ældste taleklassens vedkommende er der i lighed med høreklasserne drevet integrerende undervisning i Danmarksgades skoles almindelige klasser. Der forventes en afgang fra ældste klasse af 1 elev til en læseklasse og 1 elev til en almindelig 3. kl. på Danmarksgades skole. Den sidste overflytning sker til en klasse uden for elevens distriktsskole, idet man vil søge at mildne overgangen til den almindelige undervisning, så pigen fortsat kan have tilknytning til sine tidligere lærere og kammerater i taleklassen. Fra den yngste taleklasse overføres 1 elev til almindelig 1. kl. på Præstegårdsskolen.

Fra det nye skoleårs begyndelse vil der blive oprettet yderligere en taleklasse med 6 elever, alle skolebegyndere.

Ved Danmarksgades skole håber man i løbet af skoleåret 1970/71 at kunne tage også de nye lokaler til Specialundervisningscentret i brug. Nybygningen ved Danmarksgades skole bliver indrettet med lokaler til 5 høreklasser og 2 taleklasser foruden 3 lokaler og birum bl. a. til individuel undervisning. Man regner med at få udstyret høreklasserne med det sidste nye tekniske apparatur til lettelse af kommunikationen mellem lærer og elever og eleverne indbyrdes. Man har for de nye klassers vedkommende søgt amtet om godkendelse af et budget, således at alle klasserne kan udstyres med fast apparatur såsom overhead-projektorer, båndoptagere, Language Masters osv.

På Præstegårdsskolen har der været 4 klasser for bevægelseshæmmede med i alt 22 elever. 2 af Specialundervisningscentrets elever er i hovedparten af timerne blevet undervist i en almindelig 7. kl. Der er for disse elevers vedkommende blevet givet undervisning i svømning, ligesom man med held har givet eleverne undervisning i fremmedsprog og fysik; det sidste gælder dog kun for de ældste elever i klasserne for bevægelseshæmmede.

Fra skoleårets begyndelse har der været ansat en sygeplejerske, som i 25 timer om ugen helt har været tilknyttet centret. Denne sygeplejerske

har væsentligt taget sig af elevernes personlige hygiejne, ligesom hun i øvrigt har hjulpet til ved fysioterapi og beskæftigelsesterapi.

Fra næste skoleårs begyndelse vil 1 elev blive udskrevet til ophold på Spastikerhjemmet i Hobro, og 1 elev vil blive overført til en almindelig 6. kl., hvor han skal følge hovedparten af denne klasses timer.

Til optagelse i centrets klasser for bevægelseshæmmede var der pr. 1. februar 1970 anmeldt 3 nye elever. På grund af forskellige forhold, bl. a. lokalemangel, er kun 1 elev optaget i centrets klasser, hvorfor der kun fortsat vil være 4 klasser for bevægelseshæmmede.

Efter drøftelse med forældre og med skolens lærere blev det med virkning fra august 1970 besluttet, at undervisningen i centrets klasser for de elever, der bor længst borte, koncentrerer i tiden fra kl. 8 til kl. 13 på ugens 5 første dage. Der vil fortsat være mulighed for de selvtransporterende og nærmestboende elever at blive undervist til kl. 14. For eleverne i de ældste klasser, som evt. stiler mod prøver og eksaminer, vil undervisningen kunne udvides yderligere, og specialtransport for disse elever iværksættes. Denne sidste ordning gælder også for centerelever, som i stort omfang følger en almindelig klasses undervisning.

Med hensyn til kørslen af elever er der ikke sket nævneværdige ændringer fra skoleåret 1968/69. Transporten foregår fortsat med I/S Ringbilen, Esbjerg, og med vognmand Gammelgård, Gredstedbro. Der er fortsat etableret et samarbejde mellem på den ene side Specialundervisningscentret i Esbjerg og på den anden side Vesterhavsskolen, Børnehaven på Langelandsvej og Børnehaven på A. Andersensvej om fællestransport. Denne transport koordineres af talekonsulenten.

Med henblik på samarbejde mellem høre-døveforsorgen og folkeskolen har talekonsulenten på områdets vegne været medlem af et udvalg, som i løbet af foråret 1970 har afholdt 4 møder med forsorgens personale. Udvalget har bestået af en repræsentant for specialundervisningscentre i Esbjerg, Herning, Odense, Vejle, Åbenrå og Århus under Fredericia-skolens område samt repræsentanter fra Fredericia-skolen. Udvalgets indstilling om et fælles samarbejde vedr. vejledning af før-skolepligtige børn vil blive forelagt en større forsamling til godkendelse, hvorefter resultatet vil blive videresendt til undervisningsministeriet og socialministeriet i håb om godkendelse, ligesom udvalget vedr. socialreformkommissionen og samarbejdsudvalget mellem undervisningsministeriet og socialministeriet vil få tilsendt materialet.

Der eksisterer fortsat et udvalg vedr. sociale og økonomiske forhold for centrets elever. Dette udvalg, som består af følgende: Skolepsykologisk Kontors og Skolevæsenets socialrådgivere, revalideringskonsulent, fru H. Kunø og konsulent H. Maigård, har holdt 2 møder og afgivet indstillinger om økonomisk støtte til forskellige af centrets elever. I det store og hele er udvalgets indstilling blevet tiltrådt af de bevilgende myndigheder.

Overlæge E. Funch, Høreklubben, Esbjerg, har igennem hele skoleåret undersøgt børnene i høreklassen den første onsdag i hver måned. Samtidig med overlæge Funchs undersøgelser har en tekniker fra Høreklubben undersøgt og gennemgået elevernes høreapparater og tilset det tekniske apparatur (teleslynger) på Annekskolen.

Før taleklassens elever har de alle været til årlig undersøgelse hos overlæge Funch på Høreklubben.

Overlæge, dr. med. Erik Hansen, Vejle, har med 2 undersøgelser i november 1969 og i maj 1970 undersøgt eleverne i klasserne for bevægelseshæmmede på Præstegårdsskolen samt nyindstillede elever til optagelse i centret. Resultatet af disse undersøgelser er blevet, at enkelte elever er henvist til ortopædisk behandling, bl. a. bandagering og operationer, ligesom en enkelt elev har været indlagt på fysiurgisk afdeling på Vejle Amts og Bys Sygehus til behandling for leddegigt.

Eleverne fra svagsynsklassen er blevet undersøgt 1 gang i løbet af skoleåret hos overlæge Frandsen i Kolding.

I foråret 1970 blev stillingen som konsulent for Specialundervisningscentret opslået og er pr. 1. august 1970 blevet besat med talekonsulent Henning Maigård, som vil få funktion af pædagogisk leder af Specialundervisningscentret. Talekonsulentstillingen vil herefter blive opslået ledig.

Begge fysioterapeuter på Præstegårdsskolen, fru Inger Lykkegaard Nielsen og fru Karen Tougård, har i det forløbne skoleår deltaget i supplerende kurser for fysioterapeuter på Sønderborg Idrætshøjskole. Den ledende skolepsykolog har deltaget i et møde for centerledere på Gl. Avernæs. 4 lærere fra centrets taleklasser har deltaget i undervisningsministeriets kursus for lærere, der underviser taleklasser ved Specialundervisningscentre på centret i Ballerup. 2 lærere fra høreklasserne har deltaget i et tilsvarende kursus, arrangeret af undervisningsministeriet ved centret i Herning.

En lidt skrappere kurs har indskrænket antallene af besøg i centret. På Præstegårdsskolen har der været besøg af undervisningskonsulent M. Slot, undervisningsministeriets afdeling for specialundervisning, ligesom undervisningsministeriets konsulent for svagtseende, W. Påske, har besøgt svagsynsklassen.

Taleundervisningen.

(Talekonsulent H. Maigård).

Ved Esbjerg kommunale Skolevæsen har der i skoleåret 1969/70 været ansat 7 tale/hørelærere, hvoraf den ene har haft nedsat timetal. Til rådighed for den ambulante taleundervisning har der været 63 ugentlige timer. Til individuel undervisning ved klasserne for bevægelseshæmmede, høreklasserne og taleklasserne under Specialundervisningscentret har der været afsat 59 ugentlige timer, og endelig har 5 tale/hørelærere haft klasstimer ved centret med i alt 56 ugentlige timer.

Ved skoleårets slutning har tale/hørelærer Jenny Bobjerg fået ansættelse ved Taleinstituttets afdeling i Odense, og talelærer Ole Bull har søgt orlov for at tiltræde en stilling ved Esbjerg Børnehaveseminarium. Pr. august 1970 er Conny Sørensen, Holsted, og Henning Sørensen, Outrup, ansat ved skolevæsenet efter overstået speciallæreruddannelse inden for tale/høreområdet.

Talekonsulentembedet vil pr. 1. december 1970 blive besat med tale/hørekonsulent Ebbe Ågård, Åbenrå. Talekonsulenten har pr. 1. august 1970 fået ansættelse som konsulent for Specialundervisningscentret med funktion af pædagogisk leder.

Gennem Skolepsykologisk Kontor er der i skoleåret indstillet 77 elever

med talevanskeligheder. Efter opfordring fra skolelærerne, hjemmene, Taleinstituttet o. a. har talekonsulenten undersøgt 14 elever, herunder 4 elever fra amtet, som var anmeldt som emner til en taleklasse. Der er i alt i skoleåret foretaget 84 taleundersøgelser. Resultatet af disse undersøgelser blev, at 42 elever henvises til ambulans taleundervisning på skolerne. 6 elever henvises til optagelse i en taleklasse under Specialundervisningscentret, 11 elever henvises til speciallægeundersøgelse, 7 elever henvises til skoletandplejen for tandretning el. lign., og 10 elever blev sat under observation af tale/høre lærerne. Hos de resterende 8 elever fandtes ingen talevanskeligheder, som begrundede egentlig talepædagogisk medvirken.

Fra sidste år overførtes 73 elever til fortsat undervisning eller observation.

Der har i alt i dette skoleår været undervist 111 elever, heri medregnet Specialundervisningscentrets elever. Fordelingen har været således:

	Dreng	Piger	I alt
Sprogfejl	40	13	53
Stammen	12	5	17
Læsp	17	7	24
Hæshed	4	1	5
Spastikere	7	2	9
Andre	3	0	3
I alt	83	28	111

Ved indlemmelsen pr. 1. april af de nye områder under Stor-Esbjerg fik man ingen tale/hørelærer ekstra fra disse områder, hvorfor det tidligere Esbjerg Skolevæsens talelærere også måtte betjene eleverne fra de nyindlemmede skoler. Fra det kommende skoleår vil der være ansat 5 tale/hørelærere og 3 konsulenter til at bestride tale/høreundervisningen ved skolevæsenet og Specialundervisningscentret. Det samlede ugentlige timetal vil herefter være oppe på 200 timer, hvilket skulle medføre, at alle skoler skulle kunne blive betjent med taleundervisning.

Tre talelærere har deltaget i Talepædagogisk Forenings efteruddannelseskursus i foråret på Nyborg Strand. Fire lærerkræfter ved Specialundervisningscentrets taleklasser har deltaget i Undervisningsministeriets kursus på Ballerupcentret.

Høreundervisningen.

(Hørekonsulent Oluf Schultz).

I skoleåret 1969/70 var der 18 elever i tunghøreklasserne, der alle 1 gang månedligt blev høreprøvet.

Den første onsdag i hver måned førtes der forhandling med overlægen og teknikeren om hver elev ud fra vore journaler og Esbjerg Hørekliniks kontrolundersøgelser.

Fra Esbjerg Hørelinik er fremsendt 56 henvisninger efter kontrolundersøgelser. Heraf blev 14 elever omplaceret i klassen alt efter hørenedsættelsens art.

Der er udleveret 9 høreapparater til elever, der indtil videre klarer sig godt i normalskolen.

Endvidere er der aflagt 38 hjemmebesøg og ført 77 forældresamtaler på skolerne, 21 timer ugentligt er anvendt til taleundervisning på Gjesing, Grådyb, Gammelby, Bryndum og Vester Nebel skoler.

Der er ført samtaler med tunghøreforsorgens erhvervskonsulent Wagners Lund-Olesen om 8 elever, og institutionen har haft besøg af praktikanter fra Børnehavseminariet.

Rendbjerghjemmet.

(Forstander Hans Novrup).

Rendbjerghjemmet har i skoleåret 1969/70 haft 22 elever, 3 piger og 19 drenge, der fordeler sig på følgende skoler:

Andrup skole	1 elev	Grådybskolen	4 elever
Boldesager skole	2 elever	Præstegårdsskolen	3 elever
Bakkeskolen	2 elever	Rørkjær skole	4 elever
Gammelby skole	1 elev	Stormgades skole	1 elev
Gjesing skole	2 elever	Vestre skole	2 elever

Gennemsnitsopholdstiden har været ca. 5½ måned.

2 elever er fra Rendbjerghjemmet blevet anbragt på behandlingshjem.

14 elever genoptog undervisningen i Esbjerg efter opholdet her.

6 elever fortsatte på hjemmet i det nye skoleår.

1 elev måtte efter 2 måneders ophold sendes hjem på grund af forvoldsom adfærd.

3 elever har fulgt konfirmationsforberedelsen hos pastor Hansen, Egernsund.

Der har i skoleåret været 29 rømninger. Der har været 55 forældrebesøg, og 4 tidligere elever har besøgt hjemmet.

Som tidligere år var Rendbjerghjemmet i juli måned akklimationssted for 21 elever fra Sukkertoppen.

I juni måned var der arrangeret fælles forældreudflugt fra Esbjerg til Rendbjerg. Hjemmet har haft besøg af personale fra Hygum Kostskole, Sofiedal Kostskole, Rådgivningsklinikken for Ribe amt samt undervisningskonsulent B. Dyssegård, undervisningsministeriet.

Rendbjerghjemmet har haft praktikanter fra Esbjerg Seminarium og Esbjerg Børnehavelærerseminarium.

Som medarbejdere har virket: Student Carsten J. Hansen, student Birthe Villemoes, fritidspædagog Inger Hammer Hansen og lærerne Gerda Hansen og Fl. Skovgård Larsen.

I det forløbne år har hjemmet fået nyt inventar på elevværelserne, i spise-, opholds- og skolestuen, ny gulvbelægning i spise- og opholdsstue og asfaltbelægning på gårdspladsen.

Skolebespisningen.

(Hovmester Carl Erik Olsen).

Den gældende ordning er følgende:

1. Den hidtil foranstaltede morgenbespisning, der ikke har været inde under nogen refusionsordning, er fortsat ydet.

2. Der ydes både i sommer- og vinterperioden $\frac{1}{4}$ liter sødmælk dagligt til elever, der tilmelder sig.
 3. Til elever, der ifølge udtalelse fra skolelæge, f. eks. efter forslag fra lærer, sundhedsplejerske eller socialrådgiver, har behov derfor, udleveres der dagligt en gratis oslofrokostpakke.
 4. Der ydes ikke vitaminpiller.
 5. Ordningen omfatter 1.-10. klassetrin, begge inkl., samt - når spise-pausen falder i disses skoletid - børnehaveklasserne.
 6. Der gives interesserede i øvrigt, lærere og elever, adgang til at købe oslofrokost mod betaling af fremstillingsprisen.
- Morgenbespisningen finder sted på Gammelby skole, Rørkjær skole, Stormgades skole og Grådybskolen.

Regnskabet for året 1. april 1969 til 31. marts 1970 viser følgende:

1. Bespisningsudgifter:

a. Morgenbespisning
 11.916 portioner 41.614,10 kr.
 = 3,50 kr. pr. port.

b. Mælkeydelse i tiden
 1/4 1969 til 31/3 1970:
 Elever i 1.-7. klasse 1.212.164 port.
 Elever i 8.-10. klasse 99.549 »
 Betalende lærere og
 elever 9.466 »

1.321.179 port.

= 40,9 øre pr. port. 540.362,21 kr.

Herfra går indgåede beløb ved salg ... 3.985,96 »
 ----- 536.376,25 »

c. Oslofrokost (uden mælk)
 i tiden 1/4 til 30/4 69
 og 1/11 69 til 31/3 70:
 Lægehenviste elever 223.628 stk.
 Betalende lærere og
 elever 77.440 »

301.068 stk. 110.007,55 kr.

Herfra går indgåede beløb ved salg ... 20.528,25 » 89.479,30 »
 ----- 667.469,65 kr.

2. Forrentning 2.112,06 »

3. Afskrivning 440,00 »

----- 670.021,71 kr.

Herefter forventes refusion ydet fra statskassen med $\frac{1}{3}$ af følgende udgifter:

1. Mælk 1.-7. klasse 495.775,08 kr.

2. Oslofrokost til lægehenviste 89.479,30 »

3. Forrentning 2.112,06 »

4. Afskrivning 440,00 »

----- 587.806,44 kr.

$\frac{1}{3}$ heraf udgør 195.935,48 kr.

Frirejser med statsbanerne i 1969.

I sommeren 1969 fik 1.059 børn og 102 ledsagere frirejse til sommerlejre. Kommunens udgift beløb sig til kr. 3.425,10.

Feriekolonier.

Ansøgninger til feriekolonier sommeren 1970.

	I		Ix		II		IIx		III		IIIx		I alt		
	Pi.-Dr.		Pi.-Dr.		Pi.-Dr.		Pi.-Dr.		Pi.-Dr.		Pi.-Dr.		Pi.-Dr.	I alt	
Bakkeskolen	4	1	1	2	4	8	9	9	43	48	1	5	62	73	135
Boldesager skole	2	1	0	0	2	4	4	4	19	17	0	0	27	26	53
Bryndum skole	1	0	0	0	0	0	0	2	18	15	0	0	19	17	36
Danmarksgades skole ...	2	1	0	0	1	1	2	5	11	11	1	1	17	19	36
Fourfeldtskolen	0	1	0	0	0	1	0	0	5	6	2	1	7	9	16
Gammelby skole	1	9	2	5	3	5	12	9	41	36	3	4	62	68	130
Gjesing skole	0	0	0	0	1	0	0	0	12	8	1	6	14	14	28
Grådybskolen	3	5	0	0	3	3	3	3	16	29	0	1	25	41	66
Guldlager skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hjerting skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jerne skole	2	1	2	3	3	1	2	3	19	23	0	0	28	31	59
Kokspang skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Præstegårdsskolen	5	0	2	2	19	8	9	6	51	32	1	1	87	49	136
Rørkjær skole	3	2	2	2	3	6	8	18	41	38	1	0	58	66	124
Sjølborg skole	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2
Skads skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Spangsbjergskolen	4	1	0	0	4	1	12	6	19	28	1	4	40	40	80
Stormgades skole	2	6	0	0	2	2	1	1	24	18	1	4	30	31	61
Sædding skole	0	0	0	0	0	1	0	1	23	38	1	3	24	43	67
Tjæreborg skole	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	3	4
Veldbæk skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vester Nebel skole	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vestre skole	2	3	0	0	3	2	4	4	10	21	3	2	22	32	54
Østre skole	0	0	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	1	6	7
I alt	31	32	9	14	48	43	66	71	355	378	16	32	525	570	1095

Rendbjerg.

(Leder: Fru Marie Lindhardtzen).

R II onsdag den 3. juni til fredag den 19. juni

R III onsdag den 24. juni til tirsdag den 14. juli

R IV fredag den 17. juli til torsdag den 6. august

Feriekolonien i Rendbjerg har i sommeren 1970 haft i alt 144 børn fordelt på 3 hold. (Kostdage 2832).

Vægtforøgelsen har tilsammen været 186 kg.

Sommeren er forløbet uden særlige problemer. Et par børn kom hjem på grund af længsel, men et par andre børn kom til Rendbjerg i stedet for og nød opholdet.

Vejret har ikke været særlig fint, men børnene har klaret sig godt.

Der blev arrangeret ture til Broager kirke og lervarefabrikken samt skovture med madpakker foruden badning 4-5 gange dagligt.

Der har kun været grund til lægebesøg nogle få gange, en dreng brækkede armen under leg. Ellers har der ikke været nævneværdige uheld.

Den 25. juni 1970 havde Rendbjerg bestået i 20 år.

Stenderup Hage.

(Leder: Emil Lindholm).

SH II onsdag den 3. juni til fredag den 19. juni

SH III onsdag den 24. juni til tirsdag den 14. juli

SH IV fredag den 17. juli til torsdag den 6. august

Stenderup Hage lejren pr. Varmark modtog i tiden 3. juni til 6. august 1970 i alt 216 skoleelever fra skolerne i Esbjerg. De var i alderen fra 10 til 14 år.

Opholdet varede i 59 dage med 4248 kostdage og med en samlet vægtforøgelse på 71 kg.

Vejret var nogenlunde, og kosten var god og sund.

Sundhedstilstanden var god, men ca. 10 % af børnene var sengevanedere, flere patienter med astma, epilepsi og migræne og én med diabetes, flere med halsonder og mange med forstuvninger, og 1 dreng og 1 pige brækkede armen. Der var flere elever med et stærkt udtalt kontakbehov. Elevernes påklædning var hovedsagelig god, men de hygiejniske forhold – særlig med henblik på børnenes undertøj m. m. – var meget uheldige. Der savnes en betydelig forbedring af vaskeforholdene f. eks. ved anskaffelse af en stor, ny og tidssvarende og velegnet vaske-maskine og så arrangere f. eks. 2 faste vaskedage om ugen under fast tilsyn af en voksen person. En fast »medhjælper ved sundhedsplejen«, som vi før har haft i en lang årrække, var at anbefale. Den pågældende skulle foruden sygeplejen også tage sig af tilsynet med vaskeriet samt af andre sundhedsmæssige forhold.

På SH II havde vi den sædvanlige undervisning i dansk og regning to timer daglig.

Der var strandbad 2 gange daglig kl. 10,30 og kl. 16. Vi fortsatte som sidste år med ekskursioner om selvvalgte opgaver, og der blev daglig drevet sport. Vi fortsatte som sidste år med at give eleverne så megen frihed som muligt. Eleverne fik således efter eget ønske lov til at tage ture i omegnen til føds eller på cykel og i antal ikke over 5 og uden ledsagelse af tilsynsførende. Der førtes af vagthavende lærer bog over elevernes ture, så man i forvejen vidste, hvor de agtede sig hen.

Vi fortsatte ligeledes med oprettelse af et lejrråd på hvert hold. Det gav en god og sund kontakt mellem os alle, og selv om tiden for et holds ophold i lejren er kort, opnåedes i reglen gode resultater.

Tobaksrygningen er stadig et prekært problem. Vi forbød samtlige elever at ryge inde i lejren og i skovene.

På ferieholdene blev hjemtaget 2 piger og 2 drenge på grund af hjemlængsel, og 1 dreng rømte, fordi han længtes hjem.

To drenge blev hjemsendt, idet en lærer fandt dem inde på pigernes sovesal, hvor de havde strengt påbud om ikke at komme, da dette ville have hjemsendelse til følge.

Foruden feriebørnene havde lejren tillige lejrskolerne.

Der var 4 lejrskoler fra 4. maj til 30. maj og 7 lejrskoler fra 10. august til 26. september 1970. Der var således i alt 11 lejrskoler med 493 elever og 48 lærere.

Sønderho.

(Leder: Fru Anna Ehmsen).

- S I lørdag den 9. maj til tirsdag den 26. maj
 S II fredag den 29. maj til fredag den 19. juni
 S III onsdag den 24. juni til tirsdag den 14. juli
 S IV fredag den 17. juli til torsdag den 6. august

Feriehjemmet i Sønderho har i tiden 9. maj til 6. august 1970 haft 4 hold elever med ca. 80 på hvert hold svarende til 6240 kostdage.

Sundhedstilstanden har været god, bortset fra, at en hel del havde mæslinger.

Som sædvanlig har børnene fået 2 timers daglig undervisning uden for ferien.

Efter sommerferien havde vi 25 hold med ca. 2600 børn og lærere på skiftende én dags, flere døgn skole indtil 24. september.

Samtlige forsømmelser i skoleåret 1969—70.

Skole	Forsømmelser i % af de skolepligtige dage				Advarsler
	Sygdom	Anden lovlig grund	Uden lovlig grund	I alt	
Bakkeskolen	3,43	0,45	0,02	3,90	5
Boldesager skole	3,80	0,50	0,05	4,35	4
Bryndum skole	2,72	0,42	0,00	3,14	1
Danmarksgades skole ...	4,52	0,36	0,07	4,95	9
Fourfeldtskolen (fra 1-4-70)	0,69	0,13	0,02	0,84	0
Gammelby skole	3,73	0,57	0,03	4,33	9
Gjesing skole	2,72	0,52	0,02	3,26	1
Grådybskolen	3,92	0,36	0,11	4,39	10
Guldager skole	2,59	0,48	0,00	3,07	0
Hjerting skole	3,36	1,02	0,02	4,40	0
Jerne skole	3,46	0,33	0,05	3,84	10
Præstegårdsskolen	3,51	0,41	0,00	3,92	3
Kokspang skole	1,52	0,00	0,00	1,52	0
Rørkjær skole	3,20	0,35	0,03	3,58	6
Sjælborg skole	2,28	0,21	0,00	2,49	0
Skads skole	2,72	0,23	0,00	2,95	0
Spangbjergskolen	3,62	0,45	0,04	4,11	5
Stormgades skole	3,64	0,48	0,01	4,13	1
Sædding skole (fra 1-4-70)	0,56	0,11	0,01	0,68	0
Tjæreborg skole	2,79	0,38	0,00	3,17	0
Veldbæk skole	4,91	0,31	0,00	5,22	0
Vester Nebel skole	1,99	0,26	0,00	2,25	0
Vestre skole	3,36	0,42	0,05	3,83	3
Østre skole	3,08	0,26	0,00	3,34	2
Gns. for alle skoler ...	3,22	0,40	0,02	3,64	69

Sædding og Fourfeldt ikke medregnet i gennemsnittet!

Sang og musik.

Den frivillige musikundervisning.

(Sang- og musikkonsulent V. Birch).

Det forløbne år indebar som forventet en ret væsentlig udvidelse af området, da nye skoler ved kommunesammenlægningen kom til, og tilgangen i øvrigt var stigende. Især har der været stor interesse for »Sang-Spil« i 1. og 2. klasserne, hvor tilslutningen ofte har været omkring 60-70 %. Desværre savnes der stadig en del lærere til at forestå undervisningen på disse trin, og det har derfor ikke været muligt at dække behovet på alle skoler endnu.

Der har været stigende interesse for deltagelse i instrumentalundervisning, ligesom tilgangen til skolernes kor er vokset.

Kor og orkestre har i stort omfang haft lejlighed til at føre sig frem ved jule- eller forårskoncerter, men også ofte som et festligt indslag ved forældre-sammenkomster.

Det vil føre for vidt at gå i detaljer, selv om det kunne være fristende, idet der mange steder udføres et virkeligt stort og initiativrigt arbejde med musikeleverne, dog bør skolernes musikrepræsentanter nævnes for deres indsats med organisation og initiativ for fremme af deres skolars musikliv.

Oversigt pr. 1. oktober 1969.

Skole	Blokfl.	Strygere	Mandolin Guitar	Mes- sing slagøj	Træ- blæ- sere	Instru- menter i alt	»Sang- Spil« 1.-2. kl.	Kor	Sam- mensp. gruppe	Antal elever	Timetal
Bakke	47	3	20			70		26		96	10
Boldesager	48		57			100	50	35		185	15
Bryndum	59	2	14			75	73	25		173	19
Danmarksgade	19		14			33		30		63	7
Gammelby	52	21	43			116	50	55(2)	71(6)	292	35,5
Gjesing	47	2	20			69		60(2)	10(1)	139	13
Grådyb	48	29	27			104	76	90(2)	24(2)	294	33,5
Jerne	62	3	12			77	40	86(2)	14(1)	217	19
Præstegård	63		16	69		148		122(3)	6	276	20
Rørkjær	27	3				30		70(2)	8	108	8
Skads	11	2	1			14				14	3
Spangsbjerg	77	20	27	80		204			32(2)	236	53
Stormgade	29	23	13		15	80	70	48(2)	32(2)	230	34
V. Nebel	20					20			9	29	3
Vestre	20	4	4			28	77	30	14	149	11
Østre	39					39		27	13	79	9
I alt	668	112	263	149	15	1207	436	704	233	2580	293

Det bemærkes, at elever, der modtager undervisning på »fremmed« skole, er opført under denne.

60 lærere underviser på 261 hold.

Gennemsnit pr. hold ca. 10 elever.

Instrumentalundervisning ...	1207 elever	- 15 %	} i alt ca. 28,7 % af de elever, der er tilbudt undervisning
Kor og orkestre	937 »	- 11,7%	
Sang-Spil	436 »	(7 skoler)	

Som tidligere har Vestjysk Kammerensemble givet koncerter på skoler i undervisningstiden. Vi håber, denne koncertform kan bevares og udbygges fremover, idet det har vist sig at være en glimrende form at knytte kontakten mellem børnene og den levende musik.

I øvrigt har skolevæsenet i årets løb haft besøg af Holzminden Harmonika Spielring, ca. 45 deltagere, 7.-13. sept., musikgruppe fra Schötmar i Kreis Lemgo, 50 deltagere, 15.-21. sept., Madlamark skolekorps fra Stavanger, 45 deltagere, 25.-30. juni.

Endvidere har musikkonsulenterne fra Rogaland og Stavanger været på besøg i studieøjemed, samt en musikkonsulent fra London.

Der har under Danmarks Lærerhøjskoles Esbjerg afdeling været 2 kurser for lærere med direkte sigte på musikundervisning i skolen under ledelse af Daniel Helden og Erling Bisgård.

»Vesterhavsdrengene«.

(Bent Ole Dalby).

I den forløbne sæson har skolevæsenets blæseorkester »Vesterhavsdrengene« medvirket ved følgende arrangementer:

5. maj 1970 Koncert i Nordby på Fanø med march gennem byen.
 22. » Koncert på Spangsbjergskolen ved forældreforeningens generalforsamling.
15. juni Valdemarsdagen, »Vesterhavsdrengene« marcherer i spidsen for flagtoget gennem byen til Grundtvigskirken. Derefter koncert på banegårdspladsen i anledning af »ballonopsendelse« ved de blå pigespejders 60 års jubilæum.
 22. » Medvirker ved modtagelsen af gæster fra de nordiske vennskabsbyer.
23. » Koncert i Uglvig ved civilforsvarets Sct. Hans fest.
28. august til Viggo Birch arrangerer koncertrejse til Holzminden for
 1. september »Vesterhavsdrengene«.
 6. » »Vesterhavsdrengene« underholder på Korskrobanen ved Esbjerg motor sports International Grand Race 70.
25. » Skoleidrætsstævnets finale på Esbjerg stadion.
 1. oktober Koncert på Grådybskolen ved velkomsten af de nye lærere ved skolevæsenet.
8. » »Vesterhavsdrengene« underholder på Palads Hotel ved Simon Spies' »spørgeaften«.
15. » Friluftskoncert ved Ungdomsbo på Stengårdsvej.
25. november Indspiller båndhilsen til Grønland.
27. » Koncert ved Vestjysk specialarbejderskoles »stabelafløbning« af »Grådybet«.
7. december Koncert på Spangsbjergskolen.
 20. » Julekoncert i Brørup.
 20. » Julekoncert på Torvet i Esbjerg.

Samarbejdende organer.

Esbjerg og omegns skolescene.

Esbjerg og omegns skolescene har også virket i denne sæson.

Comedie Vognen spillede »Hovsa og Tralle« på følgende skoler:

11. nov.	2	forestillinger på Jerne skole
	1	forestilling » Tjæreborg skole
12. »	2	forestillinger » Spangsbjergskolen
13. »	2	» Stormgades skole
14. »	2	» Gjesing skole
15. »	1	forestilling » Stormgades skole

I alt 10 opførelser med 1.569 elever og 81 tilsynsførende. Forestillingen var for børnehaver, bhv., 1., 2. og 3. klasse.

Comedie Vognen spillede tillige »Joakim vil hjem« den 11. nov. på Grådybskolen. Denne udmærkede forestilling, der blev opført for større elever, blev desværre kun set af 270 elever og 27 tilsynsførende.

Det skal noteres, at en del elever er abonnenter i Esbjerg Teaterkreds, hvor 9. og ældre årgange kan være med.

Ved flv. skoledirektør N. P. Andersens død den 18. november 1970 mistede Esbjerg og omegns skolescene sin afholdte og initiativrige formand gennem mere end 20 år. N. P. var dybt engageret i teater og musik, og arbejdet for at interessere børn og unge for teater blomstrede op under hans ledelse. Ved samarbejde med Dansk Skolescene, og ikke mindst med turnerende teaterselskaber, frem for alle Dansk Folkescene, bragtes i 50- og 60-erne en lang række fremragende forestillinger til opførelse af Esbjerg og omegns skolescene. I 1954 fik forældre til skole-søgende børn mulighed for at købe billetter til skolesceneforestillinger, senere kom andre unge under uddannelse med, og i 1957 indførtes abonnementsordning, der senere lagde grunden til Esbjerg Teaterkreds med billetkøbsordning for alle unge under uddannelse.

Også efter Landsskolescenens sammenbrud fandtes udveje for forestillinger, især for de yngste og mellemste skoleårge, og N. P.s indsigt i den ny teaterlov og forsøgene på at genskabe en art ny landsskolescene kom Esbjerg og omegns skolescene til gode i fuldt mål.

Vi vil savne N. P. Andersen i skolescenearbejdet og ære hans minde.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler.

(Skoleinspektør H. Mogensen).

Ungdomsskolens ledelse:

Skoleinspektør: Henry Mogensen.

Viceinspektør: H. Løof Nielsen.

Viceinspektør (honoreret): H. Brågård.

Viceinspektør (honoreret): Sv. Frøsig.

Ungdomsskolen: 31. skoleår.

Ungdomsskolens prøveforberedende klasser og kursus til Teknisk forberedelseseksamen påbegyndte undervisningen 11. august og afsluttede 16. juni. Den almene ungdomsskole begyndte skoleåret den 1. september og afsluttede den 20. marts. Vi har haft 5 husgerningshold på Grådyb-skolen og 1 på Skads skole.

Ungdomsskolen har i sit 31. skoleår haft 1516 elever (deraf 205 i Gjesingafd.) en stigning på 127 elever. Af eleverne gik de 296 i de prøveforberedende klasser til følgende fag: Regning, engelsk, tysk, latin, fransk, maskinskrivning, naturlære, matematik og mod. husførelse. 23 elever får endeligt bevis for Teknisk forberedelseseksamen fra denne afdeling, og 7 får bevis for mod. husførelse. Resten mangler endnu enkelte fag til T₁. De øvrige 1220 elever er fordelt i den almene ungdomsskoles mange klasser.

Ved skoleårets slutning var der 1199 elever tilbage, et frafald på 317 – eller 20,91 % (i 1968/69 – 25,12 %). Af de »frafaldne« havde 15 opnået læreplads med deraf følgende anden skolegang, og 29 udmeldte sig af anden grund, i alt 44 udmeldelser. Det giver et reelt frafald på 273 elever, eller 18,0 % (21,9 %).

*Fordeling:**Piger:*

Almen linie 25 klasser, beg. 362 elever, slut 303 elever

Piger og drenge:

Almen linie 59 » » 839 » » 606 »
 Specialundervisning 5 » » 21 » » 21 »

89 klasser, beg.1222 elever, slut 930 elever

Prøveforb. undervisning:

Piger og drenge 27 klasser, beg. 294 elever, slut 269 elever

I alt 116 klasser, beg.1516 elever, slut 1199 elever

	Piger	Drenge	I alt
<i>Antal indmeldte elever ved sæsonens begyndelse ...</i>	871	645	1516
<i>Antal elever pr. 31. januar 1970</i>	790	588	1378

Fordeling efter alder (indmeldte):

13 år	25	15	40
14 »	234	149	383
15 »	278	177	455
16 »	223	167	390
17 »	87	92	179
18 »	10	19	29
Over 18 år	14	26	40
I alt	871	645	1516

2. Fordeling efter antal år i ungdomsskolen (indmeldte):

1. års elever	514	346	860
2. » »	261	210	471
3. » »	85	69	154
4. » »	11	20	31
I alt	871	645	1516

3. Fordeling efter beskæftigelse:

1. Bude		2	2
2. På værksted og fabrik uden lærekontrakt ...	15	16	31
3. Ved Landbrug	1	2	3
4. Ved fiskeri			
5. Ved husligt arbejde - barnepiger	56		56
6. I butik, på kontor uden lærekontrakt	12	9	21
7. Kontor- og handelslærelinie	27	7	34
8. Lærlinge i håndværk og industri	16	135	151

9. Skoleelever:		Piger	Drenge	I alt
7. klasse	4	7	11
8. »	162	90	252
9. »	167	118	285
10. »	56	47	103
Hjælpeklasse	8	15	23
1. real	109	72	181
2. real	145	60	205
3. real	75	54	129
Gymnasium	10	6	16
10. Anden beskæftigelse	8	5	13
11. Uden beskæftigelse			
I alt		871	645	1516

Skolesøgende 736 piger og 469 drenge, i alt 1205 af 1378 = 87,45 % (81,7 % i 1968/69).

2., 3., 4. års elever 357 piger og 299 drenge, i alt 656 af 1516 = 43,27 % (36,3 % i 1968/69).

Virksomhedsbesøg:

Værkstedsklasserne: Specialarbejderskolen.

Håndgerningsklasserne: Blichfeldt, Vestergård og Hallum.

Handelsklasserne: Vestkysten og Centralbiblioteket.

Radioklasserne: Esbjerg sendere, Blåvand radio, B & O's fabrikker, Struer.

Husholdningsholdene har deltaget i et kursus i frostkonserves i C. M.

Værkstedsklasserne og radiholdene har desuden gennemgået 11 specielle undervisningsfilm.

60 af ungdomsskolens elever har benyttet sig af billetkøbsordningen til Teaterkredsens arrangementer.

Klubben:

Til trods for de alt andet end gode ydre rammer for et klubarbejde har ungdomsskolens klub kunnet samle omkring en tredjedel af skolens elever på klubaftenerne.

Det har i særlig grad været de unge, som har villet deltage i klubbens aktiviteter, der er mødt op, medens vi har måttet se, at de, der kun kommer for at hygge sig, har foretrukket at gå til de klubber, der har kunnet skabe helt anderledes hyggelige forhold.

Fra næste skoleårs begyndelse har klubben egne, velindrettede lokaler i Østergade 3, hvor vi vil kunne skabe den hygge og atmosfære, der er det fundamentale i et klubarbejde og således give mulighed for at opfylde alle vore elevers forventninger til klubben.

Klubben har i år haft to blandt eleverne valgte ungmedarbejdere. Dette har været en succes, og det er hensigten fra næste år at benytte flere af de unge som medarbejdere i klubben, således at det voksne medarbejder-

skab kan indskrænkes og kun benyttes ved de aktiviteter, hvortil det er nødvendigt.

Klubben har haft forbindelse med en anden af byens klubber, hvis amatørteatergruppe har opført et teaterstykke for klubbens medlemmer. Dette arrangement, såvel som det afholdte bankospil, de to fester og de viste film har kunnet fylde salen, så der for den enkelte ikke har været megen plads at røre sig på.

Klubrådet har anmodet om at måtte bringe en tak til de myndigheder, der har medvirket til, at klubben fra næste år har egne lokaler og derved givet rådet forbedrede muligheder at arbejde under.

Mens disse linier skrives, er håndværkerne gået i gang med arbejdet på at ændre Østre skole til ungdomsskolen, og vi har de bedste forhåbninger om, at resultatet vil blive godt, og at arbejdet afsluttes til 1. august, så det nye skoleår kan begynde under de bedst mulige forhold. Den nye styrelseslov er trådt i kraft, og dermed er ungdomsnævn og ungdomsskoleudvalg ophørt at eksistere, og ungdomsskolenævn og fritidskommission er trådt i stedet.

Med denne beretning skal bringes en dybfølt tak til Rørkjær skole – dens inspektør – lærerpersonale og pedel – for de mange års husly. Vi har mødt usædvanlig stor velvilje og forståelse gennem årene. Der bringes også en tak til de godkendende og bevilgende myndigheder, skoledirektøren, medarbejderne i ledelsen og på kontoret, pressen for god omtale, og sidst – men ikke mindst – den store lærerstab.

På nuværende tidspunkt er planerne for Stor-Esbjergs ungdomsskole på vej gennem myndighederne. I korte træk vil de tegne sig således: én ungdomsskole – men flere afdelinger, foreløbig

Esbjerg ungdomsskole, Østergade 3		
»	»	Gjesing afdeling
»	»	Sædding afdeling
»	»	Tjæreborg afdeling

Denne opbygning vil kræve en anden form for årsberetning, så også her sker der ændringer i det kommende år.

Forberedelseskursus:

Også i det forløbne år har interessen for forberedelseskursus været stigende. Interessen og tilslutningen har været størst på dagholdene.

Forberedelseskursus har etableret følgende kursus:

- 3 dagklasser med fagene til teknisk forberedelseseksamen og udvidet teknisk forberedelseseksamen.
 - 2 aftenklasser med fagene til teknisk forberedelseseksamen.
 - 2 aftenklasser med fagene til udvidet teknisk forberedelseseksamen.
 - 1 klasse i latin.
 - 2 klasser med regning til 9. kl. statskontrolleret prøve.
 - 2 klasser med dansk til 9. kl. statskontrolleret prøve.
 - 1 klasse med matematik til teknisk forberedelseseksamen.
 - 1 klasse med orientering til 9. kl. statskontrolleret prøve.
- I alt 14 klasser.

Eleverne har valgt og kombineret fagene på følgende måde:

Fag	Mænd	Kvinder	I alt
Latin	7	0	7
Tysk	13	90	103
Dansk	48	58	106
Regning	48	71	119
Orientering	25	0	25
Matematik	25	96	121
Naturlære	7	58	65
Engelsk	9	82	91
	182	455	637

Fagelever:

Eleverne har været fordelt over 46 faghold, hvilket giver et gennemsnit på 13,8 elever pr. faghold.

Elevtallet, der er anført her, er de elever, der har fuldført kursus. Elever, der af den ene eller anden grund er faldet fra, er ikke med i beregningen.

Undervisningen er sluttet med følgende resultat:

108 elever bestod eksamen, og 51 elever fortsætter til næste år på kurser, der løber over 2 år.

9 elever opnåede udvidet teknisk forberedelseseksamen i alle fag.

39 elever opnåede udvidet teknisk forberedelseseksamen i enkelte eller flere fag.

45 elever opnåede teknisk forberedelseseksamen i alle fag.

15 elever opnåede teknisk forberedelseseksamen i et eller flere fag.

Forberedelseskursus er i stadig vækst. Ved skoleårets slutning foreligger tilmelding til 5 dagklasser, hvilket er en stigning på 2 klasser. Der er endvidere tilmelding til 2 aftenklasser til udvidet teknisk forberedelseseksamen.

Forberedelseskursus har beskæftiget 28 lærere, og skolens inspektør og viceskoleinspektøren har læst deres pligtige timer ved forberedelseskursus.

I det forløbne år er det gode samarbejde med teknisk skole fortsat og er udvidet for det kommende skoleår, selv om vi ikke mere behøver at låne lokaler på teknisk skole.

Nævnes skal også samarbejdet med Dansk kvindesamfund, som har resulteret i stor tilgang af hjemmegående husmødre, der her får mulighed for at indhente noget forsømt eller glemt.

Med beretningen binges en tak til alle, der har medvirket til en god gennemførelse af skoleåret; en særlig tak til Rørkjær skole og Teknisk skole for lån af lokaler, samt til godkendende og bevilgende myndigheder og medhjælp ved administration.

**Private aftenskoler, interessegrupper for børn og unge
samt Ungdomsnævnets øvrige virksomhed.**

(Overass. Chr. Esbensen).

Efter en mindre tilbagegang i 1968/69 er der igen i 1969/70 sket en væsentlig stigning i antal af kurser inden for aftenskoleundervisningen.

Af de til fritidsundervisning til rådighed stillede lokaler blev kun ca. 60 % af lokalerne til almindelig undervisning benyttet, således at der tilsyneladende ikke vil blive mangel på sådanne lokaler i de nærmeste år. Anderledes stiller det sig derimod med fagllokaler, såsom håndarbejdslokaler (med symaskiner), formnings- og keramiklokaler, køkkener og gymnastiksale, hvor der har været en så godt som 100 % udnyttelse af de tilbudte lokaler.

Bortset fra enkelte småepisoder, der har kunnet klares på stedet, har man kun indtrykket af, at sæsonen er gået gnidningsløst. Det mest iøjnefaldende må nok være indførelsen af de nye skemaer, der i det daglige arbejde har givet ledere og myndigheder en masse ekstraarbejde, og i særdeleshed har givet sig udslag i besværligheder ved regnskabsaflæggelsen, der har fået ændret form på grund af fremkomsten af de nye T-skemaer (tilskudsansøgninger) og derved har givet anledning til en mængde fejl og misforståelser, der igen har besværliggjort revisionen af regnskaberne.

I den efterfølgende redegørelse henviser tallene i parentes til 1968/69.

I 1969/70 gennemførtes 442 kurser (366) med 7.362 (6.339) elever = 16,4 (17,3) i gennemsnit pr. hold.

Eleverne fordeler sig således:

Kvindelige	5.187 (4.629)	Heraf under 18 år	Over 65 år
		228 (254)	338 (ikke tidl. opgjort)
Mandlige	2.175 (1.700)		

I nedenstående skema er foretaget en opdeling af eleverne på de forskellige kurser.

Fordeling af kurser:

Etablerant	Antal kurser	Elever
A.O.F.	216 (178)	3.659 (3.058)
F.O.F.	120 (144)	1.969 (2.489)
L.O.F.	50 (12)	786 (202)
Andre private*)	53 (9)	873 (155)
Esbjerg komm. forts.skole**)	3	75

*) Omfatter mindre foreninger, husholdningsforeninger og private.

**) Teknisk forberedelseskursus fremkommer i år under ungdomsskolens årsberetning.

A.O.F. ledes af lærer Carl M. Dalgaard Hansen.

F.O.F. ledes af lærer Niels Bech-Sørensen.

L.O.F. ledes af lærer Børge Rasmussen.

Esbjerg komm. fortsættelsesskole ledes af skoleinspektør H. Mogensen.

Kursusfagene fordeler sig således:

	Antal kurser
Syning	81
Håndarbejde	55
Tegning/maling	8
Porcelænsmaling	21
Keramik	15
Stoftryk	6
Sløjd, træhusflid	7
Metalsløjd	1
Bogbinding	3
Radioteknik	3
Fototeknik	5
Motorteknik	7
Gymnastik	2
Maskinskrivning	11
Bogholderi	3
Regning/matematik	4
Havebrug	10
Sundhedslære m. v.	15
Musik	17
Sprog	60
Husholdning	12
Andre fag*)	21

*) Navigation, fysik/kemi, bridge, fritidsundervisning og lovgivning, selvforsvar for kvinder (må ikke etableres for mænd), skrivning, dramatik, møde/tale-teknik, folkedans, svæveflyvningens teori, hundeopdræt, samfundslære, regnestokken og byplanlægning.

Herudover er der gennemført:

Aftenhøjskolehold	30
Studiekredse på aftenskolevilkår	6 (32)
Studiekredse på aftenhøjskolevilkår	1
Specialundervisningshold	34 (-)

med i alt 632 (686) elever.

15 foredragsrækker, 75 foredrag med 2.555 elever.

I aftenhøjskolen er der foretaget en videregående undervisning i fag som: pædagogik, metodik, psykologi (børn, ungdom, voksne og lederskab), gruppepsykologi, individuel psykologi, nordisk kultur, kommunalkundskab, sociallovgivning, demokrati i vort samfund, filosofi, satirisk dramatik, individ og samfund, etik, religion, samfundskundskab, arbejdsret, ungdom og massekultur, revalideringens og åndssvageforsorgens arbejdsproblematik, Grækenland før og nu, sociologi, forbrugerproblemer, arkæologi, stofmisbrug, diskriminering, lokalhistorie.

Specialundervisning er givet som henholdsvis hensyntagende og kompenserende undervisning af retarderede og handicappede elever i fag som: sløjd (træ- og metalsløjd), dansk, regning, tysk, maskinskrivning og gymnastik.

Esbjerg kommunes udgift til fritidsvirksomhed for voksne (ikke-kommunale aftenskoler m. v.) er opgjort til kr. 992.149,15, hvorpå er beregnet

en refusion fra staten på kr. 655.650. Til den kommunale udgift kommer yderligere et beregnet beløb på kr. 107.072 som udtryk for omkostningerne ved at stille kommunale lokaler til rådighed med lys, varme, rengøring og pedel (på disse udgifter gives ikke refusion fra staten).

Interessegrupper for børn og unge:

Denne gruppe inden for fritidsaktiviteterne kom ret sent i gang. Medvirkende hertil var vel nok dels initiativtagernes ikke tilstrækkelige kendskab til fritidsloven det første år, dels Esbjerg-lærernes boykot af interessegrupperne på grund af den for disse grupper gældende lønsats. Endnu mens disse linier skrives, er der ikke fremkommet nogen klaring på problemet.

De gennemførte 35 interessegrupper for børn og unge har alle været oprettet på privat initiativ.

Udgifterne har været kr. 35.500, heraf kr. 25.250 til instruktørløn (kr. 20,87 + feriepenge pr. time) hvorpå staten giver 2/3 i refusion. På materialeudgiften, ca. resten af bruttoudgiften, gives ikke refusion fra staten. Der har været et par enkelte ansøgninger om dækning af udgifter til lokaler.

Interessegrupperne har været oprettet i emner som: formning, stoftryk, hobbyarbejder i træ, selvforsvar for piger, jazzballet, bordtennis, rytme-gymnastik, klip og klister i papir, dramatik, volleyball, fodbold, tegning og maling, keramik, orkestervirksomhed, orienteringsløb og banelægning, småfilmsoptagelse, cricketspil og badminton.

Tilsynet med fritidsvirksomheden er på ungdomsnævnets vegne foretaget af:

overlærer Bent Otto Jensen og
lærer Villy Nielsen.

Ungdomsnævnet har gennem møder og ved besøg i de forskellige afdelinger fulgt virksomheden.

Ungdomsnævnets øvrige virksomhed:

Elever på ungdoms- og efterskoler: I årets løb bevilgedes kommunalt tilskud til 39 ansøgere (18 piger og 21 drenge) med i alt kr. 55.705, varierende fra kr. 200 til kr. 2.900.

Ungdoms- og fritidsklubber (åbne):

Der har i 1969/70 været anmeldt og godkendt 6 klubber:

Esbjerg Fritidsklub,
Ungdomsklubben »LEG OG VIRKE«,
Esbjerg Go-Cart Klub,
CLUB 44
Ungdomsklubben »Gl. Vardevej« og
Skads Ungdomsklub.

Disse klubber har fortrinsvis arbejdet med ting som: bordtennis, billard, bob, minirace, skak, dart, diskotek, bowling, minigolf, kroket, ler/keramik, stoftryk, skønhedspleje, filmaftener og foredragsaftener.

Desuden har man foretaget weekend-ture med samkvem med andre klubber, herunder deltaget i forskellige turneringer, såsom bordtennis og indendørsfodbold. Esbjerg Fritidsklub har vundet alle bordtennisturneringskampene og modtaget 2 flotte pokaler. Club 44 vandt 2 pokaler i fritidsklubbernes indendørs fodboldturnering. Go-Cart Klubben er jo noget speciel. Der har medlemmerne lært kørselsteknik, kørt træningskørsel, er blevet orienteret om sikkerhedsregler og foranstaltninger. Desuden har de haft eftersyn af go-carts med reparation.

Tilskud til foreningers egne eller lejede lokaler:

50 foreninger søgte om tilskud til delvis dækning af udgifter til egne eller lejede lokaler, og de fik bevilget kr. 318.996 (hvorpå kommunen får 50 % refusion fra staten). Der var i budgettet afsat kr. 215.000 til formålet, men på grund af et større antal kvalificerede ansøgere end beregnet måtte der søges en ekstrabevilling på kr. 104.000.

Med denne beretning bringer fritidskommissionen, der har afløst det pr. 1. april 1970 nedlagte ungdomsnævn, en tak til godkendende og bevilgende myndigheder, til ledere, lærerstab og medarbejdere i de forskellige afdelinger samt til pressen for god omtale.

Friluftsbadene.

Med hensyn til størrelse og udstyr m. v. henvises til det i årsberetningen for 1957/58 anførte:

Badene har i sommeren 1970 været benyttet i følgende omfang:

Boldesager friluftsbad.

Åbent i tiden 16. maj til 13. september 1970.

	Driftstimer		Bade	
	1970	1969	1970	1969
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	286	(308)	11.477	(12.367)
Skolevæsenets fritidsvirksomhed ...	0	(320)	0	(35.595)
Esbjerg statsskole	23	(24)	460	(604)
Sct. Nicolai skole	16 ¹	(19) ¹	326	(256)
Esbjerg realskole	22 ²	(28) ²	453	(551)
Esbjerg seminarium	6	(23)	142	(391)
Svømmeklubben »Esbjerg«	176	(171)	11.200	(11.900)
Udvalget for skoleidræt, Ribe aml ...	0	(9)	0	(117)
Dansk Livredningsforbund	10	(10)	120	(120)
De Unge Idræt, Esbjerg afd.	34	(36)	935	(1.170)
Offentligheden	827	(440)	35.630	(25.670)
	1.372	(1.348)	60.743	(88.741)

¹ 14 timer i 1970 og 18 timer i 1969 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden og er ikke medtaget i sammentællingen.

² 14 timer i 1970 og 22 timer i 1969 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden og er ikke medtaget i sammentællingen.

Grådybbadet.

Åbent i tiden 16. maj til 13. september 1970.

	Driftstimer		Bade	
	1970	1969	1970	1969
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	296	(301)	15.412	(13.815)
Udvalget for skoleidræt, Ribe amt ...	0	(4)	0	(52)
Statens sømandsskole	2	(27)	50	(800)
Svømmeklubben »Esbjerg«	217	(214)	8.000	(9.800)
Offentligheden	925	(974)	49.064	(72.789)
	1.440	(1.520)	72.526	(97.256)

Som det vil ses, har der i de to bade i 1970 tilsammen været 133.269 bade mod 185.997 i 1969.

Tilsvarende viser tallene for offentlighedens benyttelse 84.694 bade i 1970 mod 98.459 i 1969.

Sydjysk Ungdomskostskole, Holsted.

Skoleåret begyndte med 57 elever. Som noget nyt afholdtes orienterende forældremøde på skolen en uge før elevernes ankomst. Kontakten mellem skolen og forældrene er blevet yderligere styrket gennem breve om skolens virke, der med mellemrum tilsendtes forældrekrederen.

Eleverne har i efteråret været på en fælles lejrskole ved Byglandsfjorden i Norge. I maj måned tog den ene halvdel af elevflokket på en 4 dages ekskursion til Fuglsølejren, medens den anden halvdel tog til Sønderød ved Viborg. Som sædvanlig blev samtlige elever i årets løb udsendt i erhvervspraktik – 2 gange af en uges varighed – i deres hjembyer.

Under forstander Nedergaards sygeorlov fra marts og skoleåret ud overtog Poul Rosendahl som ældste lærer midlertidigt skolens ledelse. Ved årsafslutningen modtog samtlige elever fra 9. kl., teknikerklassen og 10. kl. beviser for bestået statskontrolleret prøve.

Skolen får i sommerferien en hårdt tiltrængt »ansigtsløftning«. Facaden males hvid, et nyt klasselokale indrettes, ligesom opholdsstuen forsynes med moderne møbler.

Pr. 1. august 1970 fik skolen ny forstander, idet Sv. Aage Larsen, Roskilde, tiltrådte.

Regnskabsoversigt.

Udgifter til skoler i 1969-70.

Den samlede konto 16 i Esbjerg kommunes driftsregnskab viser følgende poster:

Lærerlønninger m. v.	4.927.182,01
Administration	1.665.737,03
Pedeller	730.940,03

Bygninger og inventar	1.528.484,01
Gas, el, vand, varme	1.121.328,66
Rengøring	3.800.801,37
Skatter, afgifter og forsikring	320.883,91
Skolebotanisk have	28.808,84
Undervisningsmidler, fysiske og naturhistoriske samlinger, forrentning og afskrivning	2.209.341,83
Skolebiblioteker	1.068.547,79
Andre udgifter	1.623.098,23
Forrentning og afskrivning	5.646.013,99
Stipendier	56.600,00
Befordring af skolebørn til og fra kommunens skoler	168.510,32
Befordringsgodtgørelse til gymnasieelever m. v.	0,00
Betaling for undervisning af kommunens børn i statsskoler	278.737,00
Betaling for undervisning af kommunens børn i private skoler	81.125,00
Betaling for undervisning af kommunens børn i andre kom- muners skoler	10.418,79
Skolelægeordningen	275.126,61
Tandpleje	1.670.467,67
Skolebespisning	479.713,27
Ungdomsundervisning	1.334.837,48
Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler samt maskin- mester- og maskinistiskoler	581.773,12
Bidrag til amtskommunen	796.100,68
Centret for specialklasser for Ribe amt	0,00
	<hr/>
	30.404.577,67
Indtægter	471.021,15
	<hr/>
	29.933.556,52

I disse udgifter er indeholdt følgende beløb, der ikke vedrører skolebørnene i kommunens skoler:

Børne- og ungdomsorganisationers udgifter til leder- uddannelse i tiden 1. januar til 31. juli 1969	15.000,00
Udgifter ved offentlighedens benyttelse af Boldesager friluftsbad og Grådybbadet	128.444,63
Betaling for undervisning af kommunens børn i statsskoler	278.737,00
Betaling for undervisning af kommunens børn i private skoler	81.125,00
Betaling for undervisning af kommunens børn i andre kom- muners skoler	10.418,79
Ungdomsundervisning m. v.	1.334.837,48
Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler m. v.	581.773,12
	<hr/>
	2.430.336,02
	<hr/>
Efter fradrag af disse poster udgør kommunens netto- udgifter	27.503.220,50

Når hertil lægges

de i denne sum fradragne tilskud fra
staten vedrørende

lærerlønninger	24.475.376,67	
skolebibliotekerne	433.279,00	
fritidsvirksomheder for skoleelever	37.676,00	
forrentning af og afdrag på skolelån	24.375,36	
stipendier	169.800,00	
befordring af skolebørn	115.259,39	
skolelægeordningen	215.860,29	
skolebespisningen	195.935,48	
		<hr/>
		25.667.562,19
og de fradragne vederlag fra andre kommuner		471.021,15
fremkommer følgende udgift vedrørende skolebørn i kommunens skoler		<hr/>
		53.641.803,84

Den gennemsnitlige udgift pr. skolebarn og pr. indbygger.

	Pr. barn (10.886)	Pr. indbygger (62.568)
Kommunens udgift efter fradrag af ovennævnte skolebørnene i kommunens skoler uvedkom- mende udgifter	2.526,48	439,57
Tilskud fra staten	2.357,85	410,23
Vederlag fra andre kommuner	43,27	7,53
	<hr/>	<hr/>
	4.927,60	857,33